

NOVÉ TRENDY VE ZDRAVOTNICKÝCH VĚDÁCH 2023

QUO VADIS ZDRAVOTNICTVÍ

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

BOOK OF ABSTRACTS

9th November 2023 in Ústí nad Labem, Czech Republic

The conference is organized under the auspices of the professional departments

Faculty of Health Studies, J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem

Faculty of Health Sciences of the University of Prešov in Prešov

Masaryk Hospital in Ústí nad Labem, o. z.

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Fakulta zdravotnických studií

 Krajská zdravotní
Masarykova nemocnice

PUBLISHED BY:

Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem
Pasteurova 3544/1, 400 96 Ústí nad Labem, Czech Republic

REVIEWED BY:

Karel Hrach
Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

EDITOR:

Veronika Kvochová
Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The authors are responsible for the accuracy of the content and the quality of the research.

ISBN 978-80-7561-445-2

© 2023, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem
167 pages

ISBN 978-80-7561-445-2

INTRODUCTORY WORD

Dear colleagues.

The theme of our annual conference, New Trends in Health Sciences or "Quo Vadis Healthcare," is a kind of mirror that allows us to look into the present and future of healthcare in the non-medical health disciplines. It is a treatise on the direction this dynamic field is taking. It also presents an opportunity for a deeper discussion of the key issues, challenges and innovations that are shaping the future of health care with regard to the study programmes of the Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem. It is also important to thank the organizers, co-organizers and sponsors of our conference. Thank you.

I wish you all the best,

Michal Vostrý

COMMITTEES

SCIENTIFIC COMMITTEE

PhDr. Mgr. Michal Vostrý, Ph.D., *FZS UJEP* (Chair of the Scientific Committee)

MUDr. Filip Cihlář, Ph.D., *FZS UJEP*

Doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc., *FZS UJEP*

Mgr. Bc. Petr Bureš, MBA, *FZS UJEP*

PhDr. Alena Charvátová, Ph.D., *FZS UJEP* PhDr. *FZO UNIPO*

Hana Kynštová, Ph.D., *FZS UJEP*

Mgr. Miroslava Zemanová, Ph.D., *FZS UJEP*

MUDr. Aleš Chodacki, *MNUL*

Prof. MUDr. Martin Sameš, CSc., *MNUL*

Doc. MUDr. Aleš Hejčl, Ph.D., *MNUL*

Doc. PhDr. Štefánia Andraščíková, Ph.D., MPH,
FZO UNIPO

PhDr. Ľubomíra Lizáková, *FZO UNIPO*

PhDr. Wioletta Mikuláková, Ph.D., *FZO UNIPO*

ORGANIZING COMMITTEE

PhDr. Mgr. Michal Vostrý, Ph.D., *FZS UJEP* (Chair of the Organizing Committee)

David Bárta, *FZS UJEP*

Miroslava Bernášková, *FZS UJEP*

RNDr. Karel Hrach, Ph.D., *FZS UJEP*

Vladimíra Kofroňová, *FZS UJEP*

Ing. Helena Kovalová, *FZS UJEP*

Kamila Machaloušová, *FZS UJEP*

Milan Manyecz, *FZS UJEP*

Ing. Veronika Davídková, *FZS UJEP*

Ing. Šárka Nováková, *FZS UJEP*

Ing. Jan Povolný, *FZS UJEP*

Mgr. Pavel Prchal, *FZS UJEP*

Andrea Šramotová, *FZS UJEP*

Ing. Anna Tietzová, *FZS UJEP*

Jana Vytisková, *FZS UJEP*

Mgr. Veronika Kvochová, *FZS UJEP*

PROGRAMME COMMITTEE

PhDr. Mgr. Michal Vostrý, Ph.D., *FZS UJEP* (Chair of the Programme Committee)

Doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc., *FZS UJEP*

PhDr. Mgr. Patrik Christian Cmorej, Ph.D., MHA, *FZS UJEP*

MUDr. Josef Liehne, *FZS UJEP*

Mgr. Ondřej Kališko, *FZS UJEP*

SPONSORS

VAKOS XT a.s.

EUC a.s.

SNT Plus s.r.o.

OZP

AGC Flat Glass Czech a.s.

PROGRAMME

SECTION A – NEW TRENDS IN OCCUPATIONAL THERAPY AND PHYSIOTHERAPY

9:00–9:10 <i>Aula 1.12</i>	Opening Ceremony by the Director of Masaryk Hospital o. z. <i>MUDr. Aleš Chodacki</i>
9:10–10:45 <i>Aula 1.12</i>	Keynote Speakers (<i>Chair Mgr. Ondřej Kališko, PhDr. Hana Kynštová, Ph.D.</i>) APPLIED MODELS OF TELE-ERGOTHERAPY: RECOMMENDATIONS, TECHNOLOGIES, AND EXAMPLES FROM CLINICAL PRACTICE <i>PhDr. Kristýna Hoidekrová, Ph.D.</i> TINNITUS AND CERVICOCRANIAL SYNDROME IN CONTEMPORARY PHYSIOTHERAPY <i>PhDr. Jitka Malá, Ph.D.</i> USE OF TRANSABDOMINAL ULTRASOUND TO EVALUATE PELVIC FLOOR MUSCLE ACTIVATION IN STANDING AND SUPINE POSITIONS <i>Mgr. Rita Firytová</i> ALCOHOL USE AMONG OLDER ADULTS IN THE CZECH REPUBLIC - RESULTS OF A QUESTIONNAIRE SURVEY <i>PhDr. Miroslav Barták, Ph.D.</i> SYSTEM OF ORGANISATION OF OCCUPATIONAL THERAPY IN PSYCHIATRY <i>Mgr. Michaela Ondračková</i>
10:45–11:15 <i>Coffee shop</i>	Coffee break
11:15–12:15 <i>Aula 1.12</i>	Keynote Speakers EVALUATION OF THE EFFECT OF CUPPING IN ARTHROSIS OF THE KNEE JOINT ON PAIN RELIEF <i>PhDr. Alena Charvátová, Ph.D.</i> CURRENT KNOWLEDGE ON THE SITUATION IN SOCIAL SERVICES IN THE CONTEXT OF REHABILITATION AND OCCUPATIONAL THERAPY MANAGEMENT IN THE VYSOČINA REGION <i>Mgr. Světlana Čermáková</i> THE IMPACT OF REHABILITATION ON QUALITY OF LIFE AND FUNCTIONAL STATUS IN PATIENTS WITH LONG COVID <i>PhDr. Michal Macej</i> RESPIRATORY PHYSIOTHERAPY INFLUENCE ON QUALITY OF LIFE OF PATIENTS WITH POST COVID SYNDROME <i>PhDr. Lucia Demjanovič Kendrová, Ph.D.</i>
12:15–12:50	Lunch
12:50–13:15 <i>Simulation Centre 3.02</i>	Practical demonstration POSSIBILITIES OF USING SIMULATIONS IN NON-MEDICAL DISCIPLINES <i>Mgr. Nela Kubová, Ph.D.</i>

13:15–14:30

Aula 1.12

Keynote Speakers

SPINAL CURVATURE CHANGES IN YOUNG FEMALE ATHLETES

Univ. doc. PhDr. Wioletta Mikuřaková, Ph.D.

PHYSICAL THERAPY – PLACEBO OR REAL THERAPY?

Mgr. Ondřej Kalíško

PARTIAL COMMUNICATION ON THE PROJECT: POSSIBILITIES OF OCCUPATIONAL THERAPY FOR PEOPLE USING PSYCHOACTIVE SUBSTANCES

PhDr. Hana Kynřtová, Ph.D.

PARTICIPATION OF OCCUPATIONAL THERAPISTS IN COMPREHENSIVE REHABILITATION, HOW TO GET BENEFIT FROM REHABILITATION INTERNATIONAL ORGANISATION

Doc. MUDr. Jiří Votava, CSc.

USING THE IMOOVE® 200 TO TRAIN POSTURAL STABILITY USING VISUAL FIXATION IN PEDIATRIC CLIENTS

Mgr. Petra Pecharová

SECTION B – NEW TRENDS IN NURSING AND MIDWIFERY

9:00–9:10 <i>Aula 1.01</i>	Opening Ceremony by Assistant Professor of the Department of Nursing, Faculty of Health Studies, J. E. Purkyně University <i>Mgr. Ivana Lamková, Ph.D.</i>
9:10–10:45 <i>Aula 1.01</i>	Keynote Speakers (Chair Mgr. Iva Lamková, Ph.D., Mgr. Daša Stupková) NEW PERSPECTIVES ON PSYCHOSOCIAL RISKS IN NURSING AND MIDWIFERY <i>Mgr. Jiří Vévoda, Ph.D.</i> VIRTUAL REALITY AS A MEANS OF EDUCATION IN NURSING <i>PhDr. Lubomíra Lizáková, Ph.D., MPH</i> FACTORS INFLUENCING NURSING STUDENTS' PERCEPTIONS OF PATIENT SAFETY: A LITERATURE REVIEW <i>Mgr. Daniela Bartoníčková</i> EVALUATION OF THE QUALITY OF THE LEARNING ENVIRONMENT AT THE FZS UJEP IN THE ACADEMIC YEAR 2022/2023 <i>Mgr. Iva Volešová</i>
10:45–11:15 <i>Coffee shop</i>	Coffee break
11:15–12:15 <i>Aula 1.01</i>	Keynote Speakers POSSIBILITIES OF USING SIMULATION TEACHING FOR NON-MEDICAL STUDENTS <i>Mgr. Daša Stupová</i> ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS IN PATIENTS OLDER THAN 65 YEARS IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF PRESSURE ULCERS AT THE INTERNAL DEPARTMENT OF THE HOSPITAL IN ROUDNICE NAD LABEM <i>Mgr. Aneta Hujová</i> SELECTED RISK FACTORS OF FZS UJEP STUDENTS <i>Mgr. Lucie Libešová</i>
12:15–12:50	Lunch
12:50–13:15 <i>Simulation Centre 3.02</i>	Practical demonstration POSSIBILITIES OF USING SIMULATIONS IN NON-MEDICAL DISCIPLINES <i>Mgr. Nela Kubová, Ph.D.</i>

13:15–14:45

Aula 1.01

AFTERNOON PROGRAMME – NURSING

Keynote Speakers (*Chair Mgr. Miroslava Zemanová, Ph.D., MUDr. Josef Liehne*)

NUTRITIONAL KNOWLEDGE AND FOOD LITERACY OF STUDENTS OF HEALTH STUDY PROGRAMMES AT FZS UJEP

Mgr. Miroslava Zemanová, Ph.D.

THE USE OF REFLECTIVE PRACTICE IN CZECH HIGHER EDUCATION OF MEDICAL DISCIPLINES – A PILOT PROJECT FOR THE DEVELOPMENT AND USE OF A NEW EDUCATIONAL TOOL IN THE CZECH REPUBLIC

Mgr. et Bc. Daniela Javornická

VIRTUAL REALITY IN THE PREPARATION OF STUDENTS FOR THE NURSING PROFESSION AND ITS CONTRAINDICATIONS FOR USE

PhDr. Dagmar Magurová, Ph.D.

MODERN TEACHING METHODS AND PERSONAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF STUDENTS OF NURSING AND OTHER NON-MEDICAL STUDY PROGRAMS

Mgr. Martin Krause, Ph.D.

ANXIETY LEVELS IN SURGICAL PATIENTS IN THE PREOPERATIVE PERIOD

Mgr. Ľubica Koprďová

VISION OF THE DEPARTMENT OF NURSING UJEP IN THE CONTEXT OF THE NEW HEALTH PROMOTION STRATEGY IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION

MUDr. Josef Liehne

13:15–15:35

Aula 1.11

AFTERNOON PROGRAMME – MIDWIFERY

Opening Ceremony by the Head of the Department of Midwifery and Specific Disciplines of the Faculty of Health Sciences

Doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc.

Keynote Speakers (*Chair Mgr. Eva Puhlová, doc. MUDr. Blanka Vavřínková, CSc.*)

MANAGEMENT OF IMMUNE THROMBOCYTOPENIA IN PREGNANCY

Doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc.

WHAT WISHES CAN CURRENTLY BE GRANTED TO PARENTS?

Doc. MUDr. Tomáš Binder, CSc.

SYSTEMIC LUPUS ERYTHEMATOSUS IN PREGNANCY

Doc. MUDr. Blanka Vavřínková, CSc.

PROFESSIONALIZATION OF LACTATION CONSULTANTS IN BREASTFEEDING SUPPORT

Mgr. Adéla Švestková

GIVING BIRTH TO WOMEN WITH A HISTORY OF SEXUAL VIOLENCE

Bc. Kristýna Kultová

MENTORING IN MIDWIFERY

Mgr. Eva Puhlová, Ph.D.

CZECH VERSION OF THE BREASTFEEDING SCORE (BAS)

Mgr. Iveta Ospalíková

SECTIO CAESAREA – HOW TO AVOID IT FROM THE MIDWIFE'S POINT OF VIEW

Mgr. Kamila Bítalová

SECTION C – NEW TRENDS IN EMERGENCY MEDICINE AND RADIOLOGICAL ASSISTANCE

9:00–9:10 <i>Aula 1.11</i>	Opening Ceremony by the Head of the Department of Rescue Medicine, Faculty of Health Studies, J. E. Purkyně University <i>PhDr. Mgr. Patrik Christian Cmorej, Ph.D., MHA</i>
9:10–10:45 <i>Aula 1.11</i>	Keynote Speakers (<i>Chair PhDr. Mgr. Patrik Christian Cmorej, Ph.D., MHA, PhDr. Otakar Fleischmann, Ph.D.</i>) ETHICAL PRINCIPLES OF PHYSICAL RESTRAINT IN THE VIOLENT PATIENT <i>Mgr. Jaroslav Pekara, Ph.D.</i> COOPERATION OF INTEGRATED RESCUE SYSTEM COMPONENTS IN DEALING WITH A MASS CASUALTY INCIDENT INVOLVING A HAZARDOUS SUBSTANCE <i>Ing. Bc. Danka Boguská, Ph.D., MSc.</i> INNOVATION OF TEACHING PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE PARAMEDIC STUDY PROGRAMME <i>PhDr. Martina Reřovská, Ph.D.</i> DEVELOPMENT O SELF-CONFIDENCE NOT ONLY FOR RESCUERS <i>PhDr. Otakar Fleischamnn, Ph.D.</i>
10:45–11:15 <i>Coffee shop</i>	Coffee break
11:15–12:15 <i>Aula 1.11</i>	Keynote Spekaers THE EFFECT OF PHYSICAL RESTRAINT OF A VIOLENT PERSON IN THE PRONE POSITION ON CHANGES IN VENTILATION <i>PhDr. Mgr. Patrik Christian Cmorej, Ph.D., MHA</i> ORGANIZATION OF THE ICT PROGRAMME IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION AND INFLUENCE ON ENDOVASCULAR TREATMENT OF ACUTE ISCHEMIC STROKE <i>MUDr. Filip Cihlář, Ph.D.</i>
12:15–12:50	Lunch
12:50–13:15 <i>Simulation Centre 3.02</i>	Practical demonstration POSSIBILITIES OF USING SIMULATIONS IN NON-MEDICAL DISCIPLINES <i>Mgr. Nela Kubová, Ph.D.</i>

CONTENT

SECTION A

APPLIED MODELS OF TELE-ERGOTHERAPY: RECOMMENDATIONS, TECHNOLOGIES, AND EXAMPLES FROM CLINICAL PRACTICE

Kristýna Hoidekrová 21

TINNITUS AND CERVICOCRANIAL SYNDROME IN CONTEMPORARY PHYSIOTHERAPY

Jitka Malá 23

USE OF TRANSABDOMINAL ULTRASOUND TO EVALUATE PELVIC FLOOR MUSCLE ACTIVATION IN STANDING AND SUPINE POSITIONS

Ingrid Palašćáková Špringrová, Michaela Mrázová, Dagmar Dupalová, Rita Firýtová..... 26

ALCOHOL USE AMONG OLDER ADULTS IN THE CZECH REPUBLIC – RESULTS OF A QUESTIONNAIRE SURVEY

Miroslav Barták..... 29

SYSTEM OF ORGANISATION OF OCCUPATIONAL THERAPY IN PSYCHIATRY

Michaela Ondračková, Hana Kynštová..... 31

EVALUATION OF THE EFFECT OF CUPPING IN ARTHROSIS OF THE KNEE JOINT ON PAIN RELIEF

Alena Charvátová..... 33

CURRENT KNOWLEDGE ON THE SITUATION IN SOCIAL SERVICES IN THE CONTEXT OF REHABILITATION AND OCCUPATIONAL THERAPY MANAGEMENT IN THE VYSOČINA REGION

Světlana Čermáková, Hana Kynštová 35

THE IMPACT OF REHABILITATION ON QUALITY OF LIFE AND FUNCTIONAL STATUS IN PATIENTS WITH LONG COVID

Michal Macej, Oleksandr Kishko, Pavol Nechvátal, Eva Lukáčová, Matúš Kozel, Gabriela Škrečková 37

THE IMPACT OF RESPIRATORY PHYSIOTHERAPY ON PATIENTS' QUALITY OF LIFE WITH POST-COVID SYNDROME

Lucia Demjanovič Kendrová, Cyril Grus, Katarína Hnatová, Wioletta Mikuláková, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj..... 39

POSSIBILITIES OF USING SIMULATIONS IN NON-MEDICAL DISCIPLINES

Nela Kubová..... 41

SPINAL CURVATURE CHANGES IN YOUNG FEMALE ATHLETES

Wioletta Mikuláková, Lucia Demjanovič Kendrová, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj 43

PHYSICAL THERAPY - PLACEBO OF REAL THERAPY?

Ondřej Kališko..... 45

PARTIAL COMMUNICATION ON THE PROJECT: POSSIBILITIES OF OCCUPATIONAL THERAPY FOR PEOPLE USING PSYCHOACTIVE SUBSTANCES

Hana Kynštová, Michaela Zahrádka Köhlerová, Kristýna Jedličková 47

PARTICIPATION OF OCCUPATIONAL THERAPISTS IN COMPREHENSIVE REHABILITATION, HOW TO GET BENEFIT FROM REHABILITATION INTERNATIONAL ORGANISATION	
<i>Jiří Votava</i>	49
USING THE IMOOVE® 200 TO TRAIN POSTURAL STABILITY USING VISUAL FIXATION IN PEDIATRIC CLIENTS	
<i>Petra Pecharová</i>	51
NON-SPECIFIC CHRONIC LOW BACK PAIN AND THE TREATMENT METHOD OF NEURAC	
<i>Alice Hamáčková</i>	53

SECTION B

NEW PERSPECTIVES ON PSYCHOSOCIAL RISKS IN NURSING AND MIDWIFERY	
<i>Jiří Vévoda</i>	56
VIRTUAL REALITY AS A MEANS OF EDUCATION IN NURSING (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)	
<i>Ľubomíra Lizáková, Dagmar Magurová, Inge Tency, André Posenau, Ana Barata, Joke Lanoye</i>	58
FACTORS INFLUENCING NURSING STUDENTS' PERCEPTIONS OF PATIENT SAFETY: A LITERATURE REVIEW	
<i>Daniela Bartoničková, Dominika Kohanová, Katarína Žiaková, Radka Kurucová</i>	60
EVALUATION OF THE QUALITY OF THE LEARNING ENVIRONMENT AT THE FZS UJEP IN THE ACADEMIC YEAR 2022/2023	
<i>Iva Volešová</i>	62
POSSIBILITIES OF USING SIMULATION TEACHING FOR NON-MEDICAL STUDENTS	
<i>Daša Stupková, Markéta Kadlecová, Nela Kubová, David Bárta</i>	64
ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS IN PATIENTS OLDER THAN 65 YEARS IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF PRESSURE ULCERS AT THE INTERNAL DEPARTMENT OF THE HOSPITAL IN ROUDNICE NAD LABEM	
<i>Aneta Hujová, Miroslav Kopecký</i>	66
SELECTED RISK FACTORS OF FZS UJEP STUDENTS	
<i>Lucie Libešová, Lucia Mičíková, Karel Hrach, Aneta Lorencová, Olga Jarabicová, Ivana Lamková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Miroslava Zemanová</i>	68
NUTRITION KNOWLEDGE AND FOOD LITERACY OF STUDENTS OF HEALTH STUDY PROGRAMMES AT FZS UJEP	
<i>Miroslava Zemanová, Aneta Hujová, Karel Hrach, Olga Jarabicová, Ivana Lamková, Lucie Libešová, Lucia Mičíková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Iva Volešová</i>	71

THE USE OF REFLECTIVE PRACTICE IN CZECH HIGHER EDUCATION OF MEDICAL DISCIPLINES - A PILOT PROJECT FOR THE DEVELOPMENT AND USE OF A NEW EDUCATIONAL TOOL IN THE CZECH REPUBLIC

Daniela Javornická 75

VIRTUAL REALITY IN THE PREPARATION OF STUDENTS FOR THE NURSING PROFESSION AND ITS CONTRAINDICATIONS FOR USE (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)

Dagmar Magurová, Lubomíra Lizáková, Inge Tency, André Posenau, Ana Barata, Joke Lanoye 78

MODERN TEACHING METHODS AND PERSONAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF STUDENTS OF NURSING AND OTHER NON-MEDICAL STUDY PROGRAMS

Martin Krause 80

LEVEL OF ANXIETY IN SURGICAL PATIENTS IN THE PREOPERATIVE PERIOD

Lubica Koprudová 82

VISION OF THE DEPARTMENT OF NURSING UJEP IN THE CONTEXT OF THE NEW HEALTH PROMOTION STRATEGY IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION

Josef Liehne 84

MANAGEMENT OF IMMUNE THROMBOCYTOPENIA IN PREGNANCY

Tomáš Binder 86

WHAT WISHES CAN CURRENTLY BE GRANTED TO PARENTS?

Aleš Roztočil, Romana Daňhelová 88

SYSTEMIC LUPUS ERYTHEMATOSUS IN PREGNANCY

Blanka Vavřínková 90

PROFESIONALIZATION OF LACTATION CONSULTANTS IN BREASTFEEDING SUPPORT

Adéla Švestková, Ludmila Matulníková 92

WOMEN GIVING BIRTH WITH A HISTORY OF SEXUAL VIOLENCE

Kristýna Kultová, Daniela Javornická 94

MENTORING IN MIDWIFERY

Iveta Ospalíková, Eva Puhlová, Lenka Vrlová 96

CZECH VERSION OF THE BREASTFEEDING SCORE (BAS)

Iveta Ospalíková, Ludmila Matulníková 98

SECTIO CAESAREA – HOW TO AVOID IT FROM THE MIDWIFE'S POINT OF VIEW

Kamila Bítalová 100

FACTORS INFLUENCING THE PERCEPTION OF DIGNITY OF SENIORS WITH DEMENTIA

Helena Kisvertová 102

THE IMPACT OF EDUCATION ON QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WITH SCLEROSIS MULTIPLEX

Ludmila Majerníková, Andrea Obročníková, Simona Balogová 104

INTERRELATIONSHIP OF SELF-SUFFICIENCY, SHORT PHYSICAL PERFORMANCE BATTERY TEST, GAID SPEED TEST, CHAIR STAND TEST AND SARCOPENIA IN SENIORS OVER 65 YEARS <i>Tereza Koribaničová, Hana Matějovská Kubešová</i>	106
--	-----

SECTION C

ETHICAL PRINCIPLES OF PHYSICAL RESTRAINT IN THE VIOLENT PATIENT <i>Jaroslav Pekara, Eva Kočovská</i>	111
--	-----

COOPERATION OF INTEGRATED RESCUE SYSTEM COMPONENTS IN DEALING WITH A MASS CASUALTY INCIDENT INVOLVING A HAZARDOUS SUBSTANCE <i>Danka Boguská</i>	116
--	-----

INNOVATION OF TEACHING PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE PARAMEDIC STUDY PROGRAMME <i>Martina Reľovská, Slávka Mrosková, Danka Boguská, Ivana Argayová, Marek Žiřčák, Martina Vitková, Michal Hudák</i>	120
---	-----

DEVELOPMENT OF SELF-CONFIDENCE NOT ONLY FOR PARAMEDICS <i>Otakar Fleischmann</i>	123
--	-----

THE EFFECT OF PHYSICAL RESTRAINT OF A VIOLENT PERSON IN THE PRONE POSITION ON CHANGES IN VENTILATION <i>Patrik Christian Cmorej</i>	125
---	-----

ORGANIZATION OF THE ICT PROGRAMME IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION AND INFLUENCE ON ENDOVASCULAR TREATMENT OF ACUTE ISCHEMIC STROKE <i>Filip Cihlár, David Černík, Vojtěch Smolka, Matrik Matras</i>	127
--	-----

POSTERS

M-LEARNING AS AN INNOVATIVE TEACHING METHOD IN THE EDUCATION OF STUDENTS OF NON-MEDICAL STUDY PROGRAMMES <i>Michaela Přibíková</i>	131
--	-----

NURSING VERSUS PSYCHOSOCIAL ASPECTS OF THE LIFE OF A CHILD WITH OBESITY <i>Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Zuzana Šimová, Tatiana Šantová</i>	134
---	-----

ASSESSING THE IMPACT OF DIABETES MELLITUS ON PATIENTS' QUALITY OF LIFE <i>Andrea Šuličová, Jana Cinová, Zuzana Novotná</i>	136
--	-----

ADRESSING THE IMPACT OF NUTRITIONAL SUPPLEMENTATION DURING PREGNANCY FROM A MATERNAL PERSPECTIVE	
<i>Alena Schlosserová, Helena Galdunová, Nela Haňová</i>	138
CARING FOR A PATIENT WITH DIABETIC FOOT SYNDROME	
<i>Terézia Fertálová, Lívia Hadašová, Silvia Cibříková, Tatiana Šantová</i>	140
THE DIFFICULTY OF NURSING CARE FOR THE PEDIATRIC PATIENT VERSUS THE NURSING STUDENT	
<i>Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová</i>	142
NURSES' ATTITUDES TOWARDS THE MENTALLY ILL	
<i>Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Tatiana Šantová, Jana Cinová</i>	144
PECULIARITIES OF CARE FOR PATIENT WITH HIDRADENITIS	
<i>Zuzana Novotná, Jana Cinová, Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Tatiana Šantová</i>	146
PERCEPTIONS OF UNINTENDED PREGNANCY THROUGH THE EYES OF HEALTH WORKERS	
<i>Mária Gábor, Alena Schlosserová, Štefánia Andraščíková, Silvia Žultáková</i>	148
MENSTRUAL AIDS AT THE PRESENT TIME	
<i>Mária Gábor, Helena Galdunová, Ľubica Rybárová, Slavka Havrilová, D. Doláková</i>	150
NUTRITION AND FOOD LITERACY OF PREGNANT WOMEN	
<i>Alena Schlosserová, Mária Gábor, Alžbeta Šulovská</i>	152
THE POTENTIAL OF NURSING IN REDUCING THE GROWING CANCER BURDEN	
<i>Andrea Obročníková, Ľudmila Majerníková</i>	154
MANAGEMENT OF FIRE PROTECTION AND OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY TRAINING IN HEALTH FACILITIES	
<i>Kateřina Dvořáková, Pavla Povolná</i>	156
SIMULATION TEACHING IN NURSING SUBJECTS AT THE JAN EVANGELISTA PURKYNĚ UNIVERSITY	
<i>Barbora Váverková, Iva Volešová</i>	158
DETERMINATION OF THE PERCENTAGE RISK OF THE 10-YEAR RISK OF A FATAL CARDIOVASCULAR EVENT IN PATIENTS OLDER THAN 40 YEARS HOSPITALIZED IN THE INTERNAL DEPARTMENT	
<i>Aneta Hujová, Miroslava Zemanová</i>	161
ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS IN PATIENTS OLDER THAN 65 YEARS IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF PRESSURE ULCERS AT THE INTERNAL DEPARTMENT OF THE HOSPITAL IN ROUDNICE NAD LABEM	
<i>Aneta Hujová, Miroslav Kopecký</i>	163
THERAPY USING VIRTUAL REALITY	
<i>Alena Lochmannová, Marek Bureš</i>	165
EMPLOYMENT OF PEOPLE WITH DISABILITIES IN THE CZECH REPUBLIC: CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND STRATEGIES FOR INCLUSION IN THE LABOR MARKET	
<i>Ivana Štolová</i>	167

Ergotherapy

SECTION A

Physiotherapy

APLIKOVANÉ MODELY TELE-ERGOTERAPIE: DOPORUČENÍ, TECHNOLOGIE A PŘÍKLADY Z KLINICKÉ PRAXE

Kristýna Hoidekrová

Rehabilitační ústav Kladruby, Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze, Česká republika

Ergoterapie má velmi dobré předpoklady, aby byla realizována formou telerehabilitace, jak tomu nasvědčují především zahraniční zkušenosti a studie. Ergoterapie je využívána jak ve zdravotní, tak sociálně sféře, má přesah z institucionálního do neinstitucionálního prostředí jedince a zaměřuje se na funkční výkon a soběstačnost, jakožto klíčové cíle rehabilitace. Existuje řada modelů, prostřednictvím kterých může být tele-ergoterapie realizována. Může se jednat o vzdálené konzultace, intervence, monitoring či edukace, ovšem za předpokladu, že jsou splněny určité podmínky spojení, přenosu dat a zabezpečení.

Příklad individuální tele-ergoterapie je demonstrován na případu ženy (45 let) po difúzním axonálním poranění mozku, která byla jako imobilní pacientka propuštěna do domácí péče. Pomocí telerehabilitace se učila personální všední denní činnosti, psát a trénovala kognitivní funkce. Příkladem skupinové tele-ergoterapie je poskytování telerehabilitace seniorům v domově sociálních služeb, kde je cílem zvýšení aktivizace a udržení funkčních stavů klientů a kompenzace personálního obsazení.

Email: kristyna.hoidekrova@rehabilitace.cz

APPLIED MODELS OF TELE-ERGOTHERAPY: RECOMMENDATIONS, TECHNOLOGIES AND EXAMPLES FROM CLINICAL PRACTICE

Kristýna Hoidekrová

Rehabilitation Institute Kladruby, Department of Rehabilitation Medicine, 1st Faculty of Medicine,
Charles University and Military University Hospital in Prague, Czech Republic

Occupational therapy has very good prerequisites to be implemented in the form of telerehabilitation, as evidenced showed mainly by foreign experience and studies. Occupational therapy is used both in the health and social spheres, it has an overlap from the institutional to the non-institutional environment of the individual and focuses on functional performance and self-sufficiency as the key goals of rehabilitation. There are a number of models through which tele-ergotherapy can be implemented. These may be remote consultations, interventions, monitoring or education, assuming that certain conditions of connection data transmission and security are met.

An example of individual tele-ergotherapy is demonstrated in the case of a woman (45 years old) after a diffuse axonal brain injury who was discharged to home care as an immobile patient. She used telerehabilitation to learn personal activities of daily living, to write, and to train cognitive function. An example of group of tele-ergotherapy is the provision of telerehabilitation to seniors in a nursing home, where the goal is to increase client activation and maintenance of functional status and to compensate for staffing.

Email: kristyna.hoidekrova@rehabilitace.cz

TINNITUS A CERVIKOKRANIÁLNÍ SYNDROM V SOUČASNÉ FYZIOTERAPII

Jitka Malá¹

¹Fakulta tělesné kultury a sportu, Univerzita Karlova v Praze, Česká republika

Úvod: Tříměsíční aplikace nízko- i vysokovýkonného laseru za účelem léčby tinnitu, jakožto civilizační choroby, je hlavní náplní tohoto článku

Metodologie: Dvě skupiny probandů (každá po 9) trpících somatosenzorickým tinnitem byly podrobeny vyšetření neurologem, ORL lékařem, fyzioterapeutem a dále byly testovány pomocí dotazníku Tinnitus Sample Case History Questionnaire a Tinnitus Handicap Inventory. Sledována byla kvalita života, kvalita sluchu, vnímání hlasitosti tinnitu, úzkosti z tinnitu. Po dobu 3 měsíců byl všem probandům aplikován laser, jedné skupině vysokovýkonný, druhé nízkovýkonný, a to v jasně popsanych polohách a parametrech použitých přístrojů.

Výsledky: Hladina statistické významnosti pro zjištění efektivity léčby pomocí laserů, případně obou typů laserů byla stanovena na úrovni 5 %. Porovnání průměrných hodnot dotazníkových šetření pomocí dotazníků před a po intervenci poukazují na pozitivní efekt léčby tinnitu jak pomocí vysokovýkonného, tak nízkovýkonného laseru, i přes značnou limitaci práce, kterou je nízký počet probandů.

Závěr: Terapeutický přínos obou typů laserů je patrný, avšak dosažené hodnoty neprokazují jednoznačný terapeutický efekt, spíše se jedná o terapeutický trend. Statistická analýza prokázala, že nízkovýkonný laser má pozitivní vliv na zlepšení sluchu ($p = 0,023$), že vysokovýkonný laser vede ke snížení subjektivně vnímané hlasitosti tinnitu ($p = 0,039$). U nízkovýkonného laseru se vliv na snížení vnímané hlasitosti tinnitu neprokázal.

Klíčová slova: cervikokraniální syndrom, nízkovýkonný laser, somatosenzorický tinnitus, tinnitus, vysokovýkonný laser

Email: mala@rehamil.cz

TINNITUS AND CERVICOCRANIAL SYNDROME IN CONTEMPORARY PHYSIOTHERAPY

Jitka Malá¹

¹Faculty of Physical Culture and Sport, Charles University in Prague, Czech Republic

Introduction: This article mainly focuses on a three-month application of low- and high-power lasers for treating tinnitus as a civilization disease.

Materials and methods: Two groups of probands (9 each) suffering from somatosensory tinnitus were examined by a neurologist, an ENT physician, and a physiotherapist and were further tested using the Tinnitus Sample Case History Questionnaire and Tinnitus Handicap Inventory. Quality of life, hearing quality, tinnitus loudness perception, and tinnitus anxiety were monitored. Over a period of 3 months, all probands were treated with laser, one group with high-power, the other with low-power, in clearly described positions and with specific parameters of the devices used.

Results: The level of statistical significance to determine the effectiveness of treatment with high power and low power laser, or both types of lasers was set at 5 %. Comparison of the mean values of the pre- and post-intervention questionnaire surveys indicate a positive effect of tinnitus treatment with both high- and low-power lasers, despite the significant limitation of the work, which is the low number of probands.

Conclusion: The therapeutic benefit of both types of lasers is evident, but the values obtained do not demonstrate an apparent therapeutic effect; rather, it is a therapeutic trend. Statistical analysis showed that low-power laser has a positive effect on hearing ($p = 0,023$) and that the high-power laser leads to a reduction of subjectively perceived tinnitus loudness ($p = 0,039$). There was no effect of the low-power laser on reducing the perceived tinnitus loudness.

Keywords: cervicocranial syndrome, high-power laser, low-power laser, somatosensory tinnitus, tinnitus

Email: mala@rehamil.cz

VYUŽITÍ TRANSABDOMINÁLNÍHO ULTRAZVUKU K VYHODNOCENÍ AKTIVACE SVALŮ PÁNEVNÍHO DNA V POLOZE VE STOJI A VLEŽE NA ZÁDECH

Ingrid Palašćáková Špringrová^{1,3}, Michaela Mrázová¹, Dagmar Dupalová², Rita Firýtová³

¹REHASPRING centrum s.r.o., ambulantní zdravotnické zařízení fyzioterapie, centrum postgraduálního vzdělávání, akreditované pracoviště MZČR Praha – Čelákovice, Česká republika

²Katedra fyzioterapie, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

³Katedra rehabilitačních oborů, Fakulta zdravotnických oborů, Západočeská univerzita v Plzni, Česká republika

Úvod: Objektivizace kontrakce svalů pánevního dna a výběr posturální polohy pro jejich trénink je pořád aktuální téma. Vědecké studie naznačují, že aktivace svalů pánevního dna se zvyšuje v poloze ve stoji. Nicméně, tato oblast výzkumu je stále předmětem zkoumání a dosavadní výsledky jsou rozporuplné [1, 2, 3, 4]. Nedostatek konzistentních závěrů naznačuje nezbytnost dalšího výzkumu, zejména pokud jde o vyšetření pomocí transabdominálního ultrazvuku.

Cíl a metodika: Cílem studie bylo analyzovat a porovnat míru aktivace svalů pánevního dna v poloze vleže na zádech a ve stoji pomocí transabdominálního ultrazvuku. Posouzení míry aktivace svalů pánevního dna bylo provedeno pomocí kvantifikace hodnot distance liftu báze močového měchýře. Svaly pánevního dna byly aktivovány pomocí analytické metody a jejich aktivace byla hodnocena transabdominálním ultrazvukem. Studie zahrnovala 25 žen, které splňovaly vstupní kritéria. Inkluzivní kritéria zahrnovala ženy ve věku 18–39 let s indexem tělesné hmotnosti mezi hodnotami 18,5–30. Těhotné ženy a ženy s dysfunkcí svalů pánevního dna nebyly do studie zařazeny.

Výsledky: Z uvedeného vzorku 25 žen bylo do studie zařazeno 17 nullipar a 8 rodiček. Průměrný věk žen byl $26,8 \pm 4,9$ let. Výsledky této studie nevykazují statisticky významný rozdíl ($p = 0,065$) na základě provedených analyzovaných statistických testů (Wilcoxonův párový test). I přes to, že rozdíl není statisticky významný, výsledky naznačují mírný nárůst schopnosti aktivace svalů pánevního dna v poloze ve stoji. Zlepšení míry aktivace v poloze ve stoji bylo pozorováno u 72 % zkoumaných žen.

Závěr: Na základě výsledků studie, i přes nedosažení statistické významnosti, bylo pozorováno mírné zlepšení schopnosti aktivace svalů pánevního dna v poloze ve stoji. Z toho vyplývá doporučení zvážit provádění aktivace pánevního dna také v této poloze. Tato informace je zejména relevantní z hlediska funkčního významu, protože symptomy dysfunkce svalů pánevního dna se často projevují ve vertikální posturální poloze.

Klíčová slova: dysfunkce pánevního dna, fyzioterapeut, pánevní dno, transabdominální ultrazvuk

Literatura:

- [1] Arab, A. M., Chehrhrazi, M., & Parhampour, B. (2011). Pelvic floor muscle assessment in standing and lying position using transabdominal ultrasound: comparison between women with and without stress urinary incontinence. *The Australian and New Zealand Continence Journal*, 17(1), 19–23.
- [2] Dietz, H. P., & Clarke, B. (2001). The influence of posture on perineal ultrasound imaging parameters. *International Urogynecology Journal*, 12(2), 104–106. <https://doi.org/10.1007/pl00004030>.
- [3] Gimenez, M. M., Fitz, F. F., de Azevedo Ferreira, L., Bortolini, M. A. T., Lordêlo, P. V. S., & Castro, R. A. (2022). Pelvic floor muscle function differs between supine and standing positions in women with stress urinary incontinence: an experimental crossover study. *Journal of Physiotherapy*, 68(1), 51–60. <https://doi.org/10.1016/j.jphys.2021.12.011>.
- [4] Mastwyk, S., McClelland, J., Cooper, M. M., & Frawley, H. C. (2022). Pelvic floor muscle function in the standing position in women with pelvic floor dysfunction. *International Urogynecology Journal*, 33(9), 2435–2444. <https://doi.org/10.1007/s00192-021-05003-6>.

Email: springrova@seznam.cz

USE OF TRANSABDOMINAL ULTRASOUND TO EVALUATE PELVIC FLOOR MUSCLE ACTIVATION IN STANDING AND SUPINE POSITIONS

Ingrid Palašćáková Špringrová^{1,3}, Michaela Mrázová¹, Dagmar Dupalová², Rita Firytová³

¹REHASPRING centrum s.r.o., outpatient medical facility of physiotherapy, centre of postgraduate education, accredited workplace of the Ministry of Health of the Czech Republic Prague – Čelákovice, Czech Republic

²Department of Physiotherapy, Faculty of Physical Culture, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

³Department of Rehabilitation, Faculty of Health Sciences, University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic

Introduction: The objectivization of pelvic floor muscle contraction and the selection of postural position for their training is still a current topic. Scientific studies suggest that pelvic floor muscle activation increases in the standing position. However, this area of research is still under investigation, and the existing results are inconsistent [1, 2, 3, 4]. The lack of consistent conclusions indicates the necessity for further research, particularly regarding the examination using transabdominal ultrasound.

Purpose and methodology: The aim of the study was to analyze and to compare the level of pelvic floor muscle activation in supine and standing positions using transabdominal ultrasound. The assessment of pelvic floor muscle activation was performed by quantifying the distance lift values of the base of the urinary bladder. The pelvic floor muscles were activated using an analytic method, and their activation was evaluated through transabdominal ultrasound. The study included 25 women who met the inclusion criteria. The inclusion criteria involved women aged 18 to 39 years with a body mass index between 18,5 and 30. Pregnant women and women with pelvic floor muscle dysfunction were excluded from the study.

Results: Out of the total sample of 25 women, 17 were nulliparous and 8 were mothers. The average age of the women was $26,8 \pm 4,9$ years. Based on the conducted statistical tests the results of this study did not show a statistically significant difference ($p = 0,065$). Despite the lack of statistical significance, the results suggest a slight increase in the ability to activate the pelvic floor muscles in the standing position. Improvement in activation was observed in 72 % of the women examined.

Conclusion: Based on the study results, despite not reaching statistical significance, a slight improvement in the ability to activate the pelvic floor muscles in the standing position was observed. This suggests considering performing pelvic floor muscle activation in this position as well. This information is particularly relevant in terms of functional significance, as symptoms of pelvic floor muscle dysfunction often manifest in the vertical postural position.

Keywords: physiotherapist, pelvic floor, pelvic floor dysfunction, transabdominal ultrasound

References:

- [1] Arab, A. M., Chehrhrazi, M., & Parhampour, B. (2011). Pelvic floor muscle assessment in standing and lying position using transabdominal ultrasound: comparison between women with and without stress urinary incontinence. *The Australian and New Zealand Continence Journal*, 17(1), 19–23.
- [2] Dietz, H. P., & Clarke, B. (2001). The influence of posture on perineal ultrasound imaging parameters. *International Urogynecology Journal*, 12(2), 104–106. <https://doi.org/10.1007/pl00004030>.
- [3] Gimenez, M. M., Fitz, F. F., de Azevedo Ferreira, L., Bortolini, M. A. T., Lordêlo, P. V. S., & Castro, R. A. (2022). Pelvic floor muscle function differs between supine and standing positions in women with stress urinary incontinence: an experimental crossover study. *Journal of Physiotherapy*, 68(1), 51–60. <https://doi.org/10.1016/j.jphys.2021.12.011>.

- [4] Mastwyk, S., McClelland, J., Cooper, M. M., & Frawley, H. C. (2022). Pelvic floor muscle function in the standing position in women with pelvic floor dysfunction. *International Urogynecology Journal*, 33(9), 2435–2444. <https://doi.org/10.1007/s00192-021-05003-6>.

Email: springrova@seznam.cz

UŽÍVÁNÍ ALKOHOLU STARŠÍCH DOSPĚLÝCH V ČESKÉ REPUBLICĚ – VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Miroslav Barták

Karlova univerzita, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie

Úvod: Užívání alkoholu u lidí ve věku nad 55 let je v České republice relativně málo prozkoumaným tématem. Cílem příspěvku je zhodnotit užívání alkoholu u starších dospělých v podmínkách České republiky co se týče charakteristiky užívání alkoholu a užívání alkoholu společně s léčivými.

Metody a data: Výzkumu se zúčastnilo celkem 420 respondentů a jedná se o kvazi reprezentativní vzorek české internetové populace starších dospělých. Převážně se jednalo o ženy (55 %) a převážně o respondenty ve věku 55–74 let (75 %), i když jsou zahrnuti i respondenti nad 75 let (25 %). V důchodovém věku (nad 63 let) jich bylo celkem 67 %. Zhruba polovina respondentů měla základní školu nebo střední školu bez maturity. Pokryty byly všechny regiony České republiky a všechny velikosti obcí. Zhruba polovina respondentů žila v manželství. Přibližně jedna třetina respondentů uvedla, že žije v jednočlenné domácnosti (tj. sám/sama). V rámci vědeckého výzkumu, jehož cílem bylo zkoumat vzorce konzumace alkoholu mezi staršími lidmi, byly využity standardizované dotazníkové nástroje, které poskytly důležité informace pro analýzu tohoto problému. Jedním z klíčových použitých dotazníků byl Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT), který byl vyvinut Světovou zdravotnickou organizací. Dalším použitým nástrojem byl dotazník Michigan Alcoholism Screening Test – Geriatric Version (SMAST-G). Tento dotazník byl speciálně vyvinut pro identifikaci problémů s alkoholem u starší populace.

Výsledky: Je patrné, že muži mají výrazně vyšší úroveň problémů s alkoholem než ženy. S věkem problémy s alkoholem klesají. Lidé, kteří nemají chronické onemocnění, však vykazují vyšší míru problémů s alkoholem. Můžeme se tedy domnívat, že pití alkoholu je (do určité míry) svázáno se zdravotním stavem. Střední úroveň problémů s alkoholem vykazuje 11 % respondentů, 1,2 % vykazuje vysokou úroveň problémů, a asi 1,5 % závislost na alkoholu. Celkem 14 % respondentů, což představuje 59 osob, uvádí, že v průběhu posledního roku užívali léky a alkohol zároveň. I přes relativně nízký počet těchto respondentů, což neumožňuje provést statistické testování ve většině kategorií, předkládáme alespoň procentuální zastoupení těchto osob v jednotlivých kategoriích. Z dat vyplývá, že více mužů a lidí s chronickým onemocněním uvádí užívání alkoholu a léků zároveň.

Diskuse a závěry: Užívání alkoholu relativně významně ovlivňuje věk a přítomnost, respektive nepřítomnost chronického onemocnění. Více jak desetina seniorů konzumuje alkohol společně s léky na předpis nebo bez předpisu. Užívání alkoholu a léčiv u seniorů vyžaduje praktický monitoring s cílem, pokud je to možné, předcházet negativním účinkům užívání léků společně s alkoholem.

Klíčová slova: alkohol, AUDIT, Česká republika, starší dospělí

Email: miroslav.bartak@lf1.cini.cz

ALCOHOL USE AMONG OLDER ADULTS IN THE CZECH REPUBLIC – RESULTS OF A QUESTIONNAIRE SURVEY

Miroslav Barták

Charles University, 1st Faculty of Medicine, Department of Addiction Medicine

Introduction: Alcohol use among people aged 55 and over is a relatively understudied topic in the Czech Republic. The aim of this paper is to assess alcohol use among older adults in the Czech Republic in terms of the characteristics of alcohol use and alcohol use with medication.

Methods and data: A total of 420 respondents took part in the study and it is a quasi-representative sample of the Czech Internet population of older adults. The majority of respondents were female (55%) and predominantly aged 55–74 (75%), although respondents over 75 (25%) are also included. 67% were of pensionable age (over 63). Roughly half of the respondents had primary or secondary school education without a high school diploma. All regions of the Czech Republic and all sizes of municipalities were covered. About half of the respondents were married. Approximately one-third of respondents reported living in a single-person household (i.e. alone). In the context of scientific research aimed at investigating patterns of alcohol consumption among older people, standardised questionnaire instruments were used to provide important information for the analysis of this problem. One of the key questionnaires used was the Alcohol Use Disorders Identification Test (AUDIT), which was developed by the World Health Organization. Another instrument used was the Michigan Alcoholism Screening Test – Geriatric Version (SMAST-G) questionnaire. This questionnaire was specifically developed to identify problems alcohol problems in the elderly population.

Results: It is evident that men have significantly higher levels of alcohol problems than women. Alcohol problems decrease with age. However, people who do not have a chronic disease show higher levels of alcohol problems. We can therefore assume that drinking alcohol is (to some extent) linked to health status. A moderate level of alcohol problems is reported by 11% of respondents, 1.2% show a high level of problems, and about 1.5% have alcohol dependence. A total of 14% of respondents, representing 59 people, report that they have used drugs and alcohol together in the last year. Despite the relatively small number of these respondents, which makes it impossible to perform statistical testing in most categories, we present at least the percentage of these persons in each category. The data show that more men and people with chronic illness report using alcohol and medication at the same time.

Discussion and Conclusions: Alcohol use has a relatively significant effect on age and the presence or absence of chronic disease. More than a tenth of seniors consume alcohol with or without prescription medications. The use of alcohol and medicines by seniors requires practical monitoring to prevent, if possible, the negative effects of taking medicines with alcohol.

Keywords: alcohol, AUDIT, Czech Republic, older adults

Email: miroslav.bartak@lf1.cini.cz

SYSTÉM ORGANIZACE ERGOTERAPIE V PSYCHIATRII

Michaela Ondračková, Hana Kynštová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Příspěvek analyzuje problematiku organizace ergoterapie v psychiatrické péči, se zaměřením na systém hrazení výkonů pojišťovny v České republice a multidisciplinární spolupráci v péči o osoby s duševním onemocněním.

Metodika: Smíšený, kombinovaný výzkum, pomocí dvou výzkumných metod, kvalitativní a kvantitativní technikou. Kvalitativní výzkum probíhal formou polostrukturovaného rozhovoru na vybraných ergoterapeutických pracovištích v psychiatrických zařízeních. Kvantitativní výzkum naopak formou dotazníkového šetření určeného ergoterapeutům, kteří pracují s osobami s duševním onemocněním.

Výsledky: Z výzkumného bádání vyplynulo několik oblastí, na kterých se probandi shodli jako nedostačující. Na základě těchto poznatků a vlastního poznání autorky, je stanoveno několik problematických oblastí (organizace, multidisciplinární spolupráce, vzdělání, vykazování ergoterapeutických výkonů, ergoterapeutická intervence), na které bylo třeba se zaměřit. Dále je vypracován návrh organizace ergoterapie v psychiatrii. Návrh se zaměřuje na organizační strukturu ergoterapie v psychiatrii, nábor ergoterapeutů, podporu vzdělávání ergoterapeutů v rámci psychiatrie, ergoterapeutické intervence, jednak individuální a skupinové, spolupráce s pojišťovny, podporu ergoterapeutů, kteří pracují v oboru psychiatrie a návrh ergoterapeutického kódu pro psychiatrii. V oblasti výzkumu týkající se ergoterapeutických výkonů bylo zjištěno, že spolupráce se zdravotními pojišťovny nejsou tak intenzivní a potřeba tvorby nových ergoterapeutických výkonů se zdá být poněkud neaktuální. I přesto autorka navrhuje jeden ergoterapeutický výkon, s názvem kognitivní rehabilitace, který by mohl být v budoucnu u osob s duševním onemocněním používán.

Závěr: Na základě výzkumu a teoretických poznání bylo možné navrhnout postup v určitých ergoterapeutických oblastech pro psychiatrickou péči. Úplný standardizovaný návrh by bylo potřeba provést v rámci rozšířeného výzkumu a ve spolupráci s dalšími odborníky a s Českou asociací ergoterapeutů.

Klíčová slova: ergoterapie, ergoterapeutický výkon, organizace, psychiatrická péče

Email: hana.kynstova@ujep.cz

SYSTEM OF ORGANISATION OF OCCUPATIONAL THERAPY IN PSYCHIATRY

Michaela Ondračková, Hana Kynštová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: The paper analyses the issue of the organisation of occupational therapy in psychiatric care, with a focus on the system of insurance reimbursement in the Czech Republic and multidisciplinary cooperation in the care of persons with mental illness.

Methodology: Mixed, combined research, using two research methods, qualitative and quantitative techniques. Qualitative research was conducted in the form of semi-structured interviews at selected occupational therapy departments in psychiatric institutions. Quantitative research, on the other hand, was in the form of a questionnaire survey addressed to occupational therapists working with persons with mental illness.

Results: Several areas emerged from the research that probands agreed were insufficient. Based on these findings and the author's own knowledge, several areas of concern (organization, multidisciplinary collaboration, education, occupational therapy performance reporting, occupational therapy intervention) were identified that needed to be addressed. Furthermore, a proposal for the organisation of occupational therapy in psychiatry is developed. The proposal focuses on the organisational structure of occupational therapy in psychiatry, the recruitment of occupational therapists, the promotion of education of occupational therapists within psychiatry, occupational therapy interventions, both individual and group, cooperation with insurance companies, support for occupational therapists working in psychiatry and the proposal of an occupational therapy code for psychiatry. In the area of research on occupational therapy interventions, it was found that collaborations with health insurance companies are not as intensive and the need for the development of new occupational therapy interventions seems to be somewhat outdated. Despite this, the author suggests one occupational therapy intervention, called cognitive rehabilitation, that could be used in the future for people with mental illness.

Conclusion: On the basis of research and theoretical knowledge, it was possible to propose a course of action in certain occupational therapy areas for psychiatric care. A full standardised proposal would need to be made as part of extended research and in collaboration with other professionals and the Czech Association of Occupational Therapists.

Keywords: occupational therapy, occupational therapy performance, organization, psychiatric care

Email: hana.kynstova@ujep.cz

ZHODNOCENÍ EFEKTU BAŇKOVÁNÍ U ARTRÓZY KOLENNÍHO KLOUBU NA ÚLEVV OD BOLESTÍ

Alena Charvátová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Artróza kolenního kloubu je velmi častá strukturální porucha, která je doprovázena velkou bolestivostí a omezením pohybu. Nachází se u 12 % dospělé populace a ve věku nad 65 let dokonce u 70 %. Jedním z doporučených léčebných postupů je i fyzioterapie a fyzikální terapie.

Cíl: Cílem studie bylo posoudit, zda využití stacionárního baňkování pomůže ulevit od bolesti kolenního kloubu postiženého třetím stupněm artrózy v porovnání s běžnými technikami fyzioterapie.

Metodika: Případová studie výzkumného charakteru.

Použité metody: V této studii bylo využito pozorování, měření, rozhovor a vizuální analogová škála bolesti. Pacientka byla žena ve věku 52 let, jejíž oba kolenní klouby byly postiženy artrózou třetího stupně a byla indikována k operaci totální endoprotézy. Proběhlo osm terapií v průběhu dvou měsíců. U obou dolních končetin byly použity metody měkkých tkání, analytická cvičení a postfacilitační strečink. Na levou končetinu bylo kromě běžných technik fyzioterapie, použito také baňkování (na závěr každé terapie na dobu aplikace deset minut). Na počátku terapie pacientka pociťovala bolestivost obou kolenních kloubů zejména v noci a při statických polohách ve flexi či extenzi kolenního kloubu. Dle hodnocení vizuální analogové škály udávala pacientka hodnotu osm u obou dolních končetin. Hybnost na počátku terapie byla na pravé dolní končetině 100° flexe a -15° extenze. Na levé dolní končetině se jednalo o hodnoty 105° flexe a -15° extenze.

Výsledky: Po proběhlých terapiích se snížila bolestivost levé dolní končetiny na hodnotu tři dle vizuální analogové škály, v noci bolesti zcela vymizely. Na pravé dolní končetině pacientka udávala snížení bolesti na hodnotu pět dle vizuální analogové škály, v noci byly přítomné bolesti po větší námaze. Hybnost se u obou kolenních kloubů zvýšila. Na pravé dolní končetině bylo dosaženo 120° flexe a -5° extenze. U levé dolní končetiny byl výsledný rozsah pohybu 120° do flexe a -5° do extenze.

Závěr: Výsledky ukázaly pozitivní vliv stacionárního baňkování na snížení bolestivosti kolenního kloubu postiženého artrotickými změnami, což je v souladu s výsledky studií [1, 2].

Klíčová slova: artróza, baňkování, kolenní kloub, škála bolesti

Literatura:

- [1] Islam, M., Nayab, M., & Ansari, A. N. (2021). Effect of dry cupping versus soft and prolonged massage in the management of knee osteoarthritis – a randomized controlled clinical trial. *Journal of Complementary and Integrative Medicine*, 18(4), 797–804. <https://doi.org/10.1515/jcim-2020-0350>.
- [2] Hasbani, G. E., Jawad, A., & Uthman, I. (2021). Cupping (Hijama) in Rheumatic Diseases: The Evidence. *Mediterranean Journal of Rheumatology*, 32(4). <https://doi.org/10.31138/mjr.32.4.316>.

Email: alena.charvatova@ujep.cz

EVALUATION OF THE EFFECT OF CUPPING IN ARTHROSIS OF THE KNEE JOINT ON PAIN RELIEF

Alena Charvátová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Knee arthrosis is a very common structural disorder that is accompanied by severe pain and limitation of movement. It is found in 12 % of the adult population and as many as 70 % of adults over the age of 65. One of the recommended treatments is physiotherapy and physical therapy.

Objective: The aim of this study was to assess whether the use of stationary cupping would help relieve knee pain in patients with grade 3 arthritis compared to conventional physiotherapy techniques.

Methodology: A case study of a research nature.

Methods: Observation, measurement, interview and visual analogue pain scale were used in this study. The patient was a 52-year-old woman whose both knees were affected by third-degree arthritis and was indicated for total knee arthroplasty. Eight treatments were performed over a two-month period. Soft tissue techniques, analytical exercises and post-facilitation stretching were used for both lower limbs. For the left limb, in addition to conventional physiotherapy techniques, cupping was also used (at the end of each therapy session for an application time of ten minutes). At the beginning of the therapy, the patient experienced pain in both knee joints, especially at night and during static positions in knee flexion or extension. According to the visual analogue scale assessment, the patient reported a value of eight in both lower limbs. Mobility at the beginning of therapy was 100° of flexion and -15° of extension on the right lower limb. On the left lower limb, the values were 105° of flexion and -15° of extension.

Results: After the therapies, the left lower limb pain decreased to three on the visual analogue scale, and the pain disappeared completely at night. On the right lower limb, the patient reported a reduction in pain to five on the visual analogue scale, with pain present at night after greater exertion. Motion increased in both knee joints. 120° of flexion and -5° of extension were achieved in the right lower limb. On the left lower limb, the resulting range of motion was 120° to flexion and -5° to extension.

Conclusion: The results showed a positive effect of stationary cupping on the reduction of knee joint pain affected by arthritic changes, which is consistent with the results of the study [1, 2].

Keywords: arthrosis, cupping, knee joint, pain scale

References:

- [1] Islam, M., Nayab, M., & Ansari, A. N. (2021). Effect of dry cupping versus soft and prolonged massage in the management of knee osteoarthritis – a randomized controlled clinical trial. *Journal of Complementary and Integrative Medicine*, 18(4), 797–804. <https://doi.org/10.1515/jcim-2020-0350>.
- [2] Hasbani, G. E., Jawad, A., & Uthman, I. (2021). Cupping (Hijama) in Rheumatic Diseases: The Evidence. *Mediterranean Journal of Rheumatology*, 32(4). <https://doi.org/10.31138/mjr.32.4.316>.

Email: alena.charvatova@ujep.cz

AKTUÁLNÍ POZNATKY K SITUACI V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH V KONTEXTU MANAGEMENTU REHABILITACE A ERGOTERAPIE V KRAJI VYSOČINA

Světlana Čermáková, Hana Kynštová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Výzkum zaměřený na uplatnění ergoterapeutů v sociálních službách probíhal v zařízení sociálních služeb v Kraji Vysočina, které poskytují služby sociální péče v ambulantní, pobytové i terénní podobě. Ve studii byly provedeny polostrukturované rozhovory s 16 respondenty z 12 organizací, které byly následně přepsány, kódovány a interpretovány. Na základě interpretovaných dat, byla provedena SWOT analýza. Byly definovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, které by mohly být klíčové při uplatňování ergoterapeutů v zařízeních sociálních služeb.

Výsledky studie naznačují, že problematika uplatňování oboru ergoterapie v zařízení sociální péče je komplexní a velmi složitá. Jak je z výzkumu patrné, význam ergoterapeutické a další rehabilitační péče vnímají manažeři poskytovatelů sociálních služeb jako potřebnou a důležitou součást péče. Na druhé straně nemají všeobecnou podporu ve zřizovateli, legislativě a finančním zajištění těchto služeb na odborné úrovni.

Email: hana.kynstova@ujep.cz

CURRENT KNOWLEDGE ON THE SITUATION IN SOCIAL SERVICES IN THE CONTEXT OF REHABILITATION AND OCCUPATIONAL THERAPY MANAGEMENT IN THE VYSOČINA REGION

Světlana Čermáková, Hana Kynštová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The research focused on the application of occupational therapists in social services took place in social service facilities in the Vysočina Region, which provide social care services in outpatient, residential and field form. In the study, semi-structured interviews were conducted with 16 respondents from 12 organisations, which were subsequently transcribed, coded and interpreted. Based on the interpreted data, a SWOT analysis was conducted. Strengths, weaknesses, opportunities and threats that could be key in the application of occupational therapists in social service settings were defined.

The results of the study suggest that the issue of applying the field of occupational therapy in social care settings is complex and very difficult. As it is evident from the research, the importance of occupational therapy and other rehabilitative care is perceived by managers of social service providers as a necessary and important part of care. On the other hand, they do not have general support in the founder, legislation and financial provision of these services at a professional level.

Email: hana.kynstova@ujep.cz

VPLYV REHABILITÁCIE NA KVALITU ŽIVOTA A FUNKČNÝ STAV U PACIENTOV S LONG COVID

Michal Macej, Oleksandr Kishko, Pavol Nechvátal, Eva Lukáčová, Matúš Kozel, Gabriela Škrečková

Katedra fyzioterapie, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Long Covid spôsobuje dlhodobé zdravotné ťažkosti a môže mať negatívny vplyv na kvalitu života a funkčný stav. Jednou z foriem zlepšenia týchto výsledkov je rehabilitačný proces.

Cieľ: Zistiť vplyv a efekt rehabilitácie u pacientov s long Covid na kvalitu ich života a funkčný stav.

Metóda: V tejto observačnej, prípadovo-kontrolnej štúdií bol použitý anonymný online prieskum. Tejto štúdií sa zúčastnilo 406 respondentov rozdelených do dvoch skupín podľa toho, či absolvovali rehabilitáciu (n = 182) alebo nie (n = 224). Na hodnotenie kvality života bol zvolený dotazník SF-36. Na hodnotenie funkčného stavu bola zvolená sebaopisovacia škála funkčného stavu pacienta po COVID 19. Prieskum bol distribuovaný prostredníctvom platformy sociálnych médií a skupín zhromažďujúcich ľudí s long Covid.

Výsledky: Porovnaním oboch skupín sme zistili signifikantný rozdiel ($p < 0,05$) v prospech rehabilitačnej skupiny pacientov vo všetkých doménach kvality života, okrem domény limitácie fyzickej aktivity zo zdravotných dôvodov ($p > 0,05$). Pri hodnotení funkčného stavu bol výsledok tiež významný ($p < 0,05$) v prospech skupiny, ktorá podstúpila rehabilitačný proces.

Záver: Rehabilitačný proces zlepšuje kvalitu života a funkčný stav pacientov s long Covid. Má pozitívny vplyv a mal by byť priradenou štandardnou terapeutickou metódou.

Kľúčové slová: funkčný stav, kvalita života, Long Covid, rehabilitácia

Výstup z projektu: 022PU-4/2023 Konceptia rehabilitačného prístupu u postcovidových pacientov a jej implementácia do učebných osnov študijného programu fyzioterapia

Email: michal.macej@unipo.sk

THE IMPACT OF REHABILITATION ON QUALITY OF LIFE AND FUNCTIONAL STATUS IN PATIENTS WITH LONG COVID

Michal Macej, Oleksandr Kishko, Pavol Nechvátal, Eva Lukáčová, Matúš Kozel, Gabriela Škrečková

Department of Physiotherapy, Faculty of Health Sciences, University of Presov, Slovakia

Introduction: Long Covid causes long-term health difficulties and can have negative impact on quality of life and functional status. Rehabilitation process is one of the forms for improving these outcomes.

Objective: Find out the impact of rehabilitation in long Covid patients on their quality of life and functional status.

Method: An anonymous online survey was used in this observational, case-control study. 406 respondents, divided into 2 groups, depending on whether they completed rehabilitation (n = 182) or not (n = 224), participated in this study. For the quality of life evaluation the SF-36 questionnaire was chosen. Patient self-report methods for the Post-COVID – 19 Functional Status (PCFS) Scale was chosen for functional status measurement. Survey was distributed through social media platforms and groups gathering people with long Covid.

Results: There was a significant difference in all domains of quality of life ($p < 0,05$), except for physical function domain ($p > 0,05$) comparing both groups in favour of rehabilitation group of patients. Comparing groups in functional status the result was also significant ($p < 0,05$) in favour of group that underwent rehabilitation process.

Conclusions: Rehabilitation process improves quality of life and functional status in patients with long Covid. It has positive impact and should be an associated standard therapeutic method.

Keywords: functional status, Long Covid, quality of life, rehabilitation

The output of project: 022PU-4/2023 Conception of rehabilitation approach in post covid patients and its implementation to physiotherapy study program schedule.

Email: michal.macej@unipo.sk

VPLYV RESPIRAČNEJ FYZIOTERAPIE NA KVALITU ŽIVOTA PACIENTOV S POST-COVIDOVÝM SYNDRÓMOM

Lucia Demjanovič Kendrová¹, Cyril Grus, Katarína Hnatová¹, Wioletta Mikul'áková, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj

¹Katedra fyzioterapie, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Post-covidový syndróm je sprevádzaný mnoho početnými symptómami. Je definovaný ako súbor nerespiračných a respiračných symptómov, ktoré pretrvávajú dvanásť a viac týždňov od prvého prejaveneho príznaku ochorenia covid-19.

Cieľ: Cieľom bolo zistiť, či respiračnou fyzioterapiou dokážeme zlepšiť kvalitu života u pacientov, u ktorých bol diagnostikovaný post-covidový syndróm.

Metóda: Súbor tvorilo 48 pacientov, z toho bolo 20 mužov a 28 žien s priemerným vekom 60,05 rokov. Pacienti boli vyšetrovaní pred a po kúpeľnej liečbe v Sanatóriu Tataranská Kotlina. Pľúcna fyzioterapia zahŕňala všetky potrebné aspekty pri starostlivosti o pacienta s post-covidovým syndrómom. Výskum bol realizovaný pomocou štandardizovaného dotazníka SF-36 a post-covid dotazníkom (Newcastle University 2023). Newcastle dotazník je zameraný na symptómy daného ochorenia ako myalgie, kašeľ, dýchavičnosť, strata chuti alebo čuchu, búšenie srdca, mizerná nálada a ostatné neustále pretrvávajú alebo došlo k uzdraveniu. Na vyhodnotenie zistených údajov z dotazníkov bola využitá deskriptívna štatistika pre určenie početností a smerodajnej odchýlky jednotlivých parametrov, pričom údaje sú uvedené ako absolútne hodnoty s ich ± 1 smerodatnou odchýlkou alebo relatívne hodnoty v percentách. Rozdiely medzi parametrami sme hodnotili na základe párového t-testu. Dáta sme spracovávali v programe MS Excel a STATISTICA 13.5.

Výsledky: Celková kvalita života u respondentov sa po následnej trojtýždňovej rehabilitácii zvýšila o 36,2 % ($t = -17,29$; $p < 0,05$). Príznaky ako búšenie srdca, myalgie, anosmia, únava, dýchavičnosť, mizerná nálada, strata váhy a ďalšie sa zlepšili po absolvovaní pľúcnej rehabilitácie ($t = -12,87$; $p < 0,05$).

Záver: Výsledky a poznatky našej práce potvrdzujú, že individuálnou pľúcnou rehabilitáciou je možné priaznivo vplyvať na kvalitu života a symptómy pri post-covidovom syndróme.

Kľúčové slová: Covid-19, kvalita života, post-covid syndróm, respiračná fyzioterapia

Výstup z projektu: 022PU-4/2023 Konceptcia rehabilitačného prístupu u postcovidových pacientov a jej implementácia do učebných osnov študijného programu fyzioterapia.

Email: lucia.kendrova@unipo.sk

THE IMPACT OF RESPIRATORY PHYSIOTHERAPY ON PATIENTS' QUALITY OF LIFE WITH POST-COVID SYNDROME

Lucia Demjanovič Kendrová¹, Cyril Grus, Katarína Hnatová¹, Wioletta Mikuľáková, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj

¹Department of Physiotherapy, Faculty of Health Sciences, University of Presov, Slovakia

Introduction: The Postcovid syndrome is accompanied by number of symptoms. It is defined as a group of non-respiratory and respiratory symptoms, which persist twelve and more weeks from the first manifestation of COVID-19 disease.

Objective: To detect if the quality of life can be improved by respiratory physiotherapy, in patients with diagnosed post-covid syndrome.

Methods: There were 48 patients in research group, 20 men and 28 women in mean age 60,05 years. Patients were examined before and after the spa treatment in Sanatorium in Tatranska Kotlina. Lungs physiotherapy included all needed aspects for post covid patient`s health care. The research has been conducted by standardized questionnaire SF-36 and by post covid questionnaire (Newcastle University 2023). Newcastle questionnaire is focused on disease`s symptoms such myalgia, coughing, breath shortness, loss of taste and smell, palpitation, bad mood and other once symptoms, which are persisting, or it has been cured absolutely. For evaluating the output data from questionnaires we have used the descriptive statistic for determining the number and standard deviation of the data. Representations are given as absolute values with standard deviation ± 1 , or relative values in percentage. Differences between parameters were evaluated by paired t-test. We worked with data in MS Excel program and STATISTICA 13.5 program.

Results: Quality of life of respondents increased after three weeks treatment in 36,2 % ($t = -17,29$; $p < 0,05$). Symptoms, such palpitation, myalgia, anosmia, fatigue, shortness of breath, bad mood, loss of weigh and other decreased after respiratory rehabilitation ($t = -12,87$; $p < 0,05$).

Conclusion: Results of our research confirm that by individual respiratory rehabilitation we can achieve a favorable influence on quality of life and post covid symptomatology.

Keywords: Covid-19, postcovid syndrome, quality of life, respiratory physiotherapy

The output of project: 022PU-4/2023 Conception of rehabilitation approach in post covid patients and it`s implementation to physiotherapy study program schedule.

Email: lucia.kendrova@unipo.sk

MOŽNOSTI VYUŽITÍ SIMULACÍ V NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH OBORECH

Nela Kubová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Rozvoj simulační medicíny, a s ním související vznik nových simulačních center, je trendem posledních let nejen v České republice. Tato centra jsou však převážně zaměřena na výuku a trénink studentů lékařských fakult, lékařů připravujících se na atestaci či jako součást postgraduálního vzdělávání. Využití simulací ve výuce nelékařských zdravotnických oborů je ovšem stále upozaděno.

Vzhledem k výstavbě nové budovy Fakulty zdravotnických studií Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem bylo možné již do projektu zakomponovat vznik moderních simulačních center, která odpovídají současným standardům jak z hlediska technického, tak prostorového vybavení. V současnosti tak máme k dispozici tři simulační centra, včetně mobilního simulačního centra v podobě plně vybavené sanity. Hlavním komponentem centra jsou high-fidelity simulátory firmy Laerdal.

První měsíce provozu simulačních center ukázaly možnosti jejich zapojení do standardní výuky zdravotnických oborů zejména v oblasti ošetrovatelství, záchranářství a porodní asistence. Studenti měli při simulacích příležitost prakticky ověřit znalosti a dovednosti, které získaly v odborných předmětech. Důraz zde musel být kladen nejen na odbornou část simulace, ale i na důkladné seznámení studentů s prostředím a možnostmi center a simulací. Při opakovaných návštěvách simulačních center se projevil jednoznačný trend, kdy studenti byli schopni rychleji a lépe reagovat na modelové situace.

Správně vedená a technicky dobře připravená simulace vede ke zlepšení dovedností studentů zejména v oblasti netechnických dovedností, jako je komunikace v týmu, správné předávání zjištěných informací o pacientovi, komunikace s lékařem či rodinným příslušníkem pacienta apod. Dále může podporovat zvýšení sebevědomí studentů v procvičovaných situacích a automatizaci správných postupů vyšetření či ošetření. Pozitivní efekt simulací se projevil také v chuti studentů se do simulačního centra vracet a simulace opakovat.

Email: nela.kubova@ujep.cz

POSSIBILITIES OF USING SIMULATIONS IN NON-MEDICAL MEDICAL DISCIPLINES

Nela Kubová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The development of simulation medicine, and the related creation of new simulation centres, has been a trend in recent years not only in the Czech Republic. However, these centres are mainly focused on teaching and training medical students, doctors preparing for attestation or as part of postgraduate education. However, the use of simulations in the teaching of non-medical medical disciplines is still neglected.

Due to the construction of the new building of the Faculty of Health Studies of the J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem, it was already possible to incorporate the creation of modern simulation centres into the project, which meet current standards both in terms of technical and spatial equipment. At the moment, we have three simulation centres, including a mobile simulation centre in the form of a fully equipped ambulance. The main component of the centre are high-fidelity simulators from Laerdal. The first months of operation of the simulation centres have shown the possibilities of their integration into the standard teaching of medical disciplines, especially in the field of nursing, paramedicine and midwifery. During the simulations, the students had the opportunity to practically verify the knowledge and skills they had acquired in their professional courses. The emphasis here had to be not only on the professional part of the simulation, but also on a thorough familiarisation of the students with the environment and possibilities of the centres and simulations. On repeated visits to the simulation centres, there was a clear trend where students were able to react faster and better to model situations.

A properly conducted and technically well-prepared simulation leads to an improvement of students' skills, especially in the area of non-technical skills such as communication in a team, correct communication of the information found about the patient, communication with the doctor or the patient's family member, etc. Furthermore, it can promote the increase of students' self-confidence in practiced situations and the automation of correct examination or treatment procedures. The positive effect of the simulations was also reflected in the students' willingness to return to the simulation centre and repeat the simulations.

Email: nela.kubova@ujep.cz

ZMENY ZAKRIVENÍ CHRBTICE U MLADÝCH ŠPORTOVKÝŇ

Wioletta Mikuláková, Lucia Demjanovič Kendrová, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Opakovaný a intenzívny tréning v období dospievania môže viesť k zmenám fyziologického zakrivenia chrbtice, ktoré sú spojené so zvýšeným rizikom degeneratívnych zmien chrbtice. Najmä acyklické a jednostranné športy zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri výskyte patologických zmien v morfológii chrbtice.

Cieľ: Cieľom tejto štúdie bolo zhodnotiť kvalitu držania tela mladých športovkýň.

Materiál a metódy: Výskumu sa zúčastnilo 44 probandov. Skupinu športovkýň tvorili gymnastky a hádzanářky (8 gymnastiek s priemerným vekom $19,85 \pm 1,8$ rokov; 11 hádzanářok s priemerným vekom $20,30 \pm 2,5$ rokov). Skupinu nešportovcov tvorilo 25 študentiek, ktoré nevykonávajú pravidelnú pohybovú aktivitu (priemerný vek $21,37 \pm 1,43$ rokov). Na zhodnotenie zakrivenia chrbtice v sagitálnej a frontálnej rovine, sklonu panvy a inklinácie trupu, bol využitý prístroj Spinal Mouse®.

Výsledky: V základnom postavení najväčšie problémy u vyšetrených boli pozorované v sagitálnej rovine v hrudnej chrbtici. Až 53 % hádzanářok malo hyperkyfotické postavenie hrudnej chrbtice, 40 % študentiek a 25 % gymnastiek. Najvyššie hodnoty sklonu panvy vykazovala skupina gymnastiek ($24,75 \pm 5,11$). Priemerné hodnoty sklonu panvy vykazujú štatisticky významný rozdiel medzi skupinou hádzanářok a gymnastiek ($p = 0,012$). Vo frontálnej rovine najväčší uhol zakrivenia chrbtice v hrudnom úseku vykazovala skupina gymnastiek.

Záver: Na základe vysokého percenta hyperkyfotického zakrivenia chrbtice u hádzanářok a pomerné vysokého percenta skoliotického zakrivenia u gymnastiek môžeme konštatovať, že skorá športová špecializácia ovplyvňuje negatívne morfológiu chrbtice.

Kľúčové slová: drieková lordóza, hrudná kyfóza, chrbtica, sklon panvy, športovci

Email: wioletta.mikulakova@unipo.sk

SPINAL CURVATURE CHANGES IN YOUNG FEMALE ATHLETES

Wioletta Mikuláková, Lucia Demjanovič Kendrová, Miloslav Gajdoš, Jakub Čuj

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Repeated and intense training during the adolescent period can lead to changes in the physiological spinal curvature, which are associated with an increased risk of degenerative spinal changes. Particularly, acyclic and one-sided sports play a crucial role in the occurrence of pathological changes in spinal morphology.

Objective: The aim of this study was to evaluate the posture quality of young sportswomen.

Material and methods: 44 probands took part in the research. The group of female athletes consisted of gymnasts and handball players (8 gymnasts with an average age of $19,85 \pm 1,8$ years; 11 handball players with an average age of $20,30 \pm 2,5$ years). The group of non-athletes consisted of 25 students who do not perform regular physical activity (average age $21,37 \pm 1,43$ years). The Spinal Mouse® was used to evaluate the curvature of the spine in the sagittal and frontal planes, pelvic slope and trunk inclination.

Results: In the baseline position, the biggest problems in the examined athletes were observed in the sagittal plane in the thoracic spine. As many as 53 % of handball players had a hyperkyphotic position of the thoracic spine, 40 % of female students and 25 % of gymnasts. The highest values of pelvic inclination were shown by the group of gymnasts ($24,75 \pm 5,11$). The average values of the slope of the pelvis show a statistically significant difference between the group of handball players and gymnasts ($p = 0,012$). In the frontal plane, the group of gymnasts showed the largest angle of curvature of the spine in the thoracic section.

Conclusion: Based on the high percentage of hyperkyphotic curvature of the spine in handball players and the relatively high percentage of scoliotic curvature in gymnasts, we can state that early sports specialization negatively affects the morphology of the spine.

Keywords: athletes, lumbar curve, pelvic inclination, spine, thoracic curvature

Email: wioletta.mikulakova@unipo.sk

FYZIKÁLNÍ TERAPIE – PLACEBO NEBO SKUTEČNÁ TERAPIE?

Ondřej Kalíško

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Příspěvek shrnuje poznatky z několika přehledových studií, zaměřených na konkrétní postupy fyzikální terapie – elektrostimulace u léze centrálního motoneuronu, balneologické procedury a fytoterapie.

Metoda: Systematické prohledání databází PubMed a Medvik s následujícími parametry: rok vydání studie 2017–2023 (při neexistenci výsledků – rok vydání 2010–2023), typ studie: clinical trial, event, systematic review nebo meta-analysis, klíčová slova: zvolena vždy podle konkrétní přehledové studie. Do přehledové studie elektrostimulace u léze centrálního motoneuronu bylo prvotně nalezeno 6 064 studií, po eliminaci bylo zhlédnuto 140 studií a finálně zařazeno 9. Do přehledové studie balneologických procedur bylo prvotně nalezeno 106 studií, po eliminaci bylo zhlédnuto 10 studií a finálně zařazeno 8. Do přehledové studie fytoterapie bylo prvotně nalezeno 114 studií, po eliminaci zhlédnuto 7 a finálně zařazeno 7.

Výsledky: Z celkového počtu 24 zařazených studií, 17 studií podporuje využití výše uvedených druhů fyzikální terapie u pacientů a 7 studií tuto podporu dává s určitým otazníkem. Konkrétní výsledky jsou pak následující: přehledová studie elektrostimulace u léze centrálního motoneuronu – změna stereotypu chůze, změna ušlé vzdálenosti, změna úrovně spasticity; přehledová studie balneologických procedur – snížení bolesti, zvýšení kvality života, léčba vykazuje minimum vedlejších a nežádoucích účinků a celkově studie podporují využití balneologických procedur; přehledová studie fytoterapie – snížení bolesti, snížení užívání léků, zlepšení funkce kloubů a celkově studie podporují využití Kneippovy terapie jejíž součástí je právě fytoterapie.

Závěr: Často se v závěru všech studií vyskytuje informace, že pro definitivní potvrzení či vyvrácení využití, a hlavně účinku konkrétní terapie, je zapotřebí realizace studie na větším počtu probandů, případně provedení různých randomizovaných a zaslepených studií. I přesto lze vyslovit závěr, že na základě provedených přehledových studií jsou výše uvedené druhy fyzikální terapie v praxi proveditelné a mají prokazatelné účinky.

Klíčová slova: balneoterapie, elektrostimulace, fytoterapie, termoterapie, fyzikální terapie

Email: ondrej.kalisko@ujep.cz

PHYSICAL THERAPY – PLACEBO OR REAL THERAPY?

Ondřej Kališko

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: This paper summarizes findings from several review studies focusing on specific physical therapy procedures – electrostimulation in central motoneuron lesions, balneology procedures and phytothermotherapy.

Method: Systematic search of PubMed and Medvik databases with the following parameters: year of publication 2017–2023 (in the absence of results – year of publication 2010–2023), study type: clinical trial, eventually systematic review or meta-analysis, keywords: always selected according to the specific review study. For the review study of electrostimulation in central motoneuron lesions, 6 064 studies were initially identified, 140 studies were reviewed after elimination and 9 were finally included. For the balneology procedures review study, 106 studies were initially identified, 10 studies were viewed after elimination, and 8 studies were finally included. For the phytothermotherapy review study, 114 studies were initially identified, 7 were reviewed after elimination and 7 were finally included.

Results: Of the 24 included studies, 17 studies support the use of the above mentioned types of physical therapy in patients and 7 studies give this support with some doubt. The specific results are the following: a review study of electrostimulation in central motoneuron lesions – change in gait pattern, change in distance walked, change in spasticity level; a review study of balneology procedures – reduced pain, increase in quality of life, procedures shows minimal side and adverse effects and overall the studies support the use of balneological procedures; a review study of phytothermotherapy – reduced pain, reduction of the use of medication, improvement of joint function and overall the studies support the use of Kneipp therapy which includes phytothermotherapy.

Conclusion: Often in the conclusion of all studies there is information that to definitively confirm or deny the use, and especially the effect of a particular therapy, it is necessary to conduct a study on a larger number of patients or to conduct various randomized and blinded studies. Nevertheless, it can be stated that on the basis of the review studies performed, the above-mentioned types of physical therapy are practicable and have proven effects.

Keywords: balneotherapy, electrostimulation, physical therapy, phytothermotherapy thermotherapy

Email: ondrej.kalisko@ujep.cz

DÍLČÍ SDĚLENÍ K PROJEKTU: MOŽNOSTI ERGOTERAPIE U OSOB UŽÍVAJÍCÍCH PSYCHOAKTIVNÍ LÁTKY

Hana Kynštová, Michaela Zahradka Köhlerová, Kristýna Jedličková

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Projekt IGA FZS UJEP Možnosti ergoterapie u osob užívajících psychoaktivní látky, byl realizován v letech 2021 až 2023 ve spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí Bohnice Praha, s Centrem psychosomatické terapie a rehabilitace. Zneužívání návykových látek, ale i samotná závislost, je celosvětovým problémem. Počty pacientů se každoročně zvyšují a kladou se stále větší nároky na zdravotnický, ale i sociální systém. Cílem našeho projektu je jednak inovace a aktualizace studijních předmětů v dané problematice, ale i přímá práce s pacienty v období jejich hospitalizace v nemocnici. U vytipovaných AT oddělení byla navázána spolupráce jednak při hodnocení pacientů, následně pak při aplikaci ergoterapie zaměřené na kognitivní trénink a pohybové programy. V projektu jsme pracovali s Krátkou neuropsychologickou baterií k měření základních kognitivních domén, k hodnocení kvality života souvisejícího se zdravím jsme pracovali s dotazníkem AQoL-8D, který vyplňuje pacient sám, a dotazníkem vlastní konstrukce se zaměřením na management pohybu. V současné době dochází ke statistickému zpracování a práci na výstupech z provedené pilotní studie.

Email: hana.kynstova@ujep.cz

PARTIAL COMMUNICATION ON THE PROJECT: POSSIBILITIES OF OCCUPATIONAL THERAPY FOR PEOPLE USING PSYCHOACTIVE SUBSTANCES

Hana Kynštová, Michaela Zahrádka Köhlerová, Kristýna Jedličková

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The project IGA FZS UJEP Possibilities of occupational therapy for people using psychoactive substances was realized between 2021 and 2023 in cooperation with the Psychiatric Hospital Bohnice Prague, with the Centre for Psychosomatic Therapy and Rehabilitation. Substance abuse, but also addiction itself, is a worldwide problem. The number of patients is increasing every year, placing ever greater demands on both the medical and social systems. The aim of our project is both to innovate and update the courses of study in this field, but also to work directly with patients during their hospitalization in hospital. In the selected AT wards, cooperation was established both in the assessment of patients and then in the application of occupational therapy focused on cognitive training and movement programs. In the project we worked with the Short Neuropsychological Battery to measure basic cognitive domains, and to assess health-related quality of life we worked with the AQoL-8D questionnaire, which is completed by the patient, and a self-constructed questionnaire focusing on movement management. Statistical processing and work on the outcomes from the pilot study is currently underway.

Email: hana.kynstova@ujep.cz

ÚČAST ERGOTERAPEUTŮ NA UCELENÉ REHABILITACI, VYUŽITÍ ZKUŠENOSTÍ ORGANIZACE REHABILITATION INTERNATIONAL

Jiří Votava

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Cílem příspěvku je upozornit na širokou oblast rehabilitace osob se zdravotním postižením, protože ergoterapeuti jsou odborníci, kteří zajišťují návaznost léčebné rehabilitace na ostatní složky ucelené rehabilitace osob se zdravotním postižením. V této oblasti hraje významnou roli organizace Rehabilitation International, která byla založena v roce 1922. Jde o celosvětovou organizaci, která je zaměřena na rozvoj jednotlivých složek ucelené rehabilitace osob se zdravotním postižením. Tomu slouží 7 odborných komisí Rehabilitation International. Prezidenty Rehabilitation International byli i významní rehabilitační lékaři jako H. Kessler (Spojené státy americké), H. Rusk (Spojené státy americké), K. Jochheim (Německo) či Harry Fang (Hong Kong). Autor sledoval činnost Rehabilitation International v průběhu posledních 40 let a je zástupcem české členské organizace v Rehabilitation International od roku 1991 až dosud. Popisuje vývoj aktivit organizace za toto období a podíl ergoterapeutů, dalších odborníků i samotných osob se zdravotním postižením na nich. V průběhu let se Rehabilitation International podílela na řadě významných událostí, jako je navržení mezinárodního symbolu přístupnosti v roce 1968, Mezinárodní rok osob se zdravotním postižením v roce 1981 či příprava Mezinárodní úmluvy o právech osob se zdravotním postižením z roku 2006. Rehabilitation International pořádá každé čtyři roky světové kongresy (postupně ve všech světadílech) a navíc regionální konference. Podílí se na pořádání Mezinárodních Abilympiád. Více nežli stoletá historie Rehabilitation International může být inspirací pro činnost ergoterapeutů v České republice.

Email: jiri.votava@volny.cz

PARTICIPATION OF OCCUPATIONAL THERAPISTS IN COMPREHENSIVE REHABILITATION, HOW TO GET BENEFIT FROM REHABILITATION INTERNATIONAL ORGANISATION

Jiří Votava

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The aim of this paper is to highlight the broad field of rehabilitation of people with disabilities, because occupational therapists are professionals who ensure the continuity of medical rehabilitation with other components of comprehensive rehabilitation of people with disabilities. Rehabilitation International, which was founded in 1922, plays an important role in this area and is a worldwide organisation that focuses on the development of the different components of integrated disability rehabilitation. Rehabilitation International's 7 expert committees serve this purpose. Presidents of Rehabilitation International have included prominent rehabilitation physicians such as H. Kessler (United States of America), H. Rusk (United States of America), K. Jochheim (Germany) and Harry Fang (Hong Kong). The author has followed the activities of Rehabilitation International over the last 40 years and has been the representative of the Czech member organization in Rehabilitation International from 1991 until now. He describes the development of the organisation's activities over this period and the contribution of occupational therapists, other professionals and disabled people themselves to them. Over the years, Rehabilitation International has been involved in a number of important events, such as the design of the international symbol of accessibility in 1968, the International Year of Persons with Disabilities in 1981 and the drafting of the International Convention on the Rights of Persons with Disabilities in 2006. Rehabilitation International organises world congresses every four years (successively in all continents), plus regional conferences. It participates in the organisation of the International Abilympics. More than a hundred years of history of Rehabilitation International can be an inspiration for occupational therapists in the Czech Republic.

Email: jiri.votava@volny.cz

VYUŽITÍ PŘÍSTROJE IMOOVE® 200 K NÁCVIKU POSTURÁLNÍ STABILITY POMOCÍ ZRAKOVÉ FIXACE U DĚTSKÝCH KLIENTŮ

Petra Pecharová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Posturální stabilita je schopnost a dovednost udržení vzpřímeného držení těla a reagování na zevní a vnitřní síly organismu tak, aby nedocházelo k nezamýšlenému nebo neřízenému pádu. Přístroj Imoove® 200 je součástí přístrojového vybavení Fakulty zdravotnických studií Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Jedná se o motorizovanou plošinu řízenou počítačem umožňující pomocí elisférického pohybu aktivaci svalově stabilizačního systému těla. Jedná se o velkou nabídku programů zajišťující dynamickou analýzu, která vyhodnocuje úroveň stability a koordinace pohybů, svalových dysbalancí, dále programy na funkční mobilizaci, posturální korekci a neuro-motorickou rehabilitaci. Efektivně a cíleně nastavenou terapií dochází k automatizaci posturální stability při dynamickém pohybu.

Metodika: V rámci doplňkové činnosti Katedry ergoterapie Fakulty zdravotnických studií pracujeme s dětmi různých věkových kategorií s různými diagnózami. V tomto příspěvku chceme poukázat na možnosti využití přístroje Imoove® 200 u dětí staršího školního věku. V příspěvku zazní tři kazuistiky, ve kterých jsou různé diagnózy, ale všechny klienty propojují nedostatky v koordinaci pohybu a strach z pohybu.

Výsledky: U všech tří klientů bylo zjištěno, že se kvalita pohybu, držení těla a posturální reakce výrazně zlepšují, při cílené fixaci zraku na pohybující se bod. Při této činnosti probandi přestali vědomě kontrolovat dynamický pohyb a začali využívat automatické posturální reakce. Přístroj Imoove® 200 potvrdil tato zlepšení formou grafického záznamu.

Závěr: Přestože se jedná o dílčí výsledky, je zřejmé, že u dětí s narušenou pohybovou koordinací je potřeba zaměřit terapii nejen na rozvoj pohybu, ale i na využití zrakové fixace.

Klíčová slova: děti staršího školního věku, Imoove® 200, koordinace pohybu, posturální stabilita, zraková fixace

Email: petra.pecharova@ujep.cz

USING THE IMOOVE® 200 TO TRAIN POSTURAL STABILITY USING VISUAL FIXATION IN PEDIATRIC CLIENTS

Petra Pecharová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Postural stability is the ability and skill of maintaining an upright posture and responding to external and internal forces of the body to avoid unintended or uncontrolled falls. The Imoove® 200 is part of the equipment of the Faculty of Health Studies of the J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem. It is a computer-controlled motorised platform enabling the activation of the muscular stabilisation system of the body by means of elispheric movement. It is a large range of programs providing dynamic analysis that evaluates the level of stability and coordination of movements, muscle imbalances, as well as programs for functional mobilization, postural correction and neuro-motor rehabilitation. Effective and targeted therapy leads to the automation of postural stability during dynamic movement.

Methodology: Within the complementary activities of the Department of Occupational Therapy of the Faculty of Health Studies we work with children of different ages with different diagnoses. In this paper we would like to highlight the possibilities of using the Imoove® 200 device with older school-aged children. The paper will present three case studies in which there are different diagnoses, but all clients are connected by their lack of coordination of movement and fear of movement.

Results: All three clients were found to have significantly improved quality of movement, posture and postural responses with targeted fixation of the eye on a moving point. In this activity, probands stopped consciously controlling dynamic movement and started to use automatic postural reactions. The Imoove® 200 instrument confirmed these improvements in the form of a graphical recording.

Conclusion: Although these are partial results, it is clear that therapies for children with impaired motor coordination need to focus not only on the development of movement, but also on the use of visual fixation.

Keywords: Imoove® 200, movement coordination, older school-age children, postural stability, visual fixation

Email: petra.pecharova@ujep.cz

NESPECIFICKÁ CHRONICKÁ BOLEST DOLNÍ ČÁSTI ZAD A LÉČEBNÁ METODA NEURAC

Alice Hamáčková

Red Point CLINIC CZ v Hradci Králové, Česká republika

Pochopení bolesti prochází v posledních letech dynamickým vývojem. Bolest je vnímána jako komplexní zkušenost, která je součástí života a můžeme mít mnoho podob. Bolesti se dá porozumět, lze jí předcházet a učit se ji zvládnout. Bolest je výstupní informací a je to právě mozek, kdo o její úrovni rozhoduje [1]. Bolest a nocicepce není to samé. Bolest je produkována nervovým systémem v závislosti na nocicepci a dalších komponentách [2].

Ve svém příspěvku bych ráda upozornila na druhy bolesti dle jejich vzniku a na nároky na nás, jako fyzioterapeuty, s léčbou chronické bolesti spojené. Lidé s bolestí se pohybují různě a je na nás na fyzioterapeutech, abychom ve svých klinických praxích využívali potenciál aktivní fyzioterapie, dobře diagnostikovali, dobře indikovali cviky, jejich obtížnost, mechanickou zátěž i počet opakování. Abychom se zabývali hodnocením a regestem svých klinických výsledků, a k tomu bych ráda přispěla představením diagnostických a terapeutických možností metody Neurac. Součástí mé prezentace bude kazuistika z klinické praxe v Redpoint Clinic CZ v Hradci Králové.

Literatura:

- [1] Butler, D., et al. (2013). *Explain Pain*. Noigroup Publica.
- [2] Hodges, P. W., & Tucker, K. (2011). Moving differently in pain: a new theory to explain the adaptation to pain. *Pain*, 152(3), S90–S98. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2010.10.020>

Email: redcord@redcord.cz

NON-SPECIFIC CHRONIC LOW BACK PAIN AND THE TREATMENT METHOD OF NEURAC

Alice Hamáčková

Red Point CLINIC CZ in Hradec Kralove, Czech Republic

The understanding of pain has undergone a dynamic evolution in recent years. Pain is seen as a complex experience that is part of life and can take many forms. Pain can be understood, prevented and learned to manage. Pain is an output of information and it is the brain that decides its level [1]. Pain and nociception are not the same. Pain is produced by the nervous system in dependence on nociception and other components [2].

In my contribution I would like to highlight the types of pain according to their origin and the demands on us, as physiotherapists, associated with the treatment of chronic pain. People with pain present in different ways and it is up to us as physiotherapists to use the potential of active physiotherapy in our clinical practices, to diagnose well, to indicate exercises, their difficulty, mechanical load and number of repetitions. To be concerned with the evaluation and regression of our clinical results, and I would like to contribute to this by introducing the diagnostic and therapeutic possibilities of the Neurac method. My presentation will include a case report from clinical practice at Redpoint Clinic CZ in Hradec Kralove.

References:

- [1] Butler, D., et al. (2013). *Explain Pain*. Noigroup Publica.
- [2] Hodges, P. W., & Tucker, K. (2011). Moving differently in pain: a new theory to explain the adaptation to pain. *Pain*, 152(3), S90–S98. <https://doi.org/10.1016/j.pain.2010.10.020>

Email: redcord@redcord.cz

Midwifery

SECTION B

Nursing

NOVÉ POHLEDY NA PSYCHOSOCIÁLNÍ RIZIKA V OŠETŘOVATELSTVÍ A PORODNÍ ASISTENCI

Jiří Vévoda

Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

V oblasti ošetrovatelství a porodní asistence se vyskytuje řada psychosociálních rizik, kterým je zdravotnický personál vystaven. Mezi tato rizika patří syndrom vyhoření, šikana na pracovišti, pracovní stres, násilí v práci a práce ve směnném provozu. Tyto rizika mohou působit samostatně nebo se navzájem ovlivňovat, což zvyšuje jejich závažnost. Důsledky těchto rizik mají dopad nejen na zdravotní sestry a porodní asistentky, ale také na pacienty prostřednictvím negativního dopadu na kvalitu poskytované péče.

Hlavním cílem tohoto příspěvku je systematicky zmapovat současný stav hlavních psychosociálních rizik v oblasti ošetrovatelství a porodní asistence.

Výzkum a analýza současného stavu psychosociálních rizik v oblasti ošetrovatelství a porodní asistence přispěje k lepšímu porozumění problému a poskytne základ pro navrhování a implementaci vhodných opatření. Tato opatření by měla zahrnovat podporu pracovního prostředí, prevenci syndromu vyhoření, opatření proti šikaně na pracovišti, zvládnání pracovního stresu a zajištění bezpečnosti zdravotnického personálu při výkonu jejich povinností.

Email: jiri.vevoda@upol.cz

NEW PERSPECTIVES ON PSYCHOSOCIAL RISKS IN NURSING AND MIDWIFERY

Jiří Vévoda

Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

In nursing and midwifery, there are a number of psychosocial risks to which healthcare staff are exposed. These risks include burnout syndrome, workplace bullying, work stress, violence at work and shift work. These risks can act independently or interact with each other, increasing their severity. The consequences of these risks impact not only on nurses and midwives but also on patients through the negative impact on the quality of care provided.

The main aim of this paper is to systematically map the current status of the main psychosocial risks in nursing and midwifery.

Research and analysis of the current state of psychosocial risks in nursing and midwifery will contribute to a better understanding of the problem and provide a basis for designing and implementing appropriate interventions. These measures should include promoting the working environment, preventing burnout syndrome, measures against bullying in the workplace, managing work stress and ensuring the safety of healthcare staff in the performance of their duties.

Email: jiri.vevoda@upol.cz

VIRTUÁLNA REALITA AKO PROSTRIEDOK VZDELÁVANIA V OŠETROVATEĽSTVE (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)

Lubomíra Lizáková¹, Dagmar Magurová¹, Inge Tency², André Posenau³, Ana Barata⁴, Joke Lanoye⁵

¹Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Katedra ošetrovateľstva, Prešov, Slovensko

²Odisee University of Applied Sciences, Midwifery Department, Sint-Niklaas, Belgium

³University of Health Sciences, Nursing Department, Bochum, Germany

⁴Polytechnic Institute of Porto, Graphics Interaction and Learning Technologies, Porto, Portugal

⁵Odisee University of Applied Sciences, Nursing Department, Sint-Niklaas, Belgium

Virtuálna realita má potenciál zmeniť spôsob, akým sa zdravotníci vzdelávajú a trénujú. Vzdelávanie v zdravotníctve vyžaduje dôkladné porozumenie anatómie, diagnózy, procedúr a komunikácie s pacientmi. Virtuálna realita môže poskytnúť interaktívne a realistické prostredie, v ktorom zdravotníci môžu nadobúdať a zdokonaľovať svoje schopnosti. Virtuálna realita môže tiež poskytnúť prístup k vzdelávaniu a tréningu zdravotníkov v odľahlých oblastiach alebo krajinách s obmedzeným prístupom k odborným zdrojom. Zdravotníci môžu mať príležitosť zdokonaľovať sa a učiť sa nové postupy bez ohľadu na svoje geografické umiestnenie.

VRNurse4KIDS je európsky projekt (Erasmus+ Key Action2) zahŕňajúci štyri krajiny, konkrétne Portugalsko, Nemecko, Slovensko a Belgicko. V Belgicku sú zapojení títo partneri: Odisee Hogeschool (ošetrovateľský výcvik) a Oncomfort (digitálna sedacia cez virtuálnu realitu). Cieľom projektu je zvýšiť povedomie, vedomosti, kompetencie a zručnosti smerom k virtuálnej realite medzi študentmi a pedagógmi odboru Ošetrovateľstvo, zabezpečiť akceptáciu a využívanie virtuálnej reality v klinickej praxi a integráciu digitálnych kompetencií do vzdelávania sestier.

Virtuálna realita však nemôže úplne nahradiť skúsenosti z reálneho sveta a ľudský kontakt. Je dôležité, aby vzdelávanie pre zdravotníkov využívalo kombináciu rôznych metód, vrátane tradičného výcviku na skutočných pacientoch a osobnom mentorstve. Celkovo vzaté, virtuálna realita má veľký potenciál v oblasti vzdelávania pre zdravotníkov. Je to nástroj, ktorý môže poskytnúť realistické a interaktívne prostredie pre tréning, simulácie a zdokonaľovanie zručností zdravotníckeho personálu.

Kľúčové slová: nástroj, ošetrovateľstvo, virtuálna realita, vzdelávanie

Email: lubomira.lizakova@unipo.sk

VIRTUAL REALITY AS A MEANS OF EDUCATION IN NURSING (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)

Eubomíra Lizáková¹, Dagmar Magurová¹, Inge Tency², André Posenau³, Ana Barata⁴, Joke Lanoye⁵

¹Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Department of Nursing, Prešov, Slovakia

²Odisee University of Applied Sciences, Midwifery Department, Sint-Niklaas, Belgium

³University of Health Sciences, Nursing Department, Bochum, Germany

⁴Polytechnic Institute of Porto, Graphics Interaction and Learning Technologies, Porto, Portugal

⁵Odisee University of Applied Sciences, Nursing Department, Sint-Niklaas, Belgium

Virtual reality has the potential to change the way healthcare professionals are educated and trained. Healthcare education requires a thorough understanding of anatomy, diagnosis, procedures, and patient communication. Virtual reality can provide an interactive and realistic environment in which healthcare professionals can acquire and hone their skills. Virtual reality can also provide access to education and training for healthcare professionals in remote areas or countries with limited access to professional resources. Healthcare professionals can have the opportunity to improve and learn new procedures regardless of their geographical location.

VRNurse4KIDS is a European project (Erasmus+ Key Action2) involving four countries, namely Portugal, Germany, Slovakia and Belgium. In Belgium, the partners involved are Odisee Hogeschool (nursing training) and Oncomfort (digital sedation via virtual reality). The aim of the project is to increase awareness, knowledge, competences and skills towards virtual reality among nursing students and educators, to ensure the acceptance and use of VR in clinical practice and to integrate digital competences into nursing education.

However, virtual reality cannot completely replace real-world experience and human contact. It is important that education for healthcare professionals uses a combination of different methods, including traditional training on real patients and personal mentorship. Overall, virtual reality has great potential in the field of education for healthcare professionals. It is a tool that can provide a realistic and interactive environment for training, simulation, and skill improvement for healthcare professionals.

Keywords: education, nursing, tool, virtual reality

Email: lubomira.lizakova@unipo.sk

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI PACIENTŮ STUDENTY OŠETŘOVATELSTVÍ: LITERÁRNÍ PŘEHLED

Daniela Bartoníčková^{1,2}, Dominika Kohanová², Katarína Žiaková², Radka Kurucová²

¹Ústav ošetřovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

²Ústav ošetrovateľstva, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovensko

Úvod: Vzdělávání studentů ošetřovatelství o problematice bezpečnosti pacientů je mezinárodně řešenou problematikou především z důvodu neustále narůstajících požadavků na poskytování kvalitní a bezpečné péče. Studenti ošetřovatelství jsou nezastupitelnou složkou ošetřovatelského týmu a jejich vnímání bezpečnosti pacientů, včetně faktorů, které jej ovlivňují, může být zcela odlišné od hodnocení sester.

Cíl: Poskytnout přehled dosavadních publikovaných poznatků o faktorech ovlivňujících vnímání bezpečnosti pacientů studentů ošetřovatelství.

Metody: Vyhledávání bylo na základě institucionální dostupnosti zrealizováno ve vědeckých databázích PubMed, Scopus a ProQuest v únoru roku 2023. Zařazeny byly studie, které byly výzkumného charakteru; publikované v recenzovaných časopisech; v anglickém jazyce; vztahující se k tématu. Vyřazeny pak byly studie zahrnující jiné respondenty nežli studenty ošetřovatelství a v případě, že se jednalo o editoriály, přehledové, validační a případové studie, či diskusní příspěvky. Dohledáno bylo celkově 1 703 studií, které byly systematicky tříděny na podkladě doporučení PRISMA dvěma nezávislými výzkumnými pracovníky. Třetí výzkumný pracovník byl přizván v případě jejich neshody. Celkově bylo analyzováno 36 studií na podkladě obsahové analýzy textu.

Výsledky: Identifikovány byly celkově čtyři skupiny faktorů týkající se demografických charakteristik, klinického a akademického prostředí a kontextových aspektů. V jednotlivých oblastech dominovaly různé vlivy, přičemž nejvýznamnějšími v dílčích oblastech byly ročník studia, zkušenosti s nežádoucími událostmi, proběhlá výuka o bezpečnosti pacientů v rámci pregraduální přípravy a předcházející sebevnímané znalosti o této problematice.

Závěr: Navržení účinných intervencí týkajících se jednotlivých skupin faktorů ovlivňujících vnímání bezpečnosti pacientů studenty ošetřovatelství, lze navýšit poskytováním kvalitní a bezpečné péče. Implementací těchto intervencí do studijních programů ošetřovatelství pak lze očekávat navýšení kompetencí těchto studentů již v rámci jejich pregraduální přípravy.

Klíčová slova: bezpečnost pacientů, faktory, přehledová studie, ošetřovatelství, studenti ošetřovatelství

Studie byla podpořena KEGA 040UK-4/2023 (Bezpečné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti).

Email: daniela.bartonickova@upol.cz

FACTORS INFLUENCING NURSING STUDENTS' PERCEPTIONS OF PATIENT SAFETY: A LITERATURE REVIEW

Daniela Bartoníčková^{1,2}, Dominika Kohanová², Katarína Žiaková², Radka Kurucová²

¹Institute of Nursing, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

²Institute of Nursing, Jessenius Medical Faculty in Martin, Comenius University in Bratislava, Slovakia

Introduction: Patient safety education for nursing students is an internationally addressed issue, primarily due to the ever-increasing demands for the provision of quality and safe care. Nursing students are an indispensable component of the nursing team and their perception of patient safety, including factors that influence it, may be quite different from that of nurses.

Objective: To provide an overview of the current published evidence on factors influencing nursing students' perceptions of patient safety.

Methods: The search was conducted in the scientific databases PubMed, Scopus and ProQuest in February 2023 based on institutional availability. Studies that were research in nature were included; published in peer-reviewed journals; in English; related to the related topic. Studies involving respondents other than nursing students were excluded and if they were editorials, review, validation and case studies, or discussion papers. A total of 1,703 studies were retrieved and systematically sorted based on PRISMA recommendations by two independent researchers. A third researcher was invited in case of disagreement between them. A total of 36 studies were analysed based on content analysis of the text.

Results: Overall, four groups of factors related to demographic characteristics, clinical and academic environment, and contextual aspects were identified. Different influences dominated the domains, with the most significant in the subdomains being year of study, experience of adverse events, patient safety teaching undertaken as part of undergraduate training, and prior self-perceived knowledge of the subject.

Conclusion: Designing effective interventions related to each group of factors influencing nursing students' perceptions of patient safety can increase the provision of quality and safe care. By implementing these interventions in nursing curricula, the competencies of these students can be expected to increase during their undergraduate training.

Keywords: factors, nursing, nursing students, patient safety, review study

The study was supported by KEGA 040UK-4/2023 (Safe provision of nursing care).

Email: daniela.bartonickova@upol.cz

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍHO PROSTŘEDÍ NA FZS UJEP V AKADEMICKÉM ROCE 2022/2023

Iva Volešová¹

¹Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Šetření bylo provedeno na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Cílem studie bylo zhodnotit vzdělávací prostředí fakulty pomocí dotazníku Dundee Ready Education Environment Measure.

Metoda: Data byla získána od 261 studentů prezenčního a kombinovaného studia z různých bakalářských a magisterských programů na Fakultě zdravotnických studií Univerzity J. E. Purkyně standardizovaným dotazníkem Dundee Ready Education Environment Measure distribuovaným platformou Google Forms. Zjištění studie ukázala, že celkové průměrné hodnocení vzdělávacího prostředí bylo pozitivní. Dotazník vykazoval vysokou míru interní konzistence, což naznačuje jeho spolehlivost.

Výsledky: Daty byly identifikovány jak pozitivní, tak negativní aspekty vzdělávacího prostředí. Negativní aspekty zahrnovaly nadměrný důraz na faktické učení, autoritářské učitele, problémy se zvládnutím stresu, nudu ve třídě a nedostatek podpůrných systémů pro studenty ve stresu. Naopak mezi pozitivní aspekty patřilo porozumění studentů cílům jejich studijního oboru, kompetentnost učitelů, trpělivost a dobrá připravenost pedagogů, klidná atmosféra během výuky a uvolněná atmosféra během praktických cvičení a seminářů. Ve studii bylo také provedeno srovnání výsledků s pilotním průzkumem provedeným v roce 2018/2019. Negativní tvrzení zůstala mezi oběma průzkumy konzistentní, což naznačuje, že technologicky lepší vzdělávací prostředí nemělo významný vliv na vnímání kvality výuky studenty. Významně se však zvýšil počet pozitivních tvrzení.

Závěr: Celkově studie poskytuje vhled do vzdělávacího prostředí na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a upozorňuje na oblasti, které je možné zlepšit, jako je zvládnutí stresu a vyučovací metody. Pozitivní aspekty naznačují silné stránky, které lze nadále rozvíjet s cílem zvýšit kvalitu učebního prostředí pro studenty.

Klíčová slova: percepce, prostředí, univerzita, vysokoškolské vzdělání, vzdělávání

Email: iva.volesova@ujep.cz

EVALUATION OF THE QUALITY OF THE LEARNING ENVIRONMENT AT THE FZS UJEP IN THE ACADEMIC YEAR 2022/2023

Iva Volešová¹

¹Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: This study was conducted at the Faculty of Health Studies at Jan Evangelista Purkyne University in Usti nad Labem. The study aimed to assess the educational environment of the faculty using the Dundee Ready Education Environment Measure questionnaire.

Method: Data were collected from 261 full-time and combined students from various bachelor's and master's degree programs at Faculty of Health Studies at Jan Evangelista Purkyne University in Usti nad Labem using standardized Dundee Ready Education Environment Measure questionnaire through Google Forms. The study found that the overall mean evaluation of the educational environment was positive. The questionnaire exhibited high internal consistency, indicating reliability.

Results: The data identified both positive and negative aspects of the educational environment. The negative aspects included teaching overemphasizing factual learning, authoritarian teachers, stress management issues, boredom in class, and lack of support systems for students under stress. On the other hand, positive aspects included students understanding the goals of their field of study, knowledgeable teachers, patient and well-prepared teachers, calm atmosphere during class, and relaxed atmosphere during practical exercises and seminars. The study also compared the results with a pilot survey conducted in 2018/2019. The negative statements remained consistent between the two surveys, suggesting that the technologically advanced learning environment did not significantly affect students' perception. There was a significant increase in positive statements.

Conclusion: Overall, the study provides insights into the educational environment at Faculty of Health Studies at Jan Evangelista Purkyne University in Usti nad Labem and highlights areas for improvement, such as stress management and teaching approaches. The positive aspects indicate strengths that can be further developed to enhance the learning experience for students.

Keywords: education, environment, higher education, perception, university

Email: iva.volesova@ujep.cz

MOŽNOSTI VYUŽITÍ SIMULAČNÍ VÝUKY PRO STUDENTY NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

Daša Stupková, Markéta Kadlecová, Nela Kubová, David Bárta

Katedra ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Simulační výuka vykazuje pozitivní výsledky v komplexu moderního vzdělávání. Poskytuje kontinuální propojení teoretických znalostí a praktických dovedností. Zpětná vazba umožňuje prohloubit sebereflexní aktivitu účastníka výuky a praxe v reálném prostředí, aby byl schopen zvolit správnou strategii a vyvarovat se v rámci ochrany sebe a dalších účastníků, neadekvátních reakcí.

Cíl: Prezentace a diseminace inovativní metody přípravy nelékařského personálu do klinické praxe s využitím simulační výuky.

Metoda: Přehledová studie simulační výuky nelékařského zdravotnického personálu v České republice a v zahraničí. Didaktické zpracování simulačního scénáře a prezentace simulace zástavy oběhu při výuce studentů bakalářského studia.

Výsledky: Simulačních center v rámci České republiky vzniká celá řada. Co se týká pregraduální výuky, má nějakou formu simulačního centra každá fakulta v naší republice. Center pro pregraduální i postgraduální vedení simulačních kurzů pro nelékařský zdravotnický personál a studenty je o poznání méně.

Závěr: Hlavním důvodem zakomponování simulační výuky pro studenty nelékařských oborů, je kvalitnější vzdělávání, které reflektuje na standardizaci postupů, bezpečnost pacientů a zlepšení komunikace v týmu. Studentům a studentkám umožňuje reálně si vyzkoušet své chování při řešení neočekávaných situací.

Klíčová slova: didaktika, simulace, student, zdravotník

Email: dasa.stupkova@ujep.cz

POSSIBILITIES OF USING SIMULATION TEACHING FOR NON-MEDICAL STUDENTS

Daša Stupková, Markéta Kadlecová, Nela Kubová, David Bárta

Department of Nursing, Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Simulation teaching shows positive results in the complex of modern education. It provides a continuous connection between theoretical knowledge and practical skills. Feedback makes it possible to deepen the self-reflective activity of the participant in teaching and practice in a real environment, so that he is able to choose the right strategy and avoid inadequate reactions within the framework of protecting himself and other participants.

Objective: Presentation and dissemination of an innovative method of preparing non-medical personnel for clinical practice using simulation teaching.

Method: Overview study of simulation teaching of non-medical medical personnel in the Czech Republic and abroad. Didactic processing of the simulation scenario and presentation of the simulation of circulatory arrest in the teaching of undergraduate students.

Results: A number of simulation centers are being created within the Czech Republic. As far as undergraduate teaching is concerned, every faculty in our country has some form of simulation center. The center for undergraduate and postgraduate management of simulation courses for non-medical medical personnel and students is significantly less.

Conclusion: The main reason for incorporating simulation teaching for students of non-medical fields is a better education, which reflects on the standardization of procedures, patient safety and improved communication in the team. It enables students to realistically test their behavior in dealing with unexpected situations.

Keywords: didactics, health professional, simulation, student

Email: dasa.stupkova@ujep.cz

ANTROPOMETRICKÉ MĚŘENÍ U PACIENTŮ STARŠÍCH 65 LET V SOUVISLOSTI SE VZNIKEM DEKUBITŮ NA INTERNÍM ODDĚLENÍ NEMOCNICE ROUDNICE NAD LABEM

Aneta Hujová¹, Miroslav Kopecký²

¹Centrum vědy a výzkumu, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

²Ústav preklinických oborů, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Prevalence nadváhy a obezity vzrůstá po celém světě, což má za následek vznik chronických onemocnění a ran s následným zhoršením kvality života jedince i dřívější mortality.

Cíl: Cílem výzkumu bylo zhodnotit tělesné složení u pacientů starších 65 let v souvislosti se vznikem dekubitů hospitalizovaných na interním oddělení.

Metoda: Sběr dat probíhal jako kvantitativní výzkum, kdy vstupní měření probíhalo ihned při přijetí k hospitalizaci a výstupní měření po ukončení hospitalizace. Do výzkumného šetření bylo zahrnuto 22 pacientů (12 žen, 10 mužů) starších 65 let s indexem tělesné hmotnosti vyšším než 25 kg/m² po udělení jejich písemného souhlasu, kteří byli hospitalizováni v rozmezí 6–8 dnů v průměrném věku 78 let (65–92 let). Průměrná délka hospitalizace činila 6,95 dní. Somatometrie zahrnovala tělesnou výšku a hmotnost, index tělesné hmotnosti, obvodové rozměry, měření tloušťky kožních řas a hodnocení tělesného složení. Současně se při přijetí a každých 24 hodin kontrolovala kůže, vzniklé dekubity byly hodnoceny dle Mezinárodní klasifikace dekubitů.

Výsledky: Z výsledků vyplývá, že během hospitalizace spíše nedocházelo ke změnám v rámci tělesných rozměrů (průměrná hmotnost při přijetí 85,5 kg, při propuštění 85,8 kg). Nejvíce pacientů trpělo nadváhou (63,3 %, index tělesné hmotnosti 25,0–29,9 kg/m²), 27,3 % obezitou (index tělesné hmotnosti 30,0–34,9 kg/m²) a 9,1 % monstrózní obezitou (index tělesné hmotnosti nad 35,0 kg/m²). Dekubitus byl zaznamenán u 27,3 % pacientů, převážně imobilních. Nejvyšší frekvence výskytu dekubitů u pacientů byly zjištěna v kategorii nadváha (83,3 %).

Závěr: Získaná data budou využita pro specifikaci rizikových faktorů v rámci tělesného složení, které mají vliv na vznik dekubitů.

Klíčová slova: dekubit, index tělesné hmotnosti, tělesné složení

Email: anetahujova@seznam.cz

ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS IN PATIENTS OLDER THAN 65 YEARS IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF PRESSURE ULCERS AT THE INTERNAL DEPARTMENT OF THE HOSPITAL IN ROUDNICE NAD LABEM

Aneta Hujová¹, Miroslav Kopecký²

¹Centre for Science and Research, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

²Institute of Preclinical Disciplines, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

Introduction: The prevalence of overweight and obesity is increasing throughout world, resulting in the development of chronic diseases and wounds with subsequent deterioration of the individual's quality of life and earlier mortality.

Objective: The aim of the research was to evaluate the body composition of patients older than 65 years in connection with development of pressure ulcers hospitalized in the internal department.

Method: The data collection was carried out as quantitative research, where the input measurement took place immediately upon admission to hospitalization and the output measurement after the end of hospitalization. Twenty-two patients (women = 12, man = 10) over 65 years with a Body Mass Index > 25 kg/m² were included in the research after their written consent, who were hospitalized within 6-8 days at a mean age of 78 years (65–92 years). The average length of hospitalization was 6,95 days. Somatometry included body height and weight, Body Mass Index, circumference measurement, measurement of the thickness of the skin, and body composition assessment. At the same time, the skin was checked upon admission and every 24 hours, and resulting pressure ulcers were evaluated according to the International Classification of Pressure Ulcers.

Results: The results show that there was no change in body dimension during hospitalization (average weight at admission 85,5 kg, at discharge 85,8 kg). Most patients suffered from overweight (63,3 %, Body Mass Index 25,0–29,9 kg/m²), 27,3 % from obesity (Body Mass Index 30,0–34,9 kg/m²) and 9,1 % from monstrous obesity (Body Mass Index > 35,0 kg/m²). Pressure ulcers were recorder in 27,3 % of patients, mostly immobile.

Conclusion: The obtained data will be used for the specification of risk factors within body composition that influence the development of pressure ulcers.

Keywords: Body composition, Body Mass Index, pressure ulcers

Email: anetahujova@seznam.cz

VYBRANÉ RIZIKOVÉ FAKTORY STUDENTŮ FZS UJEP

Lucie Libešová, Lucia Mičíková, Karel Hrach, Aneta Lorencová, Olga Jarabicová, Ivana Lamková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Miroslava Zemanová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Cílem probíhajícího projektu je zjistit vybrané zdravotní ukazatele tělesného složení u vysokoškolských studentů a studentek Fakulty zdravotnických studií Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Třetí lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a analyzovat rozdíly ve vybraných parametrech. A to složení těla zajišťované prostřednictvím váhy s přesnou analýzou celého těla Beurer BF 1000, dále hodnoty krevního tlaku za pomoci OMRON HBP-1120 a hladinou cholesterolu a glukosy v kapilární krvi. Sledovaný soubor zatím tvoří 281 respondentů (n = 281) a respondentů fakulty zdravotnických studií (n = 242) a respondentů lékařské fakulty (n = 39). Samotné šetření stále probíhá.

Email: lucie.libesova@ujep.cz

SELECTED RISK FACTORS OF FZS UJEP STUDENTS

Lucie Libešová, Lucia Mičíková, Karel Hrach, Aneta Lorencová, Olga Jarabicová, Ivana Lamková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Miroslava Zemanová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The aim of the ongoing project is to determine selected health indicators of body composition in male and female university students of the Faculty of Health Studies of the J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem and the Third Medical Faculty of Charles University in Prague and to analyse the differences in selected parameters. Namely, body composition provided by means of a scale with precise analysis of the whole body Beurer BF 1000, as well as blood pressure values using OMRON HBP-1120 and cholesterol and glucose levels in capillary blood. The research sample so far consists of 281 respondents (n = 281) and respondents from the Faculty of Health Studies (n = 242) and respondents from the Faculty of Medicine (n = 39). The survey itself is still ongoing.

Email: lucie.libesova@ujep.cz

ZNALOSTI O VÝŽIVĚ A POTRAVINOVÁ GRAMOTNOST STUDENTŮ ZDRAVOTNICKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ FZS UJEP

Miroslava Zemanová, Aneta Hujová, Karel Hrach, Olga Jarabicová, Ivana Lamková, Lucie Libešová, Lucia Mičíková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Iva Volešová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Jedním z faktorů ovlivňujících zdraví člověka je výživa. Vysoká prevalence životním stylem ovlivnitelných nepřenositelných nemocí včetně nadváhy a obezity je hlavní výzvou pro veřejné zdraví 21. století. Studenti jako dospívající a mladí dospělí jsou důležitou cílovou skupinou pro podporu zdraví a prevenci nemocí. Studium ošetrovatelství a dalších zdravotnických studijních programů připravuje studenty k napomáhání uspokojování biologických, psychických, sociálních a spirituálních potřeb nemocného. Všeobecné sestry tak hrají klíčovou roli v primární prevenci a vzhledem ke své profesi by měly mít vysokou úroveň výživové a potravinové gramotnosti. Výživová gramotnost je vnímána jako specifická forma zdravotní gramotnosti, kdy musí mít jedinci kapacitu získávat, zpracovávat a porozumět základním výživovým informacím a činnostem, které jsou důležité při přijímání adekvátních výživových rozhodnutí. Potravinová gramotnost je popisována jako aplikace informací o výživě k učinění výběru potravin a kritickému posouzení vlastního výživového chování.

Cíl: Zjistit úroveň znalostí studentů o výživě FZS UJEP a identifikovat edukační potřeby studentů v oblasti výživy.

Metodika: Studie byla schválena etickou komisí FZS. Pro účastníky projektu byl vypracován informovaný souhlas a studenti byli do studie zařazeni na základě dobrovolnosti. Osloveni byli studenti prvního až třetího ročníku prezenčního studia na FZS UJEP, a to studijních programů všeobecné ošetrovatelství, pediatrické ošetrovatelství, porodní asistence, ergoterapie, fyzioterapie, záchranářství, radiologický asistent. Vypracován byl motivační materiál pro vstup do studie o významu výživy a včasné eliminaci rizikových faktorů nemocí kardiovaskulárního systému, obezity a diabetu druhého typu. Dotazník byl studentům distribuován osobně. Dotazník obsahoval 16 otázek. Zjištěná data byla statisticky zpracována.

Výsledky: Šetření se zúčastnilo 244 studentů FZS. Většina studentů správně odpovídala na otázky týkající se vlákniny, vitaminů a soli. Makroživiny znalo 73 % (n = 177) respondentů. Pouze 31 % (n = 75) respondentů souboru vědělo, že nejvíce energie na 1 gram poskytují tuky. Správný trojpoměr hlavních živin znalo jen 34 % (n = 82). Denní doporučenou dávku bílkovin znalo 65 % (n = 157). Doporučenou četnost kojení označilo správně 56 % (n = 135) odpovídajících. 74 % dotázaných čerpá nejvíce informací o výživě z internetu. Pouze pro 15 % z dotázaných je hlavním zdrojem informací o výživě výuka na fakultě. Třetina šetřených studentů konzumuje zeleninu 1× denně a třetina 2–3× denně. U ovoce byly získány podobné výsledky, 41 % studentů konzumuje ovoce 1× denně a 19 % 2–3× denně. 60 % studentů konzumuje luštěniny 1× týdně a častěji.

Závěr: Získané informace svědčí o faktu, že studenti jsou seznámeni s určitými tématy z oblasti výživy, patří mezi ně problematika vlákniny, vitaminů a soli. Otázky k problematice hlavních živin a jejich vzájemného poměru však většina respondentů nezodpověděla správně. Získaná data tak potvrzují, že studenti nemají dostatečné informace o správném složení stravy. Tyto získané informace jsou cenné pro cílenou nutriční a zdravotní intervenci dané populační skupiny. Ze zjištěného lze usuzovat, že studenti zdravotnických studijních programů FZS nemají dostatečnou nutriční, ani z ní se odvíjející potravinovou gramotnost. Navzdory celkem dobré informovanosti o vláknině, nekonzumují studenti dostatek zeleniny, ovoce a luštěnin, tedy jejich zásadních zdrojů. Nutriční i potravinová gramotnost, jako dvě komponenty zdravotní gramotnosti, jsou klíčové k udržování správných stravovacích zvyklostí a chování. Další edukace a vzdělávací programy v této oblasti budou pro studenty nepochybně přínosem. Další výsledky přinese navazující šetření, kdy bude zkoumána souvislost mezi nutričními znalostmi,

výživovými postoji, výběrem potravin a vybranými markery lipidového spektra tak, aby byly získané informace o edukačních potřebách studentů kompletní.

Klíčová slova: nutriční gramotnost, potravinová gramotnost, vysokoškoláci, výživa, znalosti o výživě

Email: miroslava.zemanova@ujep.cz

NUTRITIONAL KNOWLEDGE AND FOOD LITERACY OF STUDENTS OF HEALTH STUDY PROGRAMMES AT FZS UJEP

Miroslava Zemanová, Aneta Hujová, Karel Hrach, Oľga Jarabicová, Ivana Lamková, Lucie Libesová, Lucia Mičíková, Daša Stupková, Barbora Váverková, Iva Volešová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: One of the factors affecting a person's health is nutrition. The high prevalence of lifestyle-related non-communicable diseases, including overweight and obesity, is a major public health challenge for the 21st century. Students as adolescents and young adults are an important target group for health promotion and disease prevention. The study of nursing and other health-related curricula prepares students to assist in meeting the biological, psychological, social, and spiritual needs of the sick person. Thus, general nurses play a key role in primary prevention and, because of their profession, should have a high level of nutritional and food literacy. Nutritional literacy is seen as a specific form of health literacy where individuals must have the capacity to acquire, process and understand basic nutritional information and actions that are important in making adequate nutritional decisions. Food literacy is described as the application of nutrition information to make food choices and to critically assess one's own nutritional behaviour.

Objective: To determine the level of students' knowledge about nutrition at the Faculty of Health Sciences UJEP and to identify students' educational needs in the field of nutrition.

Methodology: The study was approved by the Ethics Committee of the Faculty of Medicine. Informed consent was obtained for the participants and the students were included in the study on a voluntary basis. Students of the first to third year of full-time study at the Faculty of Health Sciences of the Jagiellonian University were approached, namely, students of the study programmes of general nursing, paediatric nursing, midwifery, occupational therapy, physiotherapy, paramedic, and radiological assistant. Motivational material was developed for entry into a study on the importance of nutrition and early elimination of risk factors for cardiovascular disease, obesity and type 2 diabetes. The questionnaire was personally distributed to the students. The questionnaire contained 16 questions. The collected data were statistically processed.

Results: 244 students of the Faculty of Health Sciences participated in the investigation. The majority of the students correctly answered the questions on fibre, vitamins and salt. Macronutrients were known by 73 % (n = 177) of the respondents. Only 31 % (n = 75) of the sample knew that fat provided the most energy per gram. Only 34 % (n = 82) knew the correct triple ratio of the main nutrients. 65 % (n = 157) knew the daily recommended intake of protein. 56 % (n = 135) of respondents correctly indicated the recommended frequency of breastfeeding. 74 % of respondents got most of their nutrition information from the internet. For only 15 % of respondents, the main source of information is about nutrition is faculty teaching. One third of the students surveyed consume vegetables once a day and one third 2–3 times a day. Similar results were obtained for fruit, with 41 % of students consuming fruit once a day. and 19 % 2–3 times a day. 60 % of the students consume pulses once a week or more.

Conclusion: The information obtained shows that the students are familiar with certain topics in the field of nutrition, including fibre, vitamins and salt. However, the questions on the main nutrients and their relationship to each other were not answered correctly by the majority of the respondents. Thus, the data obtained confirm that students do not have sufficient information about the correct composition of their diet. This information obtained is valuable for targeted nutritional and health intervention of the population group. From the findings, it can be concluded that the students of the health programmes of the Faculty of Health Sciences do not have sufficient nutritional, or the resulting food literacy. Despite fairly good awareness of fibre, students do not consume enough vegetables, fruits and pulses, the essential sources of fibre. Both nutrition and food literacy, as two components of health literacy, are key to maintaining good eating habits and behaviours. Students will undoubtedly benefit from further

education and training programmes in this area. Further results will come from a follow-up investigation, where the association between nutritional knowledge, dietary attitudes, food choices and selected lipid spectrum markers will be investigated so that the information obtained about the educational needs of students is complete.

Keywords: college students, food literacy, nutrition, nutrition knowledge, nutrition literacy

Email: miroslava.zemanova@ujep.cz

VYUŽITÍ REFLEKTIVNÍ PRAXE V ČESKÉM VYSOKÉM ŠKOLSTVÍ ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ – PILOTNÍ PROJEKT PŘÍPRAVY A VYUŽITÍ NOVÉHO EDUKAČNÍHO NÁSTROJE V ČR

Daniela Javornická

Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Klinická praxe je nedílnou součástí vzdělávání ve zdravotnictví. Pochopení komplexních zkušeností studentů zdravotnických oborů nás může informovat o tom, jak je v těchto zranitelných podmínkách podpořit a jak podpořit a zaškolit jejich mentory a mentorky.

Cíl: Cílem tohoto projektu bylo poskytnout zdravotnickým fakultám nástroj, který by propojil praxi s výukou. Nástroj, který by umožnil studentům se anonymně „vypsat“ ze svých pocitů a zkušeností při učení se praxí. Tyto situace většinou souvisejí s bezpečností pacienta i studenta. Reflektivní praxe je robustní a literaturou ověřený učební nástroj, a také forma psychohygieny.

Metoda: Pro získávání anonymních výpovědí byl zvolen již existující nástroj SLERT (SLIPPS Learning Event Recording Tool). Ten byl vytvořen skupinou expertů poprvé ve Velké Británii [1] jako součást projektu SLIPPS (Shared Learning from Practice to improve Patient Safety), a poté přeložen do pěti dalších jazyků. Aktuálně tento nástroj využívá osm institucí vysokého školství a šest evropských zemí (Spojené království, Finsko, Španělsko, Itálie, Norsko, Česká republika).

Sběr dat: Po čtyřfázovém zaslepeném zpětném překladu jsme ověřili použitelnost nástroje zpřístupněním online formuláře studentům nelékařských zdravotnických oborů. Celkem 20 studentů (11 – porodních asistencí, 1 – záchranářství, 1 – ošetrovatelství, 7 – ergoterapie) anonymně poskytlo k datu výzkumu 21 narativů. K analýze dat byla použita tematická analýza [2] s využitím programu NVivo.

Výsledky: Interpretativní fenomenologickou analýzou byla pomocí kódů generována tři hlavní témata: Pocit osamění; Klinická a emocionální přátelství; Profesní a osobní růst díky uvědomění si možností vlastního jednání. Učení bylo zprostředkováno zpětnou vazbou mentorů, debriefingem, ale také prostřednictvím emocí studentů a reflexe pozorovaných/prožitých epizod. Zejména, cítili-li se studenti na pracovišti vítáni a respektováni, vnímali důvěru a bezpečí. Naopak pocit osamění pramenil z okamžiků nevyslyšení, ponížení a pocitu nespravedlnosti, vedoucí k pocitu zbytečnosti či volby nehodící se profese. Přesto byli studenti schopni identifikovat ohrožení pacienta a měli silně empatickou tendenci tyto situace zlepšit. Pokud to nebylo v jejich kompetenci a zároveň se cítili na pracovišti přijímáni, pak se nebáli ptát a hledali souvislosti.

Závěr: Zjištění pilotní studie potvrdilo edukační potenciál zařazení reflexe do akademického prostředí v České republice (v případě využití formátu SLERT pak po konzultaci s autorkou Steven). Proces klinické výuky je nutno vnímat jako komplex mnoha sil a kontextů. Cílem reflexe není hodnotit pracoviště či mentoring, ale podpořit proces učení.

Klíčová slova: učení, praxe, reflexe, student, zdravotní

Literatura:

- [1] Steven, A., Pearson, P., Turunen, H., Myhre, K., Sasso, L., Vizcaya-Moreno, M. F., Pérez-Cañaveras, R. M., Sara-Aho, A., Bagnasco, A., Aleo, G., Patterson, L., Larkin, V., Zanini, M., Porras, J., Khakurel, J., Azimirad, M., Ringstad, Ø., Johnsen, L., Haatainen, K., & Tella, S. (2021). Development of an international tool for students to record and reflect on patient safety learning experiences. *Nurse Educator*, 47(3), E62–E67. <https://doi.org/10.1097/nne.0000000000001142>.
- [2] Braun, V., & Clarke, V. (2020). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive)

thematic analysis? *Qualitative Research in Psychology*, 18(3), 328–352.
<https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238>.

Email: daniela.javornicka@upol.cz

THE USE OF REFLECTIVE PRACTICE IN CZECH HIGHER EDUCATION OF MEDICAL DISCIPLINES – A PILOT PROJECT FOR THE DEVELOPMENT AND USE OF A NEW EDUCATIONAL TOOL IN THE CZECH REPUBLIC

Daniela Javornická

Palacký University in Olomouc, Czech Republic

Introduction: Clinical practice is an integral part of health care education. Understanding the complex experiences of healthcare students can inform us about how to support and train their mentors and mentees in these vulnerable settings.

Objective: The aim of this project was to provide medical faculties with a tool that would link practice with teaching. A tool that would allow students to anonymously 'write out' their feelings and experiences of learning by doing. These situations are usually related to patient and student safety. Reflective practice is a robust and literature-validated learning tool, and a form of psychohygiene.

Method: The existing tool SLERT (SLIPPS Learning Event Recording Tool) was chosen to obtain anonymous statements. This was first developed by a group of experts in the UK [1] as part of the SLIPPS (Shared Learning from Practice to improve Patient Safety) project, and then translated into five other languages. The tool is currently used by eight higher education institutions and six European countries (UK, Finland, Spain, Italy, Norway, Czech Republic).

Data collection: After a four-phase blinded back-translation, we validated the usability of the tool by making the online form available to non-medical health students. A total of 20 students (11 – midwifery, 1 – paramedic, 1 – nursing, 7 – occupational therapy) anonymously provided 21 narratives at the research date. Thematic analysis [2] using NVivo software was used to analyse the data.

Results: Three main themes were generated through interpretive phenomenological analysis using codes: feelings of loneliness; clinical and emotional friendships; and professional and personal growth through awareness of one's own agency. Learning was mediated through mentor feedback, debriefing, but also through students' emotions and reflection on observed/experienced episodes. In particular, students felt welcomed and respected in the workplace and perceived trust and safety. Conversely, feelings of isolation stemmed from moments of not being listened to, humiliation and feelings of injustice, leading to feelings of uselessness or choosing an unsuitable profession. Nevertheless, students were able to identify patient threats and had a strong empathic tendency to improve these situations. If it was not within their competence and they also felt accepted in the workplace, then they were not afraid to ask questions and seek connections.

Conclusion: The findings of the pilot study confirmed the educational potential of incorporating reflection into the academic environment in the Czech Republic (in the case of using the SLERT format, after consultation with the author Steven). The process of clinical teaching must be seen as a complex of many forces and contexts. The aim of reflection is not to evaluate the workplace or mentoring, but to support the learning process.

Keywords: health, learning, practice, reflection, student

References:

- [1] Steven, A., Pearson, P., Turunen, H., Myhre, K., Sasso, L., Vizcaya-Moreno, M. F., Pérez-Cañaveras, R. M., Sara-Aho, A., Bagnasco, A., Aleo, G., Patterson, L., Larkin, V., Zanini, M., Porras, J., Khakurel, J., Azimirad, M., Ringstad, Ø., Johnsen, L., Haatainen, K., & Tella, S. (2021). Development of an international tool for students to record and reflect on patient safety learning experiences. *Nurse Educator*, 47(3), E62–E67. <https://doi.org/10.1097/nne.0000000000001142>.

- [2] Braun, V., & Clarke, V. (2020). One size fits all? What counts as quality practice in (reflexive) thematic analysis? *Qualitative Research in Psychology*, 18(3), 328–352. <https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1769238>.

Email: daniela.javornicka@upol.cz

VIRTUÁLNA REALITA V PRÍPRAVE ŠTUDENTOV NA VÝKON POVOLANIA SESTRY A JEJ KONTRAINDIKÁCIE POUŽITIA (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)

Dagmar Magurová¹, Ľubomíra Lizáková¹, Inge Tency², André Posenau³, Ana Barata⁴, Joke Lanoye⁵

¹Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Katedra ošetrovateľstva, Prešov, Slovensko

²Odisee University of Applied Sciences, Midwifery Department, Sint-Niklaas, Belgium

³University of Health Sciences, Nursing Department, Bochum, Germany

⁴Polytechnic Institute of Porto, Graphics Interaction and Learning Technologies, Porto, Portugal

⁵Odisee University of Applied Sciences, Nursing Department, Sint-Niklaas, Belgium

Virtuálna realita je prostredie vymodelované pomocou počítača, ktoré simuluje skutočnosť. Najčastejšie je to vytváranie vizuálneho zážitku, ktorý je zobrazovaný na obrazovke počítača alebo cez špeciálne stereoskopické zariadenie – headset. Užívateľovi je umožnené vstupovať do virtuálneho sveta a pohybovať sa v ňom po rozličných dráhach. Virtuálne školiace prostredie umožňuje nácvik ošetrovateľských intervencií v bezpečnom prostredí bez rizík pre pacientov. Môže byť realizovaná edukácia ošetrovateľských konceptov vrátane vedenia, komunikácie, rozhodovania, kritického myslenia, ako aj nácvik posúdenia zdravotného stavu pacienta. Virtuálna realita prináša veľa výhod, ale nemôžeme opomenúť aj jej kontraindikácie. Začlenenie virtuálnej reality do vzdelávacieho procesu umožní študentom nový pohľad na využitie moderných technológií v ošetrovateľskej praxi.

Projekt VRNURSE4KIDS: Preparing students Nursing for future healthcare: Virtual reality in paediatric settings je cieľovo zameraný na optimalizáciu starostlivosti o deti, so špecifickým zameraním na elimináciu bolesti a strachu prostredníctvom virtuálnej reality. Zvýšiť povedomie a pozornosť k virtuálnej realite medzi pedagógmi ošetrovateľstva a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. V neposlednom rade zlepšiť kvalitu vzdelávania.

Využitie virtuálnej reality je mnohostranné. V pediatrickom ošetrovateľstve vidíme jeho uplatnenie, napr. pri eliminácii bolesti súvisiace s vyšetreniami, pri liečbe pacientov s poruchami príjmu potravy, pozitívny vplyv je uvádzaný aj u autistických pacientov, ako aj u detí s poruchou pozornosti (ADHD). Možné uplatnenie pri prevencii hospitalizmu, tréningu hrubej motoriky u detí s detskou mozgovou obrnou. Virtuálna realita nenahradí v žiadnom prípade tradičnú ošetrovateľskú starostlivosť, ale je vhodnou doplnkovou metódou využitia virtuálneho prostredia v podmienkach zdravotníckej praxe s prihliadnutím k jej možným kontraindikáciám a prispôbeniam individualite pediatrického pacienta.

Kľúčové slová: kontraindikácie, ošetrovateľstvo, student, virtuálna realita

Email: dagmar.magurova@unipo.sk

VIRTUAL REALITY IN THE PREPARATION OF STUDENTS FOR THE NURSING PROFESSION AND ITS CONTRAINDICATIONS FOR USE (VRNURSE4KIDS PROJECT: PREPARING STUDENTS NURSING FOR FUTURE HEALTHCARE: VIRTUAL REALITY IN PEDIATRIC SETTINGS)

Dagmar Magurová¹, Ľubomíra Lizáková¹, Inge Tency², André Posenau³, Ana Barata⁴, Joke Lanoye⁵

¹Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Department of Nursing, Prešov, Slovakia

²Odisee University of Applied Sciences, Midwifery Department, Sint-Niklaas, Belgium

³University of Health Sciences, Nursing Department, Bochum, Germany

⁴Polytechnic Institute of Porto, Graphics Interaction and Learning Technologies, Porto, Portugal

⁵Odisee University of Applied Sciences, Nursing Department, Sint-Niklaas, Belgium

Virtual reality is a computer-modelled environment that simulates reality. Most commonly, it is the creation of a visual experience that is displayed on a computer screen or through a special stereoscopic device – headset. The user is allowed to enter the virtual world and move around in it along different paths. The virtual training environment allows the training of nursing interventions in a safe environment without risks to patients. Education of nursing concepts including leadership, communication, decision making, critical thinking, as well as training in patient health assessment can be implemented. There are many benefits of virtual reality, but its contraindications cannot be overlooked. Incorporating VR into the educational process will give students a new perspective on the use of modern technology in nursing practice.

The VRNURSE4KIDS project "Preparing nursing students for future healthcare: virtual reality in paediatric settings" aims to optimise the care of children, with a specific focus on the elimination of pain and fear through virtual reality. To increase awareness and attention to virtual reality among nursing educators and health care providers. Last but not least, to improve the quality of education.

The use of virtual reality is multifaceted. In pediatric nursing we see its application for example: in the elimination of pain related to examinations, in the treatment of patients with eating disorders, a positive impact is also reported in autistic patients, as well as in children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) Possible application in the prevention of hospitalization, gross motor training in children with cerebral palsy. Virtual reality does not replace traditional nursing care in any way, but is a suitable complementary method of using the virtual environment in the conditions of medical practice, taking into account its possible contraindications and adaptations to the individuality of the paediatric patient.

Keywords: contraindications, nursing, student, virtual reality

Email: dagmar.magurova@unipo.sk

MODERNÍ VÝUKOVÉ METODY A OSOBNÍ VZDĚLÁVACÍ PROSTŘEDÍ STUDENTŮ OŠETŘOVATELSTVÍ A DALŠÍCH NELEKÁŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH PROGRAMŮ

Martin Krause

Vysoká škola zdravotnická, Praha, Česká republika

Úvod: Kvalitní a bezpečné poskytování zdravotních služeb představuje důležitou podmínku pro optimalizaci paradigmatu vzdělávání nejen v ošetrovatelství, ale také v dalších nelékařských studijních programech. V rámci vzdělávacího procesu jsou především využívány tradiční metody výuky, nicméně v současné době jsou na vzestupu nové inovativní vzdělávací metody, které jsou již postupně implementovány do vzdělávání. Především jsou využívány v zahraničí.

Metoda: Cílem teoretického příspěvku je popsat nové inovativní vzdělávací metody a osobní vzdělávací prostředí studentů, které lze využít při vzdělávání studentů v nelékařských zdravotnických studijních programech. Příspěvek je zpracován metodou review a syntézy.

Výsledky: Na základě rešeršní strategie byly vyhledány nejrůznější inovativní vzdělávací metody, které lze implementovat do podmínek výuky studentů nejen ošetrovatelství. Příkladem může být simulační výuka, včetně virtuální reality, M-learning, karetní hry, chatbot, otevřené vzdělávací zdroje, hybridní výuka apod. Jedná se o soubor několika metod, které lze využít pro zvýšení efektivity výuky studentů. Jednotlivé prvky také významně podporují osobní a interaktivní vzdělávání s cílem posílení vědomostí, dovedností a postojů studentů v rámci jejich profesního a osobního rozvoje.

Závěr: Využití inovativních vzdělávacích metod implementovaných do podmínek vzdělávání studentů přináší významnou součást kvalitního vzdělávacího procesu ve 21. století. Vzdělávání by se mělo přizpůsobit aktuálním trendům v rámci poskytování zdravotních služeb, včetně realizace jednotlivých specifických ošetrovatelských intervencí.

Klíčová slova: osobní vzdělávací prostředí, ošetrovatelství, student, vyučující, výukové metody, vzdělávání

Příspěvek vznikl za podpory projektu TAČR (Osobní vzdělávací prostředí vysokoškolských studentů zdravotnických oborů, TL03000205).

Email: krause@vszdrav.cz

MODERN TEACHING METHODS AND PERSONAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF STUDENTS OF NURSING AND OTHER NON-MEDICAL STUDY PROGRAMS

Martin Krause

Medical College, Prague, Czech Republic

Introduction: The high-quality and safe provision of health services is an important condition for the optimization of the educational paradigm not only in nursing, but also in other non-medical study programmes. Traditional teaching methods are mainly used in the educational process, however, new innovative educational methods are currently on the rise and are being gradually implemented into education. They are mainly used abroad.

Method: The aim of the theoretical contribution is to describe new innovative educational methods and personal educational environment of students, which can be used in education of students in non-medical study programmes. The contribution is processed by the method of review and synthesis.

Results: Based on the search strategy, various innovative educational methods have been found that can be implemented into the conditions of teaching students not only nursing. Examples include simulation teaching, including virtual reality, M-learning, card games, chatbot, open educational resources, hybrid teaching etc. It is a set of several methods that can be used to increase the efficiency of student teaching. The individual elements also significantly support personal and interactive learning with the aim of strengthening students' knowledge, skills and attitudes within their professional and personal development.

Conclusion: The use of innovative educational methods implemented in student learning conditions brings an important part of the quality educational process in the 21st century. Education should be adapted to current trends in the provision of health services, including the implementation of individual specific nursing interventions.

Keywords: education, nursing, personal learning environment, student, teacher, teaching methods

The contribution was made with the support of the TAČR project (Personal learning environment of higher education medical students, TL03000205).

Email: krause@vszdrav.cz

ÚROVEŇ ÚZKOSTI U CHIRURGICKÝCH PACIENTOV V PREDOPERAČNOM OBDOBÍ

Eubica Koprdovalová

Fakultná nemocnica Nitra, Slovensko

Úvod a Cieľ: Cieľom príspevku je poukázať na dôležitosť zisťovania úrovne úzkosti v predoperačnom období vzhľadom na zostávajúci čas do operácie. Kľúčovou oblasťou pre stanovenie jej hranice je definovanie rozdielov vo výskyte úzkosti so skracovaním časovej hranice blížiacej sa operácie a rozdielmi medzi úzkosťou z anestézie a úzkosťou z operácie vzhľadom na skracovanie časovej hranice blížiacej sa operácie. V praxi sme zaznamenali rozdiely medzi potrebou informácií o anestézii a potrebou informácií o operácii vzhľadom na skracovanie časovej hranice blížiacej sa operácie a vzhľadom na ďalšie demografické a klinické faktory (pohlavie, vek, príjem pacienta, lekárska diagnóza, pridružené lekárske diagnózy).

Metódy a výskumná vzorka: Zber dát prebieha v predoperačnom období u pacientov pred plánovaným operačným zákrokom v troch časových bodoch pred operáciou – izba, predsálie, operačná sála. Hodnotenie bude realizované samotným pacientom prostredníctvom sebaovýved'ových škál a dotazníkov (FACES, APAIS, HADS) a posudzovacích škál pre sestru (Úroveň úzkosti – 1.2). Na analýzy bude použitý štatistický softvér IBM SPSS Statistics 22.0, konkrétne deskriptívne a induktívne štatistické metódy. Výskum bude prebiehať od roku 2023/2024.

Výsledky: Výskum je momentálne vo finálnej fáze prípravy a bude prebiehať od roku októbra 2023 do mája 2024.

Záver: Úzkostní pacienti reagujú na anestéziu inak ako tí, ktorí nie sú nervózni a na navodenie anestézie potrebujú väčšie dávky anestetík, a samotná anestézia môže byť spojená s autonómnymi výkyvmi. Naše zistenia budú použité na tvorbu odporúčaní a využiteľnosť výsledkov v oblasti klinickej edukačnej práce sestier, vzdelávania sestier a aplikovaného výskumu v ošetrovatel'stve.

Kľúčové slová: alternatívne prístupy, farmakoterapia, chirurgický zákrok, intervencia, komplikácie, sestra, úzkosť

Email: koprdovalu@gmail.com

LEVEL OF ANXIETY IN SURGICAL PATIENTS IN THE PREOPERATIVE PERIOD

Ľubica Koprďová

Fakulty Hospital Nitra, Slovakia

Introduction and objective: The aim of this paper is to highlight the importance of detecting the level of anxiety in the preoperative period with respect to the time remaining until surgery. A key area for establishing its threshold is defining the differences in the incidence of anxiety as the time limit of impending surgery shortens and the differences between anaesthesia anxiety and surgery anxiety with respect to the shortening of the time limit of impending surgery. In practice, we observed differences between the need for information about anaesthesia and the need for information about surgery due to the shortening of the time limit of impending surgery and with respect to other demographic and clinical factors (sex, age, patient admission, medical diagnosis, associated medical diagnoses).

Methods and research sample: Data collection is conducted in the preoperative period in patients before elective surgery at three time points before surgery – room, anteroom, operating room. The assessment will be carried out by the patients themselves through self-report scales and questionnaires (FACES, APAIS, HADS) and nurse assessment scales (Anxiety Level - 1.2). IBM SPSS Statistics 22.0 statistical software will be used for the analyses, specifically descriptive and inductive statistical methods. The research will be conducted from 2023/2024.

Results: The research is currently in the final stages of design and will run from October 2023 to May 2024.

Conclusion: Anxious patients respond differently to anaesthesia than non-anxious patients and require larger doses of anaesthetics to induce anaesthesia, and anaesthesia itself may be associated with autonomic fluctuations. Our findings will be used to make recommendations and the applicability of the results to clinical nurse education, nurse education, and applied nursing research.

Keywords: alternative approaches, anxiety, complications, pharmacotherapy, intervention, surgery

Email: koprdovalu@gmail.com

VIZE KATEDRY OŠETŘOVATELSTVÍ FZS UJEP V KONTEXTU NOVÉ STRATEGIE PODPORY ZDRAVÍ ÚK

Josef Liehne

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Na základě široké diskuse byla uvedena v život nová Strategie Zdraví 2030 Ústeckého kraje. Ze strategie vyplývají i nové úkoly pro zdravotnické školství. Na tuto strategii musí zareagovat i Katedra ošetřovatelství Fakulty zdravotnických studií. Přednáška se zabývá vizemi a strategiemi rozvoje katedry.

Email: josef.liehne@ujep.cz

VISION OF THE DEPARTMENT OF NURSING UJEP IN THE CONTEXT OF THE NEW HEALTH PROMOTION STRATEGY IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION

Josef Lihne

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

On the basis of a broad discussion, the new Health 2030 Strategy of the Ústí nad Labem Region was launched. The strategy also implies new tasks for health education. The Department of Nursing at the Faculty of Health Studies must also respond to this strategy. This lecture deals with visions and strategies for the development of the department.

Email: josef.lihne@ujep.cz

MANAGEMENT IMUNNÍ TROMBOCYTOPENIE V TĚHOTENSTVÍ

Tomáš Binder

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Gynekologicko-porodnická klinika Masarakovy nemocnice v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Příčin poklesu trombocytů v mateřské krvi v průběhu těhotenství je celá řada. Závažný stupeň trombocytopenie může vést k ohrožení života matky závažnou krevní ztrátou během porodu i k závažnému nevratnému poškození plodu. Včasné stanovení příčiny vzniku trombocytopenie a její korekce je proto zásadní. Základní vyšetřovací schéma trombocytopenie v těhotenství se opírá o anamnestické údaje, fyzikální vyšetření těhotné a laboratorní vyšetření s ohledem na gestační stáří. Imunní trombocytopenická purpura patří mezi závažnější stavy a komplikuje 1–2/1 000 těhotenství. Jedná se o zrychlené odklizení destiček s navázanou IgG anti-trombocytární protilátkou z krevního oběhu. Absentuje zde přímá korelace mezi počtem mateřských a fetálních trombocytů. Bezpečný počet krevních destiček pro vaginální porod byl stanoven na $50\,000 \times 10^9$, pro císařský řez $70\,000 \times 10^9$. Prenatální péče vyžaduje úzkou spolupráci porodníka s hematologem a pečlivé sledování počtu trombocytů. Rodičky s imunní trombocytopenickou purpurou by měly být sledovány, a následně by měly rodit v zařízeních, které disponují hematologickým oddělením a krevní bankou, ideálně v perinatologických centrech.

Rozhodnutí o zahájení léčby imunní trombocytopenické purpury je podmíněno závažným snížením počtu destiček ($< 10\,000$ nebo $< 30\,000$ ve druhém a třetím trimestru), nebo přítomností krvácivých projevů u pacientky. Kortikosteroidy jsou léky první volby. Z dalších možností je třeba zmínit podávání vysokých dávek imunoglobulinu, splenectomii a podávání trombocytárních náplavů. Podání trombocytárních náplavů je spojeno s dalšími potencionálními zdravotními riziky i problémem s jejich bezprostřední dostupností.

Metodika: V naší studii jsme zvolili léčbu i.v. imunoglobulinem. Z 95 pacientek s imunní trombocytopenickou purpurou shromážděných během 15 let ve dvou perinatologických centrech, bylo možné zařadit 69 z nich. Pokud plod dosáhl bezpečné zralosti a Bishopovo cervikální skóre bylo ≥ 5 a počet destiček nebyl pro bezpečný porod dostatečný, zahájili jsme podání léku v dávce 1 g/kg/24 hod. po 2–3 dny.

Výsledky: U většiny pacientek došlo k promptnímu zvýšení počtu trombocytů, ale protože je efekt léčby přechodný, tak po dosažení dostatečného počtu destiček ($\geq 50\,000 \times 10^9$) jsme neprodleně zahájili indukci porodu prostaglandiny E2 (Prostin vag. tabl.) zaváděnými přímo do děložního hrdla. Při neúspěchu indukce jsme třetí den ukončili těhotenství císařským řezem. Indukce porodu zakončená vaginálním porodem byla úspěšná v 63 případech, což představovalo 91,3 %.

Závěr: Imunní trombocytopenická purpura je jednou z nejčastějších příčin izolované trombocytopenie diagnostikované v prvním trimestru a v první polovině druhého trimestru gravidity. Ve velkém procentu případů je imunní trombocytopenická purpura prvně diagnostikovaná až v průběhu první gravidity. Většina těhotenství probíhá nekomplikovaně. Ohrožení plodu trombocytopenií se odhaduje na 10 %. Riziko intrakraniálního krvácení u plodu se ukazuje jako velmi nízké. Metoda časové koordinace bezpečné maturity plodu, připravenosti porodních cest s aplikací IVIG a následnou indukci porodu se ukázala jako bezpečná a efektivní metoda. Stanovení počtu trombocytů u novorozence bezprostředně po porodu s následnými kontrolami jejich počtu do sedmého dne po porodu, kdy dochází k jejich stabilizaci, je bezpodmínečně nutné.

Klíčová slova: císařský řez, imunní trombocytopenie, krvácení, těhotenství

Email: tomas.binder@kzcr.eu

MANAGEMENT OF IMMUNE THROMBOCYTOPENIA IN PREGNANCY

Tomáš Binder

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic
Gynaecology and Obstetrics Clinic of Masaryk Hospital in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: There are many causes of the decline of platelets in maternal blood during pregnancy. A severe degree of thrombocytopenia can lead to life-threatening maternal blood loss during labour and to severe irreversible damage to the fetus. Early determination of the cause of thrombocytopenia and its correction is therefore essential. The basic investigative scheme of thrombocytopenia in pregnancy is based on anamnestic data, physical examination of the pregnant woman and laboratory investigations with respect to gestational age. Immune thrombocytopenic purpura is one of the more serious conditions and complicates 1–2/1000 pregnancies. It is an accelerated clearance of platelets with bound IgG anti-platelet antibody from the bloodstream. There is no direct correlation between maternal and fetal platelet counts. The safe platelet count for vaginal delivery was determined to be $50,000 \times 10^9$, and for cesarean section $70,000 \times 10^9$.

Prenatal care Requires close collaboration between the obstetrician and hematologist and close monitoring of platelet counts. Parturients with immune thrombocytopenic purpura should be monitored, and subsequently deliver in facilities that have a hematology department and blood bank, ideally perinatal centres.

The decision to initiate treatment for immune thrombocytopenic purpura is based on a severe reduction in platelet count ($< 10\,000$ or $< 30\,000$ in the second and third trimesters) or the presence of bleeding symptoms in the patient. Corticosteroids are the drugs of first choice. Other options include the administration of high-dose immunoglobulin, splenectomy and the administration of platelet infusions. The administration of platelet infusions is associated with additional potential health risks as well as the problem of their immediate availability.

Methods: In our study we chose treatment with i.v. immunoglobulin. Of 95 patients with immune thrombocytopenic purpura collected over 15 years at two perinatology centers, 69 could be included. If the fetus reached safe maturity and the Bishop cervical score was ≥ 5 and the platelet count was not sufficient for safe delivery, we initiated drug administration at a dose of 1 g/kg/24 h for 2–3 days.

Results: In most patients, there was a gradual increase in platelet counts, but as the effect of treatment is transient, once a sufficient platelet count ($\geq 50\,000 \times 10^9$) was achieved, we immediately started induction of labour with prostaglandin E2 (Prostin vaginal tablets) introduced directly into the cervix. If induction failed, we terminated the pregnancy by caesarean section on the third day. Induction of labour ending in vaginal delivery was successful in 63 cases, which represented 91,3 %.

Conclusion: Immune thrombocytopenic purpura is one of the most common causes of isolated thrombocytopenia diagnosed in the first trimester and the first half of the second trimester of pregnancy. In a large percentage of cases, immune thrombocytopenic purpura is first diagnosed during the first pregnancy. Most pregnancies are uncomplicated. The risk of fetal thrombocytopenia is estimated at 10 %. The risk of fetal intracranial haemorrhage appears to be very low. The method of timing safe fetal maturity, birth canal readiness with IVIG administration and subsequent induction of labour has been shown to be a safe and effective method. Determination of the platelet count in the newborn immediately after delivery with subsequent checks of the platelet count until the seventh postnatal day, when platelet count stabilization occurs, is imperative.

Keywords: cesarean section, bleeding, immune thrombocytopenia, pregnancy

Email: tomas.binder@kzcr.eu

JAKÁ PŘÁNÍ LZE V SOUČASNOSTI RODIČKÁM SPLNIT?

Aleš Roztočil, Romana Daňhelová

Gynekologicko-porodnické oddělení, Nemocnice Jihlava
Katedra zdravotnických studií, Vysoká škola polytechnická v Jihlavě

České porodnictví se řadí svými výsledky mezi světovou špičku. Této úrovni bylo dosaženo zavedením medicinsky propracovaných pravidel vedení porodu, které jsou zaměřeny na bezpečnost pro matku i plod. Problémem českého porodnictví je, že emocionální stránka porodu, komunikace zdravotnického personálu s rodičkou, respekt k rodičce a samotné prostředí porodnice, byly až na druhém místě, důležitý byl především jen úspěšný výsledek porodu. Posledních 20 let dochází postupně k pozvolným změnám k přístupu k rodičkám a jejich přáním a požadavkům. Prezentace v přehledu popisuje, jaká přání rodiček lze při zachování bezpečnosti v porodnici splnit, a jaká přání jsou již tzv. „přes čáru“. Cílem těchto snah je dosáhnout maximálního konsensu mezi rodičkou a její rodinou na jedné straně, a zdravotnickým personálem porodního sálu na straně druhé. V některých porodnicích se to daří rychleji, protože personál je nakloněn ke změně přístupu k rodičkám, v jiných porodnicích jsou ke změnám rezervovanější nebo je přímo nejsou ochotni zavádět. Situace se ale pomalu mění a těchto konzervativních porodnických zařízení postupně ubývá.

Email: tomas.binder@kzcr.eu

WHAT WISHES CAN CURRENTLY BE GRANTED TO PARENTS?

Aleš Roztočil, Romana Daňhelová

Gynaecology and Obstetrics Department, Jihlava Hospital
Department of Health Studies, Polytechnic University of Jihlava

Czech obstetrics ranks among the world's top performers. This level has been achieved through the introduction of medically sophisticated rules for the management of childbirth, which are focused on safety for both mother and fetus. The problem with Czech obstetrics is that the emotional aspect of childbirth, the communication between the medical staff and the parent, respect for the parent and the environment of the maternity ward itself were only of secondary importance, and only the successful outcome of the birth was important. Over the last 20 years, there have been gradual changes in the approach to parents and their wishes and requirements. The presentation gives an overview of what wishes of the parents can be fulfilled while maintaining safety in the maternity hospital, and what wishes are already "over the line". The aim of these efforts is to achieve maximum consensus between the mother and her family on the one hand, and the medical staff in the delivery room on the other. In some maternity hospitals, this has been achieved more quickly because the staff are inclined to change their approach to the mother; in other maternity hospitals, they are more reticent to make changes or are not willing to introduce them directly. But the situation is slowly changing and these conservative obstetric facilities are gradually diminishing.

Email: tomas.binder@kzcr.eu

SYSTÉMOVÝ LUPUS ERYTEMATODES V GRAVIDITĚ

Blanka Vavřínková

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Systémový lupus erytematodes je autoimunitní onemocnění. Vyskytuje se až devětkrát častěji u žen, zejména v reprodukčním věku. Diagnostika onemocnění bývá někdy zdlohouhá a obtížná, bývá často zaměňováno za jiná onemocnění. Příznaky bývají: motýlovitý exantém, diskoidní exantém, fotosenzitivita, ulcerace v dutině ústní, neerozivní artritida, serositis, renální poruchy, neurologické poruchy, hematologické poruchy, imunologické poruchy, pozitivita ANA. Prvními příznaky bývají febrilie, neklid, únava, nechutenství, myalgie či artralgie. V laboratoři nacházíme nespecifické známky zánětu jako zvýšenou sedimentaci, anemii, elevaci CRP, fibrinogenu a alfa1-antitrypsinu a snížení ceruloplazminu. Dále se v laboratoři objevují známky orgánového postižení, např. ledvin, srdce nebo plic. Ke specifickým laboratorním známkám patří průkaz cirkulujících imunokomplexů a jejich specifických podtypů. Systémový lupus erytematodes může významným způsobem ovlivnit průběh gravidity, trombóza placentárních cév vede často k abortům či předčasným porodům. U pacientek s prokázaným systémovým lupem erytematodem je doporučována antikoagulační léčba po celou délku těhotenství. Kolující autoprotilátky mohou vést ke vzniku lupus neonatorum a AV bloku u novorozence.

Klíčová slova: autoimunitní onemocnění, gravidita, novorozenec, systémový lupus erytematodes

Email: blanka@vavrinkova.cz

SYSTEMIC LUPUS ERYTHEMATOSUS IN PREGNANCY

Blanka Vavřínková

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Systemic lupus erythematosus is an autoimmune disease. It is up to nine times more common in women, especially those of reproductive age. Diagnosis of the disease is sometimes lengthy and difficult, and it is often confused with other diseases. Symptoms include: butterfly exanthema, discoid exanthema, photosensitivity, oral ulceration, non-erosive arthritis, serositis, renal disorders, neurological disorders, haematological disorders, immunological disorders, ANA positivity. The first symptoms tend to be febrile, restlessness, fatigue, inappetence, myalgia or arthralgia. In the laboratory, we find nonspecific signs of inflammation such as increased sedimentation rate, anemia, elevation of CRP, fibrinogen and alpha1-antitrypsin, and decreased ceruloplasmin. In addition, the laboratory shows signs of organ involvement, e.g. kidney, heart or lung. Specific laboratory signs include the detection of circulating immune complexes and their specific subtypes. Systemic lupus erythematosus can significantly affect the course of pregnancy; thrombosis of placental vessels often leads to abortion or premature birth. Anticoagulant therapy is recommended for patients with established systemic lupus erythematosus for the entire duration of pregnancy. Circulating autoantibodies can lead to lupus neonatorum and AV block in the newborn.

Keywords: autoimmune disease, newborn, pregnancy, systemic lupus erythematosus

Email: blanka@vavrinkova.cz

PROFESIONALIZACE LAKTAČNÍCH PORADCŮ V PODPOŘE KOJENÍ

Adéla Švestková¹, Eudmila Matulníková¹

¹Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Profesionální laktační poradce International Board Certified Lactation Consultant je certifikovaný zdravotnický pracovník v oblasti podpory kojení, který aplikuje biomedicínské a klinické poznatky v managementu kojení s cílem poskytovat péči humanistickým a soucitným způsobem. Nedostatek podpory ze strany zdravotnických pracovníků představuje jeden z hlavních faktorů, který ovlivňuje rozhodnutí matky kojit. Dostupnost profesionálních laktačních poradců ve zdravotnickém prostředí zvyšuje míru kojení, zlepšuje spokojenost, důvěru matek a prestiž zdravotnického zařízení.

Cíl: Jaký význam má specifická příprava profesionálních laktačních poradců podle mezinárodního modulového systému International Board Certified Lactation Consultant pro poskytování odborného laktačního poradenství a při řešení problémů laktace.

Metody: Systematické vyhledávání literatury bylo provedeno v databázích PubMed a Cochrane Library v období od roku 2013 do 2023. Vyloučili jsme články duplicitní a články nesouvisející se zvoleným tématem.

Výsledky: Účinnost International Board Certified Lactation Consultant při podpoře kojení dle dostupné literatury hraje pozitivní roli v podpoře kojení na celém světě. Výzkum v Itálii zkoumal účinnost International Board Certified Lactation Consultant v nemocničním prostředí. Provedli 18měsíční intervenci se zavedením International Board Certified Lactation Consultant ve zdravotnickém zařízení, po zavedení se o 10 % zlepšila úspěšnost kojení, o 33 % se zvýšila spokojenost matek s kojením a 16,9 % matek uvedlo snížení bolavých a popraskaných bradavek. Standardizované International Board Certified Lactation Consultant vzdělávání zdravotníků a multimodelový přístup, který zahrnuje interaktivní metody, praktické dovednosti a teoretické znalosti, zlepšuje dovednosti v podpoře laktace a zvyšuje efektivitu poradenství.

Závěr: Implementace odborného vzdělávání laktačních poradkyň podle mezinárodního modulového systému International Board Certified Lactation Consultant zvyšuje inter-profesionální kooperaci při poskytování konzistentních informací o podpoře kojení, zlepšit spolupráci s podpůrnými skupinami, matkami a redukuje poskytování protichůdných informací o kojení.

Klíčová slova: International Board Certified Lactation Consultants, kojení, laktační poradkyně, profesionalizace, vzdělávací programy

Email: adela.svestkova@seznam.cz

PROFESSIONALIZATION OF LACTATION CONSULTANTS IN BREASTFEEDING SUPPORT

Adéla Švestková¹, Ludmila Matulníková¹

¹University of Palacký in Olomouc, Czech Republic

Introduction: An International Board Certified Lactation Consultant is a certified healthcare professional in the field of breastfeeding support who applies biomedical and clinical knowledge in breastfeeding management to provide care in a humanistic and compassionate manner. Lack of support from health professionals is one of the major factors that influence a mother's decision to breastfeed. The availability of professional lactation counsellors in the health care setting increases breastfeeding rates, improves maternal satisfaction, maternal confidence and the prestige of the health care facility.

Objective: What is the importance of specific training of professional lactation consultants according to the International Board Certified Lactation Consultant module system for providing professional lactation advice and solving lactation problems.

Methods: A systematic literature search was performed in the PubMed and Cochrane Library databases in the period from 2013 to 2023. We excluded duplicate articles and articles unrelated to the chosen topic.

Results: The effectiveness of International Board Certified Lactation Consultant in promoting breastfeeding according to the available literature plays a positive role in promoting breastfeeding worldwide. Research in Italy examined the effectiveness of the International Board Certified Lactation Consultant in a hospital setting. They conducted an 18-month intervention with the introduction of the International Board Certified Lactation Consultant in a health care facility, and after introduction, there was a 10% improvement in breastfeeding success, a 33% increase in maternal satisfaction with breastfeeding, and 16.9% of mothers reported a reduction in sore and cracked nipples. Standardized International Board Certified Lactation Consultant training for health workers and a multi-model approach that includes interactive methods, practical skills and theoretical knowledge, improves skills in lactation support and increases the effectiveness of counselling.

Conclusion: Implementation of training for lactation consultants according to the International Board Certified Lactation Consultant module system increases inter-professional collaboration in providing consistent information on breastfeeding support, improve collaboration with support groups, mothers, and reduce the provision of conflicting information on breastfeeding.

Keywords: breastfeeding, International Board Certified Lactation Consultants, lactation consultants, professionalization, training programs

Email: adela.svestkova@seznam.cz

POROD ŽEN S HISTORIÍ PROŽITÉHO SEXUÁLNÍHO NÁSILÍ

Kristýna Kultová, Daniela Javornická

Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Sexuální násilí je diskutovaný jev jak mezinárodně, tak v České republice, kde vláda projednává jeho novou definici. V České republice dojde ročně přibližně ke 12 000 případů znásilnění. Na policii je nahlášeno pouze okolo 5 % případů. Se sexuálním násilím v širším pojetí se v České republice setkává 32 % žen [1]. Víme, jaké potřeby a problémy jsou s tímto fenoménem spojené s ohledem na graviditu a porod u zasažené populace?

Metoda: Literární přehled čerpal z databází PubMed, EBSCO, MEDLINE, Google Scholar a ProQuest s klíčovými slovy „sexuální násilí, sexuální zneužívání, znásilnění, porod, porodní asistentka, posttraumatická stresová porucha, péče porodní asistentky, trauma, trauma-informovaná péče, retraumatizace“. Byly zahrnuty kvalitativní a kvantitativní studie z období 2012–2022 v českém a anglickém jazyce. Po vyloučení duplicitních a nerelevantních studií bylo použito 24 odborných článků.

Výsledky: Pro oběti sexuálního násilí může být porod traumatizující událostí. Mezi náročné aspekty porodu patří vaginální vyšetření, epidurální anestezie, bolest, disociace, císařský řez, nahota a nedostatek soukromí, mužští poskytovatelé zdravotní péče, první kontakt s dítětem a začátky kojení. Projevila se také vyšší prevalence intrapartálního krvácení, předčasných porodů a spontánních potratů.

Závěr: Z přehledu dosavadních poznatků o vlivu tohoto fenoménu na graviditu a porod je zřejmé, že by odborná veřejnost měla reflektovat na specifika této populace žen. Závěry jednotlivých studií se v určitých aspektech mírně liší, všechny studie však prokázaly, že sexuální násilí vliv na porod má a může se manifestovat širokou škálou projevů.

Klíčová slova: péče porodní asistentky, porod, retraumatizace, sexuální násilí

Literatura:

- [1] EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS (2014). *Violence against women: an EU-wide survey: Main results*. <https://doi.org/doi:10.2811/981927>.

Aktuálně probíhá kvalitativní výzkum v této oblasti v České republice, který byl podpořen jako jeden z mála vybraných vědeckých projektů Nadačním fondem Univerzity Palackého v Olomouci.

Email: daniela.javornicka@upol.cz

WOMEN GIVING BIRTH WITH A HISTORY OF SEXUAL VIOLENCE

Kristýna Kultová, Daniela Javornická

Palacký University in Olomouc, Czech Republic

Introduction: Sexual violence is a debated phenomenon both internationally and in the Czech Republic, where the government is discussing a new definition. Approximately 12 000 cases of rape occur in the Czech Republic each year. Only about 5 % of cases are reported to the police. Sexual violence, broadly defined, is experienced by 32 % of women in the Czech Republic [1]. Do we know what needs and problems are associated with this phenomenon with regard to pregnancy and childbirth in the affected population?

Method: The literature review drew on PubMed, EBSCO, MEDLINE, Google Scholar and ProQuest databases with the keywords "sexual violence, sexual abuse, rape, childbirth, midwifery, post-traumatic stress disorder, midwifery care, trauma, trauma-informed care, retraumatization". Qualitative and quantitative studies from the period 2012–2022 in the Czech and English. After excluding duplicate and irrelevant studies, 24 peer-reviewed articles were used.

Results: Childbirth can be a traumatic event for victims of sexual violence. Challenging aspects of childbirth include vaginal examination, epidural anesthesia, pain, dissociation, cesarean section, nudity and lack of privacy, male health care providers, first contact with the baby, and the beginnings of breastfeeding. There was also a higher prevalence of intrapartum haemorrhage, preterm birth and spontaneous abortion.

Conclusion: From the review of the existing knowledge on the impact of this phenomenon on pregnancy and childbirth, it is clear that the professional community should reflect on the specificities of this population of women. The conclusions of the individual studies are differ slightly in some aspects, but all studies have shown that sexual violence has an impact on childbirth and can manifest itself in a wide range of ways.

Keywords: childbirth, midwife care, retraumatization, sexual violence

References:

- [1] EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS (2014). *Violence against women: an EU-wide survey: Main results*. <https://doi.org/doi:10.2811/981927>

Currently, qualitative research in this area is underway in the Czech Republic, which was supported as one of the few selected scientific projects by the Palacký University Foundation in Olomouc.

Email: daniela.javornicka@upol.cz

MENTORING V PORODNÍ ASISTENCI

Iveta Ospalíková¹, Eva Puhlová¹, Lenka Vrlová²

¹Katedra porodní asistence a specifických disciplín, Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

²Ústav zdravotnických věd, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Česká republika

Úvod: Pro zajištění optimální porodnické péče je důležité, aby se absolventky studijního programu porodní asistence řádně připravily na svoji profesi již v průběhu studia. K tomu přispívá především odborná praxe, kterou studentky plní ve zdravotnických zařízeních. Praktická výuka by měla být inovativní a podporovat komplexní rozvoj studentek. Jeden z klíčových prvků při zlepšování praktické výuky je implementace mentoringu.

Cíl: Analýza literárních zdrojů v oblasti mentoringu v porodní asistenci.

Metody: Přehledová studie. Kvalitativní studie byly vyhledány systematickou rešerší v elektronických databázích CINAHL, Medline, PubMed, MIDIRS a Scopus dle předem stanovených kritérií a definovaných klíčových slov: mentoring, porodní asistence a praktická výuka za období leden 2022–květen 2023. Studie byly z období let 2010–2022. Byly tříděny dle doporučení PRISMA.

Výsledky: Celkem bylo zařazeno 8 studií – z Keni, Rwandy, Queenslandu, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, Tanzanie, Austrálie a Kanady. Do přehledu byly zahrnuty studie zabývající se čtyřmi tématy v oblasti mentoringu: dopad prostředí na studentky porodní asistence; vliv vztahů; organizace práce; možnosti upevnění dovedností a schopností. Studie poukázaly na pozitivní vliv mentoringu v přípravě na budoucí profesi porodní asistentky v klinické výuce.

Závěr: Mentoring je moderní a inovativní forma výuky. Jedná se o efektivní způsob, jak upevnit teoretické znalosti, prohloubit praktické dovednosti a posílit organizační schopnosti studentek. Při implementaci mentoringu je nutná podpora managementu konkrétního zdravotnického pracoviště a obstarání adekvátního personální zajištění.

Klíčová slova: mentor, mentoring, porodní asistence, praktická výuka, student

Email: eva.puhlova@ujep.cz

MENTORING IN MIDWIFERY

Iveta Ospalíková¹, Eva Puhlová¹, Lenka Vrlová²

¹Department of Midwifery and Specific Disciplines, Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

²Institute of Health Sciences, Tomas Bata University in Zlín, Czech Republic

Introduction: In order to ensure optimal obstetric care, it is important that graduates of the midwifery study program are properly prepared for their profession already during their studies. This is mainly contributed by the professional practice that the students complete in healthcare facilities. Practical teaching should be innovative and support the comprehensive development of female students. One of the key elements in improving practical teaching is the implementation of mentoring.

Objective: Analysis of literary sources in the field of mentoring in midwifery.

Methods: A review study. Qualitative studies were searched through a systematic search in the electronic databases CINAHL, Medline, PubMed, MIDIRS and Scopus according to predetermined criteria and defined keywords: mentoring, midwifery and practical teaching for the period January 2022–May 2023. The studies were from the period 2010–2022 They were sorted according to Prisma's recommendations.

Results: A total of 8 studies were included – from Kenya, Rwanda, Queensland, UK and Ireland, Tanzania, Australia and Canada. The review included studies dealing with four mentoring themes: the impact of the environment on female midwifery students; influence of relationships; organization of work; opportunities to strengthen skills and abilities. Studies have shown the positive influence of mentoring in the preparation for the future profession of midwife in clinical teaching.

Conclusion: Mentoring is a modern and innovative form of teaching. This is an effective way to consolidate theoretical knowledge, deepen practical skills and strengthen the organizational skills of female students. When implementing mentoring, it is necessary to support the management of a specific healthcare facility and ensure adequate staffing.

Keywords: mentor, mentoring, midwifery, practical teaching, student

Email: eva.puhlova@ujep.cz

ČESKÁ VERZE SKÓRE HODNOTÍCÍ KOJENÍ (BAS)

Iveta Ospalíková, Ludmila Matulníková

Ústav ošetřovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Kojení představuje nejvhodnější způsob výživy pro novorozence. V České republice, ale počty kojených dětí nespĺňují požadavky Světové zdravotnické organizace. V zahraničí je dostupná řada standardizovaných a ověřených nástrojů, které usnadňují hodnocení kojení a napomáhají v odhalení rizikových párů matka-dítě ohrožených předčasným ukončením kojení. Nedostupnost nástrojů v cílovém jazyce má za následek jejich nízkou míru užívání v klinické praxi.

Cíl: Vytvořit českou verzi nástroje hodnocení kojení „Breastfeeding assessment score“ (BAS) a popsat metodiku překladu.

Metodika: Překlad byl proveden metodou opakovaného zpětného překladu, z anglického do českého jazyka a naopak. Byl realizován v deseti krocích a doplněn kvantitativními a kvalitativními metodami.

Výsledky: Vznikla česká verze „Skóre hodnotící kojení“ (BAS). Jedná se o jednoduchý a dobře využitelný nástroj tvořený osmi proměnnými – věk matky, předchozí zkušenost s kojením, potíže s přisátím, interval mezi kojením, počet lahví umělé výživy před registrací, předchozí chirurgický zákrok na prsu, vysoký krevní tlak v těhotenství a vaginální porod vakuumextrakcí.

Závěr: Skóre hodnotící kojení je ověřený nástroj usnadňující hodnocení kojení v raném šestinedělí. Včasnou identifikací párů ohrožených předčasným ukončením kojení lze poskytnout cílené laktanční poradenství, které by mohlo vést k prodloužení celkové délky kojení.

Klíčová slova: hodnocení, kojení, překlad

Email: iveta.ospalikova@ujep.cz

CZECH VERSION OF THE BREASTFEEDING SCORE (BAS)

Iveta Ospalíková, Ludmila Matulníková

Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic
Republic

Introduction: Breastfeeding is the most appropriate method of nutrition for newborns. In the Czech Republic, however, the number of breastfed babies does not meet the requirements of the World Health Organization. A number of standardized and validated tools are available abroad to facilitate the assessment of breastfeeding and to assist in the detection of mother-child pairs at risk of premature termination of breastfeeding. Unavailability of tools in the target language has resulted in low uptake in clinical practice.

Objective: To develop a Czech version of the Breastfeeding Assessment Score (BAS) and describe the translation methodology.

Methodology: The translation was carried out using the method of repeated back-translation, from English into Czech and vice versa. It was carried out in ten steps and complemented by quantitative and qualitative methods.

Results: Breastfeeding difficulties, the interval between breastfeeding, the number of bottles of formula before registration, previous breast surgery, high blood pressure during pregnancy and vaginal delivery by vacuum extraction.

Conclusion: The breastfeeding assessment score is a validated tool to facilitate the assessment of breastfeeding in the early six months. By early identification of couples at risk of premature termination of breastfeeding, targeted lactation counseling can be provided that could lead to prolongation of overall breastfeeding duration.

Keywords: breastfeeding, evaluation, translation

Email: iveta.ospalikova@ujep.cz

SECTIO CAESAREA – JAK SE MU VYVAROVAT Z POHLEDU PORODNÍ ASISTENTKY

Kamila Bitalová

Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Jak ukazují dostupná data, dochází v posledních letech k celkovému poklesu porodnosti v České republice, což bylo shodně porovnáno i s vybraným zdravotnickým zařízením. Zároveň však ale četnost císařských řezů zůstává poměrně neměnná, v celosvětovém měřítku dochází dokonce k procentuálnímu zvýšení této četnosti. Jak tedy může porodní asistentka přispět ke snížení četnosti císařských řezů – akutních i těch plánovaných?

Metoda: Data byla získána díky přístupným datům z Českého statistického úřadu, Národního zdravotnického informačního portálu a reportům z Euro-Peristat. Následný literární přehled pochází z databází PubMed, MEDLINE, EBSCO a Google Scholar po zadání klíčových slov. Zahrnuty byly kvantitativní studie vydané od roku 2007 dosud.

Výsledky: Od roku 2018 klesla porodnost v České republice o téměř 14 tisíc, přesto je z toho 25,7 % ukončeno sekci [1, 2]. Celosvětově je patrný spíše zvyšující se trend četnosti sectio caesarea [3]. Po identifikování nejčastějších indikací k sectio caesarea byla následně analyzována doporučení, jak tato čísla snížit. Jako efektivní se ukázala psychoprofilaxe v prenatálním období, používání metod bylinné napáčky a reboza, a multioborová spolupráce. Dále je efektivní využívat Robsonovu klasifikaci.

Závěr: Ke snížení četnosti sectio caesarea pomáhá Robsonova klasifikace a kladení důrazu na mezioborovou spolupráci – utvoření doporučených postupů lékařských společností pro stanovení indikací k sectio caesarea. Po identifikaci nejčastějších indikací pak mohou porodní asistentky s těhotnými v rámci psychoprofylaxe lépe spolupracovat, a zařadit techniky reboza a bylinné napáčky.

Klíčová slova: bylinná napáčka, porod, porodní asistentka, reboza, sectio caesarea

Literatura:

- [1] Velebil, P. (2023, 20. dubna). Agregovaná data ze samosběru za rok 2022 [přednáška]. XXXVIII. Celostátní konference – sekce perinatologie a fetomaternální medicíny – Štemberovy dny, Praha, Česká republika.
- [2] Vavřínková, B. (2023, 22. června). Perinatologické výsledky Ústeckého kraje 2022 [přednáška]. 19. Perinatologické dny Ústeckého kraje, Ústí nad Labem, Česká republika.
- [3] Euro-Peristat (2019). *European Perinatal Health Report – core indicators of the health and care of pregnant women and babies in Europe from 2015 to 2019*. <https://www.europeristat.com/index.php/reports/ephr-2019.html>

Email: kamila.bitalova@seznam.cz

SECTIO CAESAREA – HOW TO AVOID IT FROM THE MIDWIFE'S POINT OF VIEW

Kamila Bitalová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: As the available data show, there has been an overall decline in the birth rate in the Czech Republic in recent years, which was also compared with the selected health care facility. At the same time, however, the frequency of caesarean sections has remained relatively constant, and there has even been a percentage increase in this frequency worldwide. So how can midwives contribute to reducing the rate of caesarean sections – both acute and elective?

Method: Data was obtained using accessible data from the Czech Statistical Office, the National Health Information Portal and reports from Euro-Peristat. The following literature review was obtained from PubMed, MEDLINE, EBSCO and Google Scholar databases after keyword input. Quantitative studies published from 2007 to date were included.

Results: Since 2018, the birth rate in the Czech Republic has fallen by almost 14,000, yet 25,7 % of these are terminated by section [1, 2]. A rather increasing trend in the frequency of sectio caesarea is evident worldwide [3]. Having identified the most common indications for sectio caesarea, recommendations to reduce these numbers were then analysed. Psychoprophylaxis in the antenatal period, the use of herbal infusion and rebozo methods, and multidisciplinary collaboration were found to be effective. Furthermore, the use of Robson's classification is effective.

Conclusion: Having identified the most common indications, midwives can then work better with pregnant women in psychoprophylaxis, and incorporate rebozo and herbal infusion techniques.

Keywords: caesarean section, labor, midwife, rebozo, steamy

References:

- [1] Velebil, P. (2023, 20. dubna). *Agregovaná data ze samosběru za rok 2022* [přednáška]. XXXVIII. Celostátní konference – sekce perinatologie a fetomaternální medicíny – Štemberovy dny, Praha, Česká republika.
- [2] Vavřínková, B. (2023, 22. června). *Perinatologické výsledky Ústeckého kraje 2022* [přednáška]. 19. Perinatologické dny Ústeckého kraje, Ústí nad Labem, Česká republika.
- [3] Euro-Peristat (2019). *European Perinatal Health Report – core indicators of the health and care of pregnant women and babies in Europe from 2015 to 2019*. <https://www.euoperistat.com/index.php/reports/ephr-2019.html>

Email: kamila.bitalova@seznam.cz

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VNÍMÁNÍ DŮSTOJNOSTI SENIORŮ S DEMENCÍ

Helena Kisvertová

Centrum vědy a výzkumu, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci

Úvod: V současné populaci přibývá seniorů s demencí, kteří jsou kvůli omezení soběstačnosti, autonomie a respektu ohroženi narušením své důstojnosti. Cílem studie bylo zjistit faktory ovlivňující vnímání důstojnosti u seniorů v počáteční fázi demence.

Metody: Dotazníková baterie zahrnující Dotazník důstojnosti pacienta, Dotazník postojů ke stárnutí, Geriatrickou škálu deprese, Bristolskou škálu aktivit denního života a hodnocení bolesti. Pro statistické zpracování byla použita vícerozměrná lineární regrese.

Výsledky: Soubor tvořilo 316 seniorů s demencí žijících v domácím prostředí (věk $82,2 \pm 7,5$; 62,3 % žen; Mini Mental Scale Exam $22,8 \pm 1,7$). Deprese ($\beta = 0,989$; $p < 0,0001$), postoje ke stárnutí ($\beta = 0,324$; $p < 0,0001$), úroveň soběstačnosti ($\beta = -0,170$; $p < 0,0002$) a bolest ($\beta = 0,976$; $p < 0,0001$) ovlivňovaly vnímání důstojnosti jak celkově (celkové skóre Dotazníku důstojnosti pacienta), tak i v jeho jednotlivých doménách Ztráta smyslu života, Ztráta autonomie a Ztráta jistoty. Na vnímání důstojnosti ve čtvrté doméně (Ztráta sociální podpory) měly vliv pouze deprese ($\beta = 0,137$; $p < 0,0001$) a postoje ke stárnutí ($\beta = -0,024$; $p < 0,012$).

Závěr: Postoje ke stárnutí a deprese byly jedinými faktory, které u seniorů ovlivňovaly jejich důstojnost, jak celkově, tak i ve všech doménách Dotazníku důstojnosti pacienta. Tyto důkazy mohou sestřám pomoci uvědomit si, že intervence zaměřené na podporu pozitivního postoje ke stárnutí a na snížení míry deprese jsou důležité pro zachování důstojnosti seniorů s demencí.

Klíčová slova: důstojnost; demence; senior

Podpořeno grantem NU20-07-00100.

Email: helena.kisvetrova@upol.cz

FACTORS INFLUENCING THE PERCEPTION OF DIGNITY OF SENIORS WITH DEMENTIA

Helena Kisvertová

Science and Research Centre, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc

Introduction: In the current population, there is an increasing number of older people with dementia who are at risk of having their dignity threatened due to limitations in their self-sufficiency, autonomy, and respect. The aim of this study was to investigate the factors influencing the perception of dignity in older people in the early stages of dementia.

Methods: A questionnaire battery including the Patient Dignity Inventory, the Attitudes to Ageing Questionnaire, the Geriatric Depression Scale, the Bristol Activities of Daily Living Scale and pain score. Multivariate linear regression was used for statistical processing.

Results: The sample consisted of 316 home-dwelling older people with dementia (age $82,2 \pm 7,5$; 62,3 % female; MMSE $22,8 \pm 1,7$). Depression ($\beta = 0,989$; $p < 0,0001$), attitudes towards ageing ($\beta = -0,324$; $p < 0,0001$), self-sufficiency ($\beta = -0,170$; $p < 0,0002$) and pain ($\beta = 0,976$; $p < 0,0001$) influenced perceptions of dignity both overall (Patient Dignity Inventory overall score) and in the individual domains such as of Loss of Meaning in Life, Loss of Autonomy, and Loss of Confidence. Only depression ($\beta = 0,137$; $p < 0,0001$) and attitudes toward ageing ($\beta = -0,024$; $p < 0,012$) affected perceptions of dignity in the fourth Patient Dignity Inventory domain (Loss of Social Support).

Conclusion: Attitudes towards ageing and depression were the only factors that affected dignity of older people both overall and in all domains of the Patient Dignity Questionnaire. This evidence may help nurses realize that interventions aimed at promoting positive attitudes toward ageing and reducing rates of depression are important for maintaining the dignity of older people with dementia.

Keywords: dementia, dignity, older adults

Supported by grant NU20-07-00100.

Email: helena.kisvetrova@upol.cz

VPLYV EDUKÁCIE NA KVALITU ŽIVOTA U PACIENTOV SO SCLEROSIS MULTIPLEX

Ludmila Majerníková¹, Andrea Obročníková¹, Simona Balogová¹

¹Fakulta zdravotníckych oborov Prešovskej univerzity v Prešove, Slovensko

Úvod: Sclerosis multiplex je chronické ochorenie zasahujúce svojim klinickým obrazom jednotlivé sféry kvality života chorého. Úroveň edukácie, ktorá má výrazný vplyv na sebaopateru ovplyvňuje celkovú kvalitu života jedinca s týmto ochorením ako aj jeho rodinu.

Metodika: Náš príspevok je prehľadovou štúdiou, v ktorej sme analyzovali štúdie, ktoré sme vyhľadávali v elektronickej databáze PubMed, Scopus a Web of Science. Pri vyhľadávaní bolo nájdených celkovo 533 štúdií, štyri z nich spĺňali nami zadané kritériá.

Výsledky: Výsledky analýzy reprezentatívnych štúdií poukázali na skutočnosť, že systematická edukácia zvyšuje úroveň sebaopateru a následne kvalitu života pacientov so sclerosis multiplex a jeho najbližšie sociálne prostredie.

Záver: Zdravotník sprostredkúva informácie, vedomosti a zručnosti, ktoré majú pacientovi pomôcť pri každodennom zvládaní problémov vyskytujúcich sa počas života s týmto ochorením. Učí pacienta ako predchádzať a zvládať komplikácie spojené s ochorením sclerosis multiplex. Edukácia by mala byť dôležitou súčasťou práce zdravotníckeho tímu z dôvodu nízkej finančnej náročnosti a pozitívneho vplyvu na kvalitu života.

Kľúčové slová: edukácia, kvalita života, ošetrovatel'stvo, sclerosis multiplex, sebaopatera

Email: ludmila.majernikova@unipo.sk

THE IMPACT OF EDUCATION ON QUALITY OF LIFE IN PATIENTS WITH SCLEROSIS MULTIPLEX

Ludmila Majerníková¹, Andrea Obročníková¹, Simona Balogová¹

¹Faculty of Medical Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Multiple sclerosis is a chronic disease affecting different spheres of the patient's quality of life by its clinical picture. The level of education, which has a significant impact on self-care, influences the overall quality of life of the individual with this disease as well as his/her family.

Methodology: Our paper is a review study in which we analysed studies that were searched in the electronic databases PubMed, Scopus, and Web of Science. The search retrieved a total of 533 studies, 4 of which met our criteria.

Results: The results of the analysis of the representative studies indicated that systematic education increases the level of self-care and, consequently, the quality of life of patients with sclerosis multiplex and their immediate social environment.

Conclusion: The health professional imparts information, knowledge, and skills to help the patient in the daily management of the problems encountered during life with this disease. Teaches the patient how to prevent and manage complications associated with multiple sclerosis. Education should be an important part of the healthcare team's work because of its low cost and positive impact on quality of life.

Keywords: education, nursing, quality of life, sclerosis multiplex, self-care

Email: ludmila.majernikova@unipo.sk

VZÁJEMNÝ VZTAH SOBĚSTAČNOSTI, TESTU SHORT PHYSICAL PERFORMANCE BATTERY, TESTU RYCHLOSTI CHŮZE, TESTU VSTÁVÁNÍ ZE ŽIDLE A SARKOPENIE U SENIORŮ NAD 65 LET

Tereza Koribaničová¹, Hana Matějovská Kubešová¹

¹Ústav ošetřovatelství a porodní asistence, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava, Česká republika

Úvod: Sarkopenie je definována jako ztráta svalové hmoty, síly anebo funkce, a je velice obtížné ji diagnostikovat především v klinických podmínkách. Pro lepší diagnostiku tohoto závažného klinického problému by mohl sloužit test Short Physical Performance Battery. Tento test je běžně dostupný, rychlý a slouží pro měření svalové síly a fyzické výkonnosti, což jsou spolu se svalovou hmotou klíčové složky sarkopenie.

Metoda: V této průřezové studii byl hodnocen test Short Physical Performance Battery, konkrétně jeho složky fyzické výkonnosti a svalové síly, a také soběstačnost pomocí Barthel Index. Pro vyhodnocení dat byl použit Spearmanův korelační koeficient a Wilcoxonův test na hladině významnosti 5 %.

Výsledky: Soubor tvořilo 168 pacientů průměrného věku 76 let (min. 65, max. 98). Tento soubor tvořilo 60 mužů (35,7 %), z toho 21 mužů se zjištěnou sarkopenií a 108 žen (64,3 %), z toho 38 žen se zjištěnou sarkopenií. U pacientů se sarkopenií byla nalezena významná korelace mezi věkem pacientů a rychlostí chůze ($r_{sp} = 0,054275$), testu vstávání ze židle ($r_{sp} = 0,092163$) a svalovou silou měřenou dynamometrem ($r_{sp} = -0,521671$). Dále byl nalezen statisticky významný rozdíl u pacientů se sarkopenií mezi Barthel Indexem a rychlostí chůze ($p = 0,00000000003511$), Barthel Indexem a testem vstávání ze židle ($p = 0,00000000007710$) a Barthel Indexem a testem Short Physical Performance Battery ($p = 0,00000000002393$).

Závěr: Výsledky naznačují, že test Short Physical Performance Battery by mohl být dobrým pomocníkem pro screening sarkopenie, a to především v klinických podmínkách. Také by bylo vhodné, aby se test Short Physical Performance Battery prováděl u všech pacientů hospitalizovaných v dlouhodobé péči.

Klíčová slova: sarkopenie, Short Physical Performance Battery, soběstačnost, test rychlosti chůze, test vstávání ze židle

Email: Z19602@student.osu.cz

INTERRELATIONSHIP OF SELF-SUFFICIENCY, SHORT PHYSICAL PERFORMANCE BATTERY TEST, GAID SPEED TEST, CHAIR STAND TEST AND SARCOPENIA IN SENIORS OVER 65 YEARS

Tereza Koribaničová¹, Hana Matějovská Kubešová¹

Institute of Nursing and Midwifery, Faculty of Medicine, University of Ostrava, Ostrava, Czech Republic

Introduction: Sarcopenia is defined as a loss of muscle mass, strength and/or function and is very difficult to diagnose, especially in clinical settings. The Short Physical Performance Battery test could serve to better diagnose this serious clinical problem. This test is commonly available, quick, and serves to measure muscle strength and physical performance, which, along with muscle mass, are key components of sarcopenia.

Method: In this cross-sectional study, the Short Physical Performance Battery test its physical performance and muscle strength components, as well as self-efficacy using the Barthel Index questionnaire. The Spearman correlation coefficient and the Wilcoxon test at a significance level of 5 % were used to evaluate the data.

Results: The group consisted of 168 patients with an average age of 76 years (min. 65, max. 98). This group consisted of 60 men (35,7 %), of which 21 men with established sarcopenia and 108 women (64,3 %), of which 38 women with established sarcopenia. In patients with sarcopenia, a significant correlation was found between patients' age and gaid speed test ($r_{sp} = 0,054275$), chair stand test ($r_{sp} = 0,092163$) and muscle strength measured with a dynamometer ($r_{sp} = -0,521671$). Furthermore, a statistically significant difference was found in patients with sarcopenia between the Barthel Index test and gaid speed ($p = 0,00000000003511$), the Barthel Index test and chair stand test ($p = 0,00000000007710$), and the Barthel Index test and the Short Physical Performance Battery test ($p = 0,00000000002393$).

Conclusion: The results indicate that the Short Physical Performance Battery test could be a good helper for sarcopenia screening, especially in clinical settings. It would also be appropriate for the Short Physical Performance Battery test to be performed on all patients hospitalized in long-term care.

Keywords: Chair Stand Test, Gaid Speed Test, Sarcopenia, Self-Sufficiency, Short Physical Performance Battery test

Email: Z19602@student.osu.cz

**Radiological
assistance**

SECTION C

**Emergency
medicine**

ETICKÉ PRINCIPY FYZICKÉHO OMEZENÍ U NÁSILNÉHO PACIENTA

Jaroslav Pekara¹, Eva Kočovská¹

¹Vysoká škola zdravotnická, Praha, Česká republika

Úvod: Agrese a násilí vůči profesionálům v přednemocniční/urgentní péči je často opomíjené téma. V České republice neexistují národní ani nadnárodní programy prevence takového chování ze strany pacientů nebo jejich příbuzných. Prevence je tak často v gesci jednotlivých oddělení, které se snaží incidenty řešit spoluprací s policií, omezovacími prostředky nebo školením zaměstnanců [1]. Ve velké míře jsme v současné době svědky posilování bezpečnosti zdravotnických zařízení prostřednictvím zaměstnanců bezpečnostních služeb. Neexistuje zde tedy komplexní pochopení výskytu agrese a násilí a incidenty jsou tak spíše „mediálně zajímavé“ než vědecky podložené. A tak nelze ani s jistotou tvrdit, zda incidentů skutečně přibývá nebo se jen nehlásí. Průměr prevalence agresivních a násilných příhod je okolo 54 % na jedno zdravotnické zařízení, prevalence mezi studii se pohybuje od 7,5 % do 75,9 %, převažují samozřejmě verbální incidenty. Z násilí se tak stal ve zdravotnictví fenomén [2]. Druhý extrém ovšem vidíme i v zacházení s agresivními pacienty nebo s již zmíněným nehlášením násilných útoků. Zdá se také, že k většině incidentů nepřispívá pouze „frustrovaná společnost“ (tlak na výkon, ekonomické problémy části populace, tempo života v dnešní době, tlak sociálních sítí a negativních zpráv, v posledních letech i pandemie a nyní válka v blízkosti našich hranic), ale faktor, který je pozorován již delší dobu – neprofesionálně se chovající zdravotnický pracovník [3, 4]. Vzájemná interakce mezi pacientem/příbuznými a zdravotníky je často poslední kapkou, která rozhoduje o řešení konfliktu smírnou cestou [5].

Metoda: Metodou příspěvku je deskriptivní analýza zahraničních a českých norem, standardů a doporučení. Příspěvek je popisným článkem.

Výsledky: V České republice je podle zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách (§ 39) možné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb použít: úchop pacienta zdravotnickými pracovníky nebo jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem; omezení pacienta v pohybu ochrannými pásy nebo kurty; umístění pacienta v síťovém lůžku; umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu; ochranný kabátek nebo vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta; psychofarmaka, popřípadě jiné léčivé přípravky podávané parenterálně, které jsou vhodné k omezení volného pohybu pacienta při poskytování zdravotních služeb, pokud se nejedná o léčbu na žádost pacienta nebo soustavou léčbu psychiatrické poruchy; nebo kombinace výše uvedených prostředků a postupů.

Omezení lze použít pouze tehdy, je-li účelem jejich použití k odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti pacienta nebo jiných osob, a to pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití a poté, co byl neúspěšně použit mírnější postup, než je použití omezovacích prostředků, s výjimkou případu, kdy použití mírnějšího postupu by zjevně nevedlo k dosažení účelu, přičemž musí být zvolen nejméně omezující prostředek odpovídající účelu jeho použití. Zákonem lze přetlumočit tak, že držení (omezení) pacienta by mělo být bezpečné pro záchranáře, pacienta a vždy by mělo být použito pouze nezbytně nutná síla (druhu) na nezbytně nutnou dobu.

Poskytovatel péče je povinen zajistit, aby pacient, u kterého je omezovací prostředek použit, byl s ohledem na jeho zdravotní stav srozumitelně informován o důvodech použití omezovacího prostředku (případně, aby byl poučen zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta, a to bez zbytečného odkladu). Dokumentace příslušného omezení se zaznamenává do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi, záznam podepíše zdravotnický pracovník a zákonný zástupce nebo opatrovník (svědek – další zdravotnický pracovník přítomný u dané situace). Pacient musí být po dobu použití omezovacího prostředku pod dohledem zdravotnických pracovníků; dohled musí odpovídat závažnosti zdravotního stavu pacienta a zároveň musí být přijata taková opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta. Z hlediska indikace omezovacího prostředku je dle zákona nutné, aby jej indikoval vždy lékař. Ve výjimečných případech, vyžadujících neodkladné řešení, může použití omezovacích prostředků indikovat

i jiný zdravotnický pracovník nelékařského povolání (zdravotnický záchranář, všeobecná sestra, radiologický asistent, porodní asistentka, sanitář, ošetrovatel), který je přítomen; lékař musí být o takovém použití omezovacího prostředku neprodleně informován a musí potvrdit odůvodněnost omezení. Každé použití omezovacího prostředku musí být zaznamenáno do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi [6].

Diskuze: Mezi možná nebezpečí při fyzickém omezení, patří zejména uškrcení způsobené omezením, aspirace, zhoršená cirkulace, poškození nervů, psychické trauma či náhlá smrt [7, 8]. První zprávy o náhlé smrti spojené s omezovacími prostředky se objevily v 80. letech a týkaly se intoxikovaných osob, obvykle užívajících kokain [9]. Chování pacientů se manifestovalo divokým až násilným chováním, které často svou povahou přitahovalo pozornost nejedné ze složek Integrovaného záchranného systému. V pitevní zprávě se prokázalo, že většina zemřelých pacientů na náhlou srdeční smrt byla po vlivem různých stimulantů (např. kokain). Navzdory faktu, že úmrtnost je výrazně vyšší u pacientů, kteří jsou pod vlivem návykových látek, tak je pronační poloha stále brána jako rizikový faktor při fyzické pacifikaci také u zdravých jedinců. Jelikož návykové látky jako je kokain široce ovlivňují kardiovaskulární systém a dýchací ústrojí, tak je součet faktorů marginální. Pokud by byl pacient zadržen v pronační poloze po dobu 25 minut, což překračuje doporučenou dobu omezování pohybu, je riziko poškození pacienta velmi vysoké. Doporučená doba držení pacienta v pronační poloze a násilné omezování jeho pohybu by měla být omezena na minimum. Časový limit se bere jako orientační a individuální, ale rozumná délka pronační polohy je maximálně 3 minuty (mít limit může působit jako element, který rozptyluje, a naopak prodlužuje nezbytnou dobu v pronační poloze). V zásadě platí, že pokud se rozhodneme pro pronační polohu, je potřeba aby následovala velmi promptní medikace, co nejdříve následně pacienta otočit na záda a sledovat stav kůže a fyziologické funkce. Neměli bychom zapomínat, že k určitému vyčerpání pacienta dochází již určitým výdejem energie „akcí před pacifikací“ a následnou pacientovou obranou. V takové fázi stoupají nároky na kyslík a může dojít rychleji k hypoxii, zvláště, když se podají farmaka např. jako sedativa nebo neuroleptika [10].

Jednou z mnoha příčin využití fyzické deescalace a použití pronační polohy, je excitované delirium. Někdy také uváděné jako agitované delirium. Jedná se o kontroverzní syndrom popisovaný jako kombinace psychomotorické agitace, deliria a pocení. Může zahrnovat agresivní ataky vedené nečekanou silou a zvýšenou tělesnou teplotu. Výskyt deliria provází komplikace jako je rhabdomyolýza a vysoká hladina draslíku v krvi. Rizikovou skupinou jsou převážně muži (až 99 %) mezi lety 35–44 lety. Mezi faktory ovlivňující vznik excitovaného deliria, patří boj, bizarní chování, návykové látky a psychické poruchy (bipolární porucha nebo schizofrenie). Mezi symptomy patří neobvyklé chování, neobvyklá fyzická síla, necítí bolest v danou chvíli, sklony k agresivnímu chování. Jako konkrétní příklad lze využít nahou osobu pobíhající na veřejnosti a bezmyšlenkovitě z místa na místo běhá a mlátí do okolních objektů. S těmito pacienty se výjezdové skupiny setkávají za asistence jiných složek Integrovaného záchranného systému, a to většinou s policií, která dotyčného zpacifikuje v rámci vlastní ochrany a ochrany okolí.

Závěr: Vzhledem k uvedeným výsledkům zohledňující rizika poranění zasahujících i pacientů, by mělo platit pravidlo: Vždy pokud je to možné, vyhýbáme se použití omezující polohy na břicho. V případě, že se nejde vyhnout deescalaci využitím pronační polohy při mimořádné události, musíme věnovat pozornost zachování pacientovi důstojnosti, pohodlí a bezpečnosti, což naznačuje použití polohy na břicho pouze v co nejkratším čase se zvláštním důrazem na snížení fyziologických a psychologických rizikových faktorů, které přispějí k nepříznivým zdravotním důsledkům. Veškeré psychologické dopady mohou krizovou situaci nadále eskalovat a povzbuzovat jedince bojovat a odporovat více, což může vést ke zvýšení rizika fyzické nebo mentální újmy jak pro pacienta, tak pro personál [11].

Klíčová slova: násilí, omezování, pacient, zdravotní péče

Literatura:

- [1] Maguire, B. J., Hunting, K. L., Guidotti, T. L., & Smith, G. S. (2005). Occupational injuries among emergency medical services personnel. *Prehosp Emerg Care*, 9(4), 405–11. <https://doi.org/10.1080/10903120500255065>.

- [2] Cunningham, R. M., Whiteside, L. K., Chermack, S. T., Zimmerman, M. A., Shope, J. T., Bingham, C. R., Blow, F. C., & Walton, M. A. (2013). Dating violence: outcomes following a brief motivational interviewing intervention among at-risk adolescents in an urban emergency department. *Acad Emerg Med.*, 20(6), 562–569. <https://doi.org/10.1111/acem.12151>.
- [3] Knor, J., Pekara, J., Šeblová, J., Peřan, D., Cmorej, P., & Němcová, J. (2020). Qualitative Research of Violent Incidents Toward Young Paramedics in the Czech Republic. *West J Emerg Med.*, 21(2), 463–468. <https://doi.org/10.5811/westjem.2019.10.43919>.
- [4] Pekara, J., Hulinsky, P., & Treslova, M. (2017). Prevalence of violence in nursing in the Czech Republic. *Journal of Nursing and Care*, 6(6), 438. <https://doi.org/10.4172/2167-1168.1000438>.
- [5] Hahn, S., Hantikainen, V., Needham, I., Kok, G., Dassen, T., & Halfens, R. J. (2012). Patient and visitor violence in the general hospital, occurrence, staff interventions and consequences: a cross-sectional survey. *J Adv Nurs.*, 68(12), 2685–2699. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2012.05967.x>.
- [6] *Zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)* (2011). <https://www.zakonyprolidi.cz/>.
- [7] Barnett, R., Hanson, P., Stirling, C., & Pandyan, A. D. (2013). The physiological impact of upper limb position in prone restraint. *Med Sci Law.*, 53(3), 161–165. <https://doi.org/10.1258/msl.2012.012044>. Epub 2013 Mar 14.
- [8] Barnett, R., Stirling, C., & Pandyan, A. D. (2012). A review of the scientific literature related to the adverse impact of physical restraint: gaining a clearer understanding of the physiological factors involved in cases of restraint-related death. *Med Sci Law.*, 52(3), 137–142. <https://doi.org/10.1258/msl.2011.011101>.
- [9] Barnett, R., Stirling, C., Hall, J., Davies, A., & Orme, P. (2016). Perceptions of supported and unsupported prone-restraint positions. *J Psychiatr Ment Health Nurs.*, 23(3–4), 172–178. <https://doi.org/10.1111/jpm.12295>.
- [10] NICE. (2015, 28. květen). *Violence and aggression: short-term management in mental health, health and community settings (NG10)*. <https://www.nice.org.uk/guidance/ng10>
- [11] Strout, T. D. (2010). Perspectives on the experience of being physically restrained: an integrative review of the qualitative literature. *Int J Ment Health Nurs.*, 19(6), 416–427. <https://doi.org/10.1111/j.1447-0349.2010.00694.x>.

Email: pekara@vszdrav.cz

ETHICAL PRINCIPLES OF PHYSICAL RESTRAINT IN THE VIOLENT PATIENT

Jaroslav Pekara, Eva Kočovská

Medical College, Prague, Czech Republic

Introduction: Aggression and violence against professionals in pre-hospital/urgent care is an often neglected topic. In the Czech Republic, there are no national or transnational programmes to prevent such behaviour by patients or their relatives. Prevention is thus often the responsibility of individual departments, which try to address incidents by cooperating with the police, restraints or staff training. To a large extent, we are currently witnessing the strengthening of the security of health care facilities through security personnel. Thus, there is not a comprehensive understanding of the incidence of aggression and violence and incidents are more "media interesting" than scientifically based. Thus, it is not even possible to say with certainty whether incidents are actually increasing or just not being reported. The average prevalence of aggressive and violent incidents is around 54 % per health facility, with prevalence rates between studies ranging from 7,5 % to 75,9 %, with verbal incidents of course predominating. Violence has thus become a phenomenon in the health sector. However, we also see the other extreme in the treatment of aggressive patients or the aforementioned failure to report violent attacks. It also seems that most incidents are not only contributed to by a "frustrated society" (pressure to perform, economic problems of a part of the population, the pace of life nowadays, the pressure of social media and negative news, and in recent years a pandemic and now a war close to our borders), but by a factor that has been observed for a long time – an unprofessional health care worker. The interaction between the patient/relatives and the health professionals is often the last straw that decides the amicable resolution of the conflict [5].

Method: The method of the paper is descriptive analysis of foreign and Czech norms, standards and recommendations. The paper is a descriptive article.

Results: The following can be used to restrict the free movement of the patient during the provision of health services: gripping the patient by health care workers or other persons designated by the provider; restricting the patient's movement with protective belts; placing the patient in a net bed; placing the patient in a room designed for safe movement; protective coat or vest preventing the movement of the patient's upper limbs; psychopharmaceuticals, or other medications administered parenterally, as appropriate to restrict the patient's freedom of movement in the provision of health care services, unless the treatment is at the patient's request or is for the ongoing treatment of a psychiatric disorder; or a combination of the above devices and procedures.

Restraints may be used only if the purpose of their use is to avert an imminent threat to the life, health or safety of the patient or other persons, and then only for as long as the reasons for their use persist and after a less restrictive procedure than the use of restraints has been unsuccessfully used, except where the use of a less restrictive procedure would clearly not achieve the purpose, and the least restrictive means appropriate to the purpose of its use must be chosen. The statutory version can be reinterpreted to mean that the restraint (restriction) of the patient should be safe for the rescuer, the patient and only the necessary force (of the type) should be used at any time for the necessary time.

The care provider is obliged to ensure that the patient to whom the restraint is applied is informed in a comprehensible manner of the reasons for the use of the restraint, taking into account the patient's state of health (or that the patient's legal representative or guardian is informed without undue delay). Documentation of the restraint shall be recorded in the patient's medical record and signed by the healthcare professional and the legal representative or guardian (witness – another healthcare professional present in the situation). The patient must be under the supervision of healthcare professionals for the duration of the restraint; the supervision must be appropriate to the severity of the patient's condition and measures must be taken to prevent harm to the patient's health. In terms of the indication of the restraint, the law requires that it must always be indicated by a doctor. In exceptional cases requiring urgent treatment, the use of restraint may be indicated by another non-medical health professional (paramedic, general nurse, radiological assistant, midwife, paramedic, nurse) who is

present; the doctor must be informed immediately of such use of restraint and must confirm the justification for the restraint. Any use of restraint must be recorded in the medical records kept on the patient [6].

Discussion: Possible hazards of physical restraint include, but are not limited to, strangulation caused by restraint, aspiration, impaired circulation, nerve damage, psychological trauma or sudden death [7, 8]. The first reports of sudden death associated with restraint occurred in the 1980s and involved intoxicated persons, usually cocaine users. The patients' behaviour manifested itself in wild or violent behaviour, which often attracted the attention of more than one of the Integrated Rescue System's services. The autopsy report showed that most of the patients who died of sudden cardiac death were under the influence of various stimulants (e.g. cocaine). Despite the fact that mortality is significantly higher in patients who are under the influence of addictive substances, the prone position is still taken as a risk factor in physical pacing as well in healthy individuals. Since addictive substances such as cocaine widely affect the cardiovascular system and respiratory system, the sum of the factors is marginal. If a patient were restrained in the prone position for 25 minutes, which exceeds the recommended restraint time, the risk of harm to the patient is very high. The recommended time of holding the patient in the prone position and forcibly restricting his/her movement should be kept to a minimum. The time limit is taken as a guideline and individual, but a reasonable length of prone positioning is a maximum of 3 minutes (having a limit may act as a distracting element and, conversely, prolong the necessary time in the prone position). Basically, if we decide to pronate, we need to follow very prompt medication, turn the patient on his/her back as soon as possible and monitor skin condition and physiological function. We should not forget that a certain exhaustion of the patient occurs already by a certain expenditure of energy by the "pre-patient action" and the subsequent patient defence. At such a stage, oxygen requirements increase and hypoxia may occur more rapidly, especially when pharmaceuticals such as sedatives or neuroleptics are administered [10].

One of the many causes of the use of physical de-escalation and the use of the pronation position, is excited delirium. Sometimes also referred to as agitated delirium. This is a controversial syndrome described as a combination of psychomotor agitation, delirium and sweating. It may include aggressive attacks driven by unexpected force and elevated body temperature. The occurrence of delirium is accompanied by complications such as rhabdomyolysis and high blood potassium levels. The risk group is predominantly male (up to 99 %) between 35-44 years of age. Factors influencing the development of excited delirium include fighting, bizarre behaviour, substance abuse and psychiatric disorders (bipolar disorder or schizophrenia). Symptoms include unusual behavior, unusual physical strength, not feeling pain in the moment, and a tendency to aggressive behavior. A specific example is a naked person running around in public, mindlessly running from one place to another and hitting nearby objects. These patients are encountered by the emergency teams with the assistance of other Integrated Rescue System units, usually with the police, who pacify the person in question for their own protection and the protection of the surrounding area.

Conclusion: Given these results, taking into account the risks of injury to both interveners and patients, the rule of thumb should be: Whenever possible, avoid the use of the restrictive prone position. In the event that de-escalation cannot be avoided by using the prone position in an emergency, we must pay attention to preserving the patient's dignity, comfort and safety, which suggests using the prone position only for the shortest possible time with special attention to reducing physiological and psychological risk factors that will contribute to adverse health outcomes. Any psychological effects may further escalate the crisis situation and encourage the individual to struggle and resist more, which may lead to an increased risk of physical or mental harm to both the patient and staff [11].

Keywords: health care, patient, restraint, violence

References:

- [1] Maguire, B. J., Hunting, K. L., Guidotti, T. L., & Smith, G. S. (2005). Occupational injuries among emergency medical services personnel. *Prehosp Emerg Care*, 9(4), 405–11. <https://doi.org/10.1080/10903120500255065>.

- [2] Cunningham, R. M., Whiteside, L. K., Chermack, S. T., Zimmerman, M. A., Shope, J. T., Bingham, C. R., Blow, F. C., & Walton, M. A. (2013). Dating violence: outcomes following a brief motivational interviewing intervention among at-risk adolescents in an urban emergency department. *Acad Emerg Med.*, 20(6), 562–569. <https://doi.org/10.1111/acem.12151>.
- [3] Knor, J., Pekara, J., Šeblová, J., Peřan, D., Cmorej, P., & Němcová, J. (2020). Qualitative Research of Violent Incidents Toward Young Paramedics in the Czech Republic. *West J Emerg Med.*, 21(2), 463–468. <https://doi.org/10.5811/westjem.2019.10.43919>.
- [4] Pekara, J., Hulinsky, P., & Treslova, M. (2017). Prevalence of violence in nursing in the Czech Republic. *Journal of Nursing and Care*, 6(6), 438. <https://doi.org/10.4172/2167-1168.1000438>.
- [5] Hahn, S., Hantikainen, V., Needham, I., Kok, G., Dassen, T., & Halfens, R. J. (2012). Patient and visitor violence in the general hospital, occurrence, staff interventions and consequences: a cross-sectional survey. *J Adv Nurs.*, 68(12), 2685–2699. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2012.05967.x>.
- [6] *Zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)* (2011). <https://www.zakonyprolidi.cz/>.
- [7] Barnett, R., Hanson, P., Stirling, C., & Pandyan, A. D. (2013). The physiological impact of upper limb position in prone restraint. *Med Sci Law.*, 53(3), 161–165. <https://doi.org/10.1258/msl.2012.012044>. Epub 2013 Mar 14.
- [8] Barnett, R., Stirling, C., & Pandyan, A. D. (2012). A review of the scientific literature related to the adverse impact of physical restraint: gaining a clearer understanding of the physiological factors involved in cases of restraint-related death. *Med Sci Law.*, 52(3), 137–142. <https://doi.org/10.1258/msl.2011.011101>.
- [9] Barnett, R., Stirling, C., Hall, J., Davies, A., & Orme, P. (2016). Perceptions of supported and unsupported prone-restraint positions. *J Psychiatr Ment Health Nurs.*, 23(3–4), 172–178. <https://doi.org/10.1111/jpm.12295>.
- [10] NICE. (2015, 28. květen). *Violence and aggression: short-term management in mental health, health and community settings (NG10)*. <https://www.nice.org.uk/guidance/ng10>
- [11] Strout, T. D. (2010). Perspectives on the experience of being physically restrained: an integrative review of the qualitative literature. *Int J Ment Health Nurs.*, 19(6), 416–427. <https://doi.org/10.1111/j.1447-0349.2010.00694.x>.

Email: pekara@vszdrav.cz

SÚČINNOSŤ ZLOŽIEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU PRI RIEŠENÍ UDALOSTI S HROMADNÝM POSTIHNUTÍM OSÔB S VÝSKYTOM NEBEZPEČNEJ LÁTKY

Danka Boguská

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Slovensko

Úvod: Kľúčovými prípravnými krokmi pre úspešné riešenie udalosti s hromadným postihnutím osôb záchrannými zložkami Integrovaného záchranného systému je znalosť traumatických plánov, znalosť zdrojov rizík, nácvik vlastných postupov, nácvik koordinácie, rekognoskácia rizikových miest, plánovanie, príprava konkrétnych postupov a trás, spojenia, kvalitná príprava pre zvládnutie udalosti s hromadným postihnutím osôb, včasná identifikácia týchto udalostí, včasná mobilizácia záloh a posíl, koordinované práce na mieste udalosti, koordinovaná distribúcia zranených a postihnutých, dôsledná, presná a včasná evidencia, poskytovanie včasných, presných informácií. V príspevku sú sumarizované poznatky získané z realizácie taktického cvičenia s názvom „Kysak 2019“, ktoré bolo realizované v priestoroch Výcvikového strediska Vysokiej školy bezpečnostného manažérstva v Košiciach – Kysak v apríli 2019. Išlo o taktické cvičenie zamerané na likvidáciu mimoriadnej udalosti, tj. hromadnej dopravnej nehody osobných motorových vozidiel s výskytom biologickej nebezpečnej látky – antraxu.

Metóda: Predmetom výskumu tejto štúdie bol návrh a realizácia taktického cvičenia zameraného na likvidáciu mimoriadnej udalosti, tj. hromadnej dopravnej nehody osobných motorových vozidiel s výskytom biologickej nebezpečnej látky – antraxu. Uplatnenie vedeckých metód pozorovanie, tvorba časových snímok, zaznamenávanie priebehu výkonu činností na videozáznam a tvorba a vyhodnotenie fotodokumentácie na účely identifikácie kritických miest v likvidácii mimoriadnych udalostí tohto druhu. Cieľom realizovaného experimentu bolo precvičenie si jednotlivých činností súvisiacich s likvidáciou danej mimoriadnej udalosti aj skúmanie bezpečnosti a efektivity práce nasadených síl a prostriedkov na likvidáciu udalosti, skúmanie schopností a zručností veliteľov pri riadení síl a nasadzovaní hasičskej techniky a vecných prostriedkov, skúmanie spôsobov záchrany osôb a poskytovania predlekárskej pomoci zraneným osobám, postupov vyslobodzovacích prác pri záchrane osôb a tiež spôsobov dekontaminácie a evakuácie osôb.

Výsledky: Posudzovanie bezpečnostných aspektov výkonu záchranných činností zdravotníkov a príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykonávali technici bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vybraní zdravotníci pracovníci formou pozorovania v priebehu taktického cvičenia. Ich zistenia boli sumarizované a definované boli kritické miesta a opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Pozornosť technikov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a zdravotníckych pracovníkov bola sústredená na dostupnosť a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov pri zásahu a tiež bezpečné vykonávanie záchranných prác na mieste zásahu, vrátane bezpečného rozmiestnenia zásahovej techniky a ďalších materiálno-technických prostriedkov. Poznatky získané v priebehu taktického cvičenia boli podrobené bližšiemu skúmaniu a následne z nich boli odvodené kritická miesta v likvidácii mimoriadnych udalostí tohto druhu. Navrhnuté boli možné spôsoby riešenia jednotlivých kritických miest, týkajúce sa najmä súčinnosti pracovníkov záchranej zdravotnej služby a príslušníkov hasičského a záchranného zboru.

Diskusia: Výsledky realizovaného experimentu ako aj doterajšie skúsenosti z praxe záchranných zložiek poukazujú na fakt, že najmä pri udalostiach väčšieho rozsahu absentuje znalosť kompetencií, postupov a činností jednotlivých záchranných zložiek Integrovaného záchranného systému na mieste udalosti. Tento nedostatok je možné odstrániť doplnením odbornej prípravy záchranných zložiek a realizáciou súčinnostných taktických cvičení so špecifickým zameraním. Cvičenie bolo okrem precvičenia si zvládania vytypovaných rutinných činností počas zdolávania udalosti s hromadným postihnutím osôb, či s výskytom nebezpečnej látky, zamerané aj na realizáciu výskumných aktivít, a to skúmanie bezpečnosti a efektivity práce nasadených síl a prostriedkov na likvidáciu udalosti, skúmanie

schopností a zručnosťami veliteľov pri riadení síl a nasadzovaní hasičskej techniky a vecných prostriedkov, skúmanie spôsobov záchranu osôb a poskytovania predlekárskej pomoci zraneným osobám, postupov vyslobodzovacích prác pri záchrane osôb a tiež spôsobov dekontaminácie a evakuácie osôb.

Záver: Riešenie krízových situácií si mnohokrát vyžaduje súčasné nasadenie viacerých záchranných zložiek integrovaného záchranného systému. Ich vzájomná spolupráca a koordinácia je pritom kľúčovým predpokladom pre úspešné zvládnutie zásahu. V podmienkach Slovenskej republiky však doteraz neexistuje platforma, ktorá by poskytovala možnosti spoločného vzdelávania záchranných zložiek. Jediným spôsobom ako sa pripraviť na budúce spoločné zásahy, sú súčinnosťné taktické cvičenia, ktorých príkladom je aj v rámci príspevku predstavené a analyzované taktické cvičenie Kysak 2019. Príspevok poskytuje pohľad na riešenie udalosti s hromadným postihnutím osôb nielen z odborného, ale aj vedeckého hľadiska. Poznatky v ňom sústredené a najmä výsledky realizovaného experimentu sú cenným nástrojom pre ďalší rozvoj záchranných služieb na Slovensku ako aj rozvoj samotného vedného odboru Bezpečnosťné vedy.

Kľúčové slová: mimoriadna udalosť, taktické cvičenie, udalosť s hromadným postihnutím osôb, vysoko nebezpečná nákaza, záchranné zložky

Email: danka.boguskad@unipo.sk

COOPERATION OF INTEGRATED RESCUE SYSTEM COMPONENTS IN DEALING WITH A MASS CASUALTY INCIDENT INVOLVING A HAZARDOUS SUBSTANCE

Danka Boguská

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: The key preparatory steps for the successful handling of a mass casualty incident by the rescue services of the Integrated Rescue System are knowledge of trauma plans, knowledge of sources of risk, practice of own procedures, practice of coordination, reconnaissance of risk locations, planning, preparation of specific procedures and routes, connections, quality preparation for the handling of the event with mass casualty events, early identification of such events, timely mobilisation of reserves and reinforcements, coordinated work at the scene, coordinated distribution of the injured and disabled, consistent, accurate and timely record keeping, provision of timely, accurate information. The paper summarises the lessons learned from the implementation of the tactical exercise "Kysak 2019", which was carried out. It was a tactical exercise focused on the liquidation of an emergency, i.e. a mass traffic accident of passenger vehicles with the occurrence of a biohazardous substance - anthrax.

Method: The subject of the research of this study was the design and implementation of a tactical exercise aimed at the liquidation of an emergency, i.e. a mass traffic accident of passenger motor vehicles with the occurrence of biological hazardous substance—anthrax. Application of scientific methods of observation, creation of time-lapse images, recording the course of performance of activities on video and creation and evaluation of photo documentation for the purpose of identification of critical points in the liquidation of emergencies of this kind. The aim of the experiment was to practise individual activities related to with the liquidation of a given emergency as well as examining the safety and effectiveness of the work of the deployed forces and means to liquidate the incident, to examine the capabilities and skills of the commanders in managing the forces and deployment of firefighting equipment and assets, examination of the methods of rescuing persons and the provision of pre-medical assistance to injured persons, procedures for rescuing persons, as well as methods of decontamination and evacuation of persons.

Results: Assessing safety aspects of paramedic performance and members of the Fire and Rescue Corps were carried out by occupational health and safety technicians and selected medical personnel in the form of observation during a tactical exercise. Their findings were summarised and critical points and measures to remedy the identified deficiencies were defined. The attention of the occupational safety and health technicians and health workers was focused on the availability and use of personal protective equipment during the intervention and also on the safe conduct of rescue work at the intervention site, including the safe deployment of intervention equipment and other material and technical means. The knowledge gained during the tactical exercise was subjected to closer scrutiny and subsequently critical points in the handling of emergencies of this kind were derived from it. Possible ways of dealing with individual critical points were suggested, especially concerning the interaction of emergency medical service personnel and fire and rescue brigade officers.

Discussion: The results of the experiment as well as the previous experience from the practice of rescue services point to the fact that, especially in larger scale events, there is a lack of knowledge of the competences, procedures and activities of the individual rescue services of the Integrated Rescue System at the scene of the event. This deficiency can be remedied by supplementing the training of rescue services and the implementation of tactical interoperability exercises with a specific focus. In addition to practicing the management of selected routine activities during the handling of an event with a mass disability of persons or the occurrence of a hazardous substance, the exercise was also aimed at the implementation of research activities, namely the investigation of the safety and effectiveness of the work of the forces and means deployed to liquidate the event, investigating the capabilities and skills of

commanders in managing forces and deploying firefighting equipment and assets, investigating methods of rescuing persons and providing pre-medical assistance to injured persons, procedures for rescuing persons, and methods of decontamination and evacuation of persons.

Conclusion: Dealing with crisis situations often requires the simultaneous deployment of several rescue components of the integrated rescue system. Their mutual cooperation and coordination is a key prerequisite for successful intervention. However, in the conditions of the Slovak Republic, there is no platform that would provide opportunities for joint training of rescue services. The only way to prepare for future joint interventions is through synergistic tactical exercises, an example of which is the Kysak 2019 tactical exercise presented and analysed in this paper. The paper provides an insight into dealing with a mass casualty event not only from a professional as well as scientific point of view. The knowledge concentrated in it and especially the results of the experiment are a valuable tool for the further development of rescue services in Slovakia as well as the development of the scientific field of Security Sciences itself.

Keywords: emergency, highly dangerous disease, mass casualty event., rescue services, tactical exercise, rescue services

Email: danka.boguskad@unipo.sk

INOVÁCIA VÝUČBY PROFESIJNEJ KOMUNIKÁCIE V ŠTUDIJNOM PROGRAME ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR

Martina Reľovská, Slávka Mrosková, Danka Boguská, Ivana Argayová, Marek Žifčák, Martina Vitková, Michal Hudák

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Komunikačný proces medzi ľuďmi nemôže byť nikdy neutrálny, objektívny a neosobný. Môže byť len vzťahový, subjektívny a osobný [1]. Osobitne to platí pri poskytovaní prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Hoci tréning komunikačných zručností zdravotníckeho záchranára je posilnený oproti minulosti tak v pregraduálnom, ako aj postgraduálnom vzdelávaní, vyskytujú sa veľké problémy pri jeho implementácii [2]. Cieľom nášho príspevku je poukázať na potreby vzdelávania v oblasti medziľudskej komunikácie v rámci študijného programu urgentná zdravotná starostlivosť.

Metóda: Na základe štúdia dostupných literárnych zdrojov môžeme konštatovať, že pred rokom 2012 nebol publikovaný žiadny výskum týkajúci sa interpersonálneho komunikačného vzdelávania zdravotníckych záchranárov [3]. Tento fakt svedčí o podceňovaní tejto problematiky v minulosti. Súčasný stav vzdelávacích štandardov poukazuje na vývoj multidisciplinárneho a kontextuálneho rámca v rámci tohto sektora.

Výsledky: Odborné literárne zdroje konštatujú, že správne nastavená výučba/výcvik komunikačnej kompetencie má potenciál zvýšiť sebadôveru a empatiu študenta, budovať rôzne formy komunikačnej kompetencie, znížiť výskyt predsudkov, rozvíjať zručnosti tímovej práce, a to všetko v podpornom prostredí, s príležitosťou na sebareflexiu. Len sporadicky sa v nich vyskytujú informácie týkajúce sa špecifických komunikačných zručností zdravotníckych záchranárov obzvlášť v našom geografickom merítke. Vzdelávacie inštitúcie by mali venovať komunikačným zručnostiam stupeň dôležitosti, ktorý sa rovná klinickým zručnostiam [4, 5, 6, 7, 8, 9].

Záver: Možno konštatovať, že vzhľadom na potreby klinickej praxe v študijnom programe zdravotnícky záchranár by bolo rozumné sa vo výučbovom procese zamerať na špecifické komunikačné zručnosti, a nie na všeobecný alebo „úplný súbor“ komunikačných kompetencií. Je potrebné vyvinúť metódy hodnotenia komunikačných kompetencií, ktoré diagnostikujú vzdelávacie potreby študentov ako aj profesionálne aktívnych zdravotníckych záchranárov a môžu byť užitočné pri budovaní skupinových aj individuálnych vzdelávacích programov tak v pregraduálnom, ako aj kontinuálnom vzdelávaní. Optimálnym prístupom je proaktívne diagnostikovať rozsah a úroveň nedostatku komunikačných kompetencií a na tomto základe vytvoriť adekvátne školiace kurzy zamerané na špecifické komunikačné zručnosti.

Kľúčové slová: komunikačné zručnosti, vzdelávanie, zdravotnícky záchranár

Literatúra:

- [1] Bednařík, A., & Andrášiová, M. (2020). *Komunikace s nemocným* (1.vyd.). Grada Publishing.
- [2] Deveugele, M. (2015). Communication training: skills and beyond. *Patient Educ Couns*, 98(10), 1287–129. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.08.011>.
- [3] Ross, L. (2012). Interpersonal skills education for undergraduate nurses and paramedics. *Journal of Paramedic Practice*, 4(11), 655–661. <https://doi.org/10.12968/jpar.2012.4.11.655>.
- [4] Lazarsfeld-Jensen, A. (2010). Starting young: the challenge of developing graduates' road readiness. *Journal of Paramedic Practice*, 2(8), 368–372. <https://doi.org/10.12968/jpar.2010.2.8.78011>.
- [5] Credland, N., Rodgers, A., Hurwood, M., & McKenzie, J. (2020). Student paramedic perceptions of a non-ambulance practice learning experience. *Nurse Education Today*, 88, 104374.

<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104374>.

- [6] Prakash, S., Brown, S., Murphy, M. & Williams, B. (2020). Paramedic student empathetic attitudes towards homelessness: a mixed methods pilot study. *International Journal of Emergency Services*, 9(3), 273–282. <https://doi.org/10.1108/IJES-08-2019-0047>.
- [7] Ross, L. J., Jennings, P. A., Glosling, C. M. & Williams, B. (2018). Experiential education enhancing paramedic perspective and interpersonal communication with older patients: A controlled study. *BMC Medical Education*, 18(1), 239. <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1341-9>.
- [8] Ross, L. & Kabidi, S. (2017). Embedding volunteer activity into paramedic education. *Journal of Allied Health*, 46(3), 192–196.
- [9] Wloszczak-Szubzda, A. et al. (2013). Professional communication competences of paramedics – practical and educational perspectives. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, 20(2), 366–372.

Email: martina.relovska@unipo.sk

INNOVATION OF TEACHING PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE PARAMEDIC STUDY PROGRAMME

Martina Reľovská, Slávka Mrosková, Danka Boguská, Ivana Argayová, Marek Žifčák, Martina Vitková, Michal Hudák

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: The communication process between people can never be neutral, objective and impersonal. It can only be relational, subjective and personal [1]. This is particularly true in the delivery of prehospital emergency health care. Although paramedic communication skills training is enhanced compared to the past in both undergraduate and postgraduate education, there are major problems in its implementation [2]. The aim of our paper is to highlight the needs for interpersonal communication training within the emergency health care curriculum.

Method: Based on a study of available literature sources, we can conclude that no research has been published prior to 2012 regarding interpersonal communication education for paramedics [3]. This fact indicates an underestimation of this issue in the past. The current state of educational standards points to the development of a multidisciplinary and contextual framework within this sector.

Results: Literature sources state that properly designed teaching/training of communicative competence has the potential to increase student confidence and empathy, build various forms of communicative competence, reduce prejudice, develop teamwork skills, all in a supportive environment, with opportunities for self-reflection. Only sporadically is there information regarding specific communication skills of paramedics especially in our geographic context. Educational institutions should give communication skills a degree of importance equal to clinical skills [4, 5, 6, 7, 8, 9].

Conclusion: It can be concluded that given the needs of clinical practice in the paramedic curriculum, it would be prudent to focus on specific communication skills in the teaching process, rather than a generic or "full set" of communication competences. Methods of assessing communication competencies that diagnose the learning needs of both students and professionally active paramedics need to be developed and may be useful in building group and individual learning programs in both undergraduate and continuing education. The optimal approach is to proactively diagnose the extent and level of communication competency deficits and, on this basis, develop adequate training courses focused on specific communication skills.

Keywords: communication skills, education, paramedic

References:

- [1] Bednařík, A. & Andrášiová, M. (2020). *Komunikace s nemocným* (1.vyd.). Grada Publishing.
- [2] Deveugele, M. (2015). Communication training: skills and beyond. *Patient Educ Couns*, 98(10), 1287–129. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.08.011>.
- [3] Ross, L. (2012). Interpersonal skills education for undergraduate nurses and paramedics. *Journal of Paramedic Practice*, 4(11), 655–661. <https://doi.org/10.12968/jpar.2012.4.11.655>.
- [4] Lazarsfeld-Jensen, A. (2010). Starting young: the challenge of developing graduates' road readiness. *Journal of Paramedic Practice*, 2(8), 368–372. <https://doi.org/10.12968/jpar.2010.2.8.78011>.
- [5] Credland, N., Rodgers, A., Hurwood, M & McKenzie, J. (2020). Student paramedic perceptions of a non-ambulance practice learning experience. *Nurse Education Today*, 88, 104374. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104374>.
- [6] Prakash, S., Brown, S., Murphy, M. & Williams, B. (2020). Paramedic student empathetic attitudes towards homelessness: a mixed methods pilot study. *International Journal of Emergency Services*, 9(3), 273–282. <https://doi.org/10.1108/IJES-08-2019-0047>.

- [7] Ross, L. J., Jennings, P. A., Glosling, C. M. & Williams, B. (2018). Experiential education enhancing paramedic perspective and interpersonal communication with older patients: A controlled study. *BMC Medical Education*, 18(1), 239. <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1341-9>.
- [8] Ross, L. & Kabidi, S. (2017). Embedding volunteer activity into paramedic education. *Journal of Allied Health*, 46(3), 192–196.
- [9] Wloszczak-Szubzda, A. et al. (2013). Professional communication competences of paramedics – practical and educational perspectives. *Annals of Agricultural and Enviromental Medicine*, 20(2), 366–372.

Email: martina.relovska@unipo.sk

ROZVOJ SEBEVĚDOMÍ NEJEN PRO ZÁCHRANÁŘE

Otakar Fleischmann

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Cílem příspěvku je seznámit posluchače s problematikou sebevědomí, jeho utváření, s faktory podílejícími se na jeho rozvoji a s problémy, které s sebou nese „nízké či tzv. vysoké sebevědomí“. Dalším cílem je představit některé z možností rozvoje „zdravého sebevědomí“.

Email: otakar.fleischmann@ujep.cz

DEVELOPMENT OF SELF-CONFIDENCE NOT ONLY FOR PARAMEDICS

Otakar Fleischmann

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

The aim of the paper is to introduce the audience to the issue of self-esteem, its formation, the factors involved in its development and the problems associated with "low or high self-esteem". Another aim is to present some of the possibilities of developing a "healthy self-esteem".

Email: otakar.fleischmann@ujep.cz

VLIV FYZICKÉHO OMEZENÍ NÁSILNÉ OSOBY V PRONAČNÍ POLOZE NA ZMĚNY VENTILACE

Patrik Christian Cmorej

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Fyzické omezení násilného pacienta v pronační poloze, tzv. zakleknutí, je metodou imobilizace používané jak v prostředí bezpečnostních sborů, tak ve zdravotnictví. Jedná se o metodu, která je zatížena vysokým rizikem vzniku život ohrožujících komplikací včetně úmrtí. Cílem příspěvku je prezentace výsledků pilotní studie zaměřené na vliv fyzického omezení v pronační poloze na spirometrické parametry a end tidal CO₂.

Metodika: Jedná se o pilotní simulační studii, do které bylo zařazeno 10 probandů. Proband byl v rámci intervenčního testování fyzicky omezen v pronační poloze tzv. zakleknutím. Před a v průběhu fyzického omezení podstoupil proband 3 spirometrická měření, jejichž data byla podstoupena následně statistické analýze. Součástí analýzy bylo také měření koncentrace oxidu uhličitého na konci výdechu (Et-CO₂). Po 60minutové pauze proband podstoupil uvedená měření v poloze na boku a bez zakleknutí (kontrolní testování).

Výsledky: Výsledky budou prezentovány v termínu konání konference. K datu odevzdání abstraktu nejsou výsledky finalizovány.

Závěr: Uvedená pilotní studie slouží k ověření metodiky simulační studie, která bude realizovaná v rámci tvůrčí činnosti Katedry záchranářství a radiologie.

Klíčová slova: end tidal CO₂, fyzické omezení, spirometrie, zakleknutí

Pilotní studie byla podpořena v rámci Studentské grantové soutěže UJEP-SGS-2022-72-001-2.

Email: patrik.cmorej@ujep.cz

THE EFFECT OF PHYSICAL RESTRAINT OF A VIOLENT PERSON IN THE PRONE POSITION ON CHANGES IN VENTILATION

Patrik Christian Cmorej

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Physical restraint of a violent patient in a prone position, called prone kneeling, is a method of immobilization used in both law enforcement and healthcare settings. It is a method that is burdened with a high risk of life-threatening complications, including death. The aim of this paper is to present the results of a pilot study on the effect of physical restraint in the prone position on spirometric parameters and end tidal CO₂.

Methods: This is a pilot simulation study involving 10 probands. The proband was physically restrained in the prone position by kneeling as part of the intervention testing. Before and during physical restraint, the proband underwent 3 spirometric measurements, the data of which were subjected to subsequent statistical analysis. The analysis also included measurement of end-expiratory carbon dioxide concentration (Et-CO₂). After a 60minute break, the proband underwent the above measurements in the supine position and without kneeling (control testing).

Results: The results will be presented on the date of the conference. The results are not finalised as of the abstract submission date.

Conclusion: This pilot study serves to verify the methodology of the simulation study, which will be implemented as part of the creative activities of the Department of Emergency Medicine and Radiology.

Keywords: end tidal CO₂, kneeling, physical restraint, spirometry

The pilot study was supported by the Student Grant Competition UJEP-SGS-2022-72-001-2.

Email: patrik.cmorej@ujep.cz

ORGANIZACE IKTOVÉHO PROGRAMU V ÚSTECKÉM KRAJI A VLIV NA ENDOVASKULÁRNÍ LÉČBU AKUTNÍ ISCHEMICKÉ CMP

Filip Cihlár, David Černík, Vojtěch Smolka, Patrik Matras

Radiologická klinika FZS UJEP a Krajské zdravotní a.s. – Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem, o.z., Česká republika

Mechanická trombektomie má dramaticky pozitivní dopad na prognózu pacientů s akutní ischemickou cévní mozkovou příhodou. Kombinace technik ve formě balon okluzivních vodících katétrů nové generace stentrievrů a aspiračních katétrů o šíři okolo 6F, zvyšuje „first pass“ efekt a četnost rekanalizace. Pro možnost léčit pacienta a dosáhnout optimálních výsledků léčby je zásadní včasný příjezd pacienta do centra provádějícího mechanickou rekanalizaci. V Ústeckém kraji byl vytvořen unikátní systém primárního pokračujícího transportu, tzn. transport z terénu přes iktové centrum do centra provádějícího trombektomii. V iktovém centru probíhá akutní diagnostika na pracovišti výpočetní tomografie, kde je v indikovaných případech zahájena i intravenózní trombolýza. Z pracoviště výpočetní tomografie následně ihned pokračuje primární transport záchrannou službou do centra provádějícího trombektomii. Dle našich zkušeností tento přístup kombinuje výhody dvou základních transportů: 1. primární transport z terénu do centra provádějícího trombektomii (Mother ship), 2. primární transport z terénu do iktového centra a při nálezu vhodném k endovaskulárnímu výkonu sekundární transport do centra provádějícího trombektomii (Drip and ship). Iktový program v Ústeckém kraji je zajišťován jedním centrem provádějící trombektomii (Ústí nad Labem) a pěti iktovými centry (Chomutov, Teplice, Děčín, Litoměřice, Most). Všechny nemocnice jsou součástí Krajské zdravotní a.s. s jednotným nemocničním informačním systémem a obrazovým systémem, což významně zefektivňuje spolupráci mezi iktovým centrem a centrem provádějící trombektomii.

Email: filip.cihlar@kzcr.eu

ORGANIZATION OF THE ICT PROGRAM IN THE ÚSTÍ NAD LABEM REGION AND INFLUENCE ON ENDOVASCULAR TREATMENT OF ACUTE ISCHEMIC STROKE

Filip Cihlár, David Černík, Vojtěch Smolka, Patrik Matras

Radiology Clinic of the Faculty of Radiology, UJEP and Regional Health a.s. – Masaryk Hospital in Ústí nad Labem, o.z., Czech Republic

Mechanical thrombectomy has a dramatically positive impact on the prognosis of patients with acute ischemic stroke. The combination of techniques in the form of new generation balloon occluded stent guide catheters and aspiration catheters of about 6F width, increases the "first pass" effect and recanalization rates. Timely arrival of the patient at the centre performing mechanical recanalisation is essential for the ability to treat the patient and achieve optimal treatment outcomes. A unique system of primary continued transport has been developed in the Ústí nad Labem region, i.e. transport from the field via the ictal centre to the thrombectomy centre. In the ict centre, acute diagnostics is carried out in the computed tomography unit, where intravenous thrombolysis is initiated in indicated cases. From the computed tomography workstation, primary transport by ambulance to the centre performing thrombectomy immediately follows. In our experience, this approach combines the advantages of two basic transports: 1. primary transport from the field to the thrombectomy centre (mother ship), 2. primary transport from the Ústí nad Labem region, the Ict programme is provided by one thrombectomy centre (Ústí nad Labem) and five ict centres (Chomutov, Teplice, Děčín, Litoměřice, Most). All the hospitals are part of the Regional Health Insurance Company with a unified hospital information system and image system, which significantly streamlines the cooperation between the ict centre and the thrombectomy centre.

Email: filip.cihlar@kzcr.eu

POSTERS

M-LEARNING JAKO INOVATIVNÍ ZPŮSOB VÝUKY VE VZDĚLÁVÁNÍ STUDENTŮ NELEKÁŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH STUDIJNÍCH PROGRAMŮ

Michaela Přibíková

Vysoká škola zdravotnická, Praha, Česká republika

Úvod: Současná doba přináší stále nové technologie, a tak i samotný způsob výuky prochází změnami. V dnešní době se již ve vzdělávání nejrozličnější technologie využívají. Zároveň současná generace studentů, ale i samotní vyučující, stále více využívají technologie a konkrétně své mobilní zařízení nejen k běžnému životu, ale i k získání přístupu k potřebným zdrojům a informacím. Mobilní zařízení tak přináší řadu příležitostí, kdy jednou z nich je takzvané mobilní učení neboli m-learning [1].

Cíl: Cílem teoretického příspěvku je seznámit s aspekty m-learningu jako inovativním způsobem výuky ve vzdělávání studentů nelékařských zdravotnických studijních programů.

Metoda: Příspěvek je zpracován metodou review a syntézy, kdy při hledání zdrojů byly využity zejména databáze PubMed, ScienceDirect a Scopus.

Výsledky: M-learning lze považovat za určitou formu e-learningu, který však není závislý na konkrétním místě a čase a umožňuje tak studentům získat výukové materiály kdekoliv a kdykoliv. Jedná se o jednu z nejzásadnějších výhod m-learningu, který pak lze využít k podpoře tradičního vyučování nebo k distanční výuce, a to i za využití specifických vlastností, kterými mobilní zařízení disponují [2]. Digitální vzdělávání prostřednictvím mobilních telefonů, má potenciál rozvíjet znalosti a dovednosti zdravotnických pracovníků [3]. Zároveň je v oblasti zdravotnictví neopomenutelné celoživotní vzdělávání, kdy m-learning představuje pohodlnou a interaktivní vyučovací metodu k aktualizování odborných znalostí a pro sebeřízené učení [4].

Závěr: Pro studenty nelékařských zdravotnických studijních programů, kteří významnou část studia působí v klinickém prostředí, může být m-learning stejně, ne-li více, efektivní formou vzdělávání, nežli tradiční metody výuky [4]. Zároveň je i zaznamenán zájem studentů nelékařských zdravotnických studijních programů o personalizované učení a upřednostňují tedy studium dle vlastního tempa bez časového a místního omezení [5]. M-learning tak může nabídnout širší možnosti v přístupu ke studijním materiálům a zároveň reflektovat upřednostňovaný styl učení současné generace studentů.

Klíčová slova: m-learning, mobilní technologie, mobilní učení, ošetřovatelství, vzdělávání

Literatura:

- [1] Forehand, J. W., Miller, B., & Carter, H. (2017). Integrating Mobile Devices Into the Nursing Classroom. *Teaching and Learning in Nursing*, 12(1), 50–52. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2016.09.008>.
- [2] Korucu, A. T., & Alkan, A. (2011). Differences between m-learning (mobile learning) and e-learning, basic terminology and usage of m-learning in education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 15(2011), 1925–1930. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.029>.
- [3] WHO. (2020). *Digital education for building health workforce capacity*. World Health Organization.
- [4] Keane, K. G., Bhatt, N. R., Collins, P. M., Flynn, R. J., & Manecksha, R. P. (2021). Urology at your fingertips: the development of a urology m-learning app for medical students. *Transl Androl Urol*, 10(3), 1152–1159. <https://doi.org/10.21037/tau-20-1245>.
- [5] Chen, B., Yang, T., Wang, Y., Xiao, L., Xu, Ch., et al. (2021). Nursing students' attitudes toward mobile learning: An integrative Review. *International Journal of Nursing Sciences*, 8(4), 477–485. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2021.08.004>.

Tento příspěvek vznikl za podpory projektu TAČR (Osobní vzdělávací prostředí vysokoškolských studentů zdravotnických oborů, TL03000205).

Email: pribikova@vszdrav.cz

M-LEARNING AS AN INNOVATIVE TEACHING METHOD IN THE EDUCATION OF STUDENTS OF NON-MEDICAL MEDICAL STUDY PROGRAMMES

Michaela Přibíková

Medical College, Prague, Czech Republic

Introduction: The present time brings new technologies and thus also the teaching methods are subject to changes. Nowadays, various technologies are used in education. At the same time, the current generation of students, as well as the teachers themselves, increasingly use technology and specifically their mobile devices not only for everyday life, but also to gain access to the necessary resources and information. Thus, mobile devices bring many opportunities. One of them is mobile learning, or m-learning [1].

Objective: The aim of the theoretical contribution is to introduce the aspects of m-learning as an innovative method of teaching in the education of students of non-medical health study programmes.

Methods: The contribution is processed by the method of review and synthesis. Databases, PubMed, ScienceDirect and Scopus, in particular, have been used in the search for resources.

Results: M-learning can be considered as a form of e-learning, which is not dependent on a specific place and time and therefore allows students to obtain learning materials anywhere and at any time. This is one of the most fundamental advantages of m-learning, which can then be used to support traditional teaching or distance learning, even by using the specific features of mobile devices [2]. Digital education through mobile phones has the potential to develop the knowledge and skills of healthcare professionals [3]. At the same time, lifelong learning is necessary in the field of healthcare. M-learning represents a convenient and interactive teaching method to update professional knowledge and for self-directed learning [4].

Conclusions: For students of non-medical health study programmes, who spend a significant part of their studies in a clinical environment, m-learning can be a more effective form of education than traditional teaching methods [4]. At the same time, the interest of students of non-medical health study programmes in personalized learning is also noted. Therefore, they prefer to study at their own pace without time and place restrictions [5]. M-learning can offer wider possibilities in access to study materials and at the same time reflect the preferred learning style of the current generation of students.

Keywords: education, m-learning, mobile learning, mobile technology, nursing

References:

- [1] Forehand, J. W., Miller, B., & Carter, H. (2017). Integrating Mobile Devices Into the Nursing Classroom. *Teaching and Learning in Nursing*, 12(1), 50–52. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2016.09.008>.
- [2] Korucu, A. T., & Alkan, A. (2011). Differences between m-learning (mobile learning) and e-learning, basic terminology and usage of m-learning in education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 15(2011), 1925–1930. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.029>.
- [3] WHO. (2020). *Digital education for building health workforce capacity*. World Health Organization.
- [4] Keane, K. G., Bhatt, N. R., Collins, P. M., Flynn, R. J., & Manecksha, R. P. (2021). Urology at your fingertips: the development of a urology m-learning app for medical students. *Transl Androl Urol*, 10(3), 1152–1159. <https://doi.org/10.21037/tau-20-1245>.
- [5] Chen, B., Yang, T., Wang, Y., Xiao, L., Xu, Ch., et al. (2021). Nursing students' attitudes toward mobile learning: An integrative Review. *International Journal of Nursing Sciences*, 8(4), 477–485. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2021.08.004>.

This contribution was created with the support of the TAČR project (Personal learning environment of higher education medical students, TL03000205).

Email: pribikova@vszdrav.cz

OŠETROVATEĽSTVO VERZUS PSYCHO-SOCIÁLNE ASPEKTY ŽIVOTA DIEŤAŤA S OBEZITOU

Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Zuzana Šimová, Tatiana Šantová

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Obezita v detskom veku prináša riziká vo všetkých oblastiach kvality života. Obézne deti sú častejšie ohrozené vážnymi zdravotnými komplikáciami, psychickými poruchami, problémami v škole aj v podobe šikany.

Cieľ: Cieľom prieskumu bolo zistiť, analyzovať a vyhodnotiť postoj rodičov na kvalitu života dieťaťa s obezitou so zameraním sa na psycho-sociálnu oblasť.

Materiál a metódy: Prieskum bol realizovaný s použitím neštandardizovaného dotazníka, respondentom administrovaný on-line formou. Respondentmi prieskumu bolo 110 rodičov školopovinných detí vo veku 11–15 rokov.

Výsledky: Na základe výsledkov prieskumu konštatujeme, že rodičia vnímajú nadváhu a obezitu u svojich detí ako problém a súhlasia s tvrdením, že obezita je epidémiou dnešnej doby. Avšak aj napriek tomuto zisteniu sa značne percento rodičov domnieva, že nadváha a obezita pre dieťa nepredstavuje žiaden problém. Tiež sme zistili, že respondenti pri riešení problému nadváhy a obezity svojich detí v domácom prostredí volili, ako prvú voľbu, úpravu stravy, pitného režimu a fyzickej aktivity. Väčšina rodičov obéznych detí uviedla, že ich dieťa je dispenzarizované v súvislosti so zdravotným stavom na odbornej ambulancii. Zvýšený tlak krvi, pohybové problémy, dýchacie ťažkosti, ploché nohy, problém s vyprázdňovaním stolice, problém so spánkom, tráviace problémy, problémy s kĺbmi boli respondentami najčastejšie uvádzané. Zároveň sme zistili, že deti sú konfrontované aj vážnymi psycho-sociálnymi problémami, akými sú pocit škaredosti, menejcennosti, šikana v škole a narušené vzťahy v školskom kolektíve.

Záver: Záverom prieskumu sme navrhli odporúčania pre prax smerujúce k uvedomeniu si vážnosti ochorenia obezity v detskom veku a jej eliminácií.

Kľúčové slová: kvalita života, nadváha, obezita, pediatrické ošetrovateľstvo, psychosociálny aspekt

Email: jana.cinova@unipo.sk

NURSING VERSUS PSYCHOSOCIAL ASPECTS OF THE LIFE OF A CHILD WITH OBESITY

Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Zuzana Šimová, Tatiana Šantová

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Childhood obesity brings risks in all areas of quality of life. Obese children are more likely to be at risk of serious health complications, psychological disorders, problems at school and bullying.

Objective: The aim of the survey was to identify, analyze and evaluate parents' attitudes on the quality of life of a child with obesity, focusing on the psychosocial domain.

Material and methods: The survey was conducted using a non-standardized questionnaire, administered on-line to respondents. The survey respondents were 110 parents of school-age children aged 11-15 years.

Results: Based on the results of the survey, we conclude that parents perceive overweight and obesity in their children as a problem and agree that obesity is an epidemic of our time. However, despite this finding, a significant percentage of parents still believe that overweight and obesity is not a problem for their child. We also found that respondents chose modification of diet, drinking and physical activity as their first choice when dealing with their children's overweight and obesity in the home environment. The majority of parents of obese children reported that their child is dispensed for a health condition at a specialist clinic. Increased blood pressure, problem with movement, breathing problems, flat feet, problem with defecation, problem with sleeping, digestive problems, joint problems were the most frequently reported by the respondents. We also found that children are also confronted with serious psycho-social problems such as feeling ugly, inferiority, bullying at school and disturbed relationships in the school team.

Conclusion: We concluded the survey by proposing recommendations for practice towards awareness of the seriousness of the disease of childhood obesity and its elimination. It is important that obesity is more widely discussed as a serious disease also among the general public, as the global obesity campaign "Let's Change the Perspective: Let's Talk About Obesity" also tends to do.

Keywords: obesity, overweight, pediatric nursing, psychosocial aspect, quality of life

Email: jana.cinova@unipo.sk

HODNOTENIE VPLYVU OCHORENIA DIABETES MELLITUS NA KVALITU ŽIVOTA PACIENTOV

Andrea Šuličová, Jana Cinová, Zuzana Novotná

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Ochorenie diabetes mellitus zasahuje do všetkých oblastí kvality života pacienta, nielen po fyzickej stránke, ale aj psychosociálnej. Jedným z faktorov ovplyvňujúcich kvalitu života pacientov s diabetes mellitus je optimálna metabolická kontrola a dôsledný selfmonitoring. Hlavným cieľom pilotnej štúdie bolo zistiť kvalitu života pacientov s ochorením diabetes mellitus prvého typu.

Metóda: Na zber údajov sme použili dotazník The Audit of Diabetes Dependent Quality of Life-19 (ADDQoL-19). Realizácia štúdie prebiehala na vzorke 75 respondentov vo veku od 19 do 65 rokov s ochorením diabetes mellitus prvého typu.

Výsledky: Ženy hodnotili kvalitu života lepšie ako muži. Z hľadiska veku neboli zistené podstatnejšie rozdiely, ale so stúpajúcim vekom hodnotili respondenti kvalitu života negatívnejšie. Najlepšie hodnotená oblasť, no stále záporná, je partnerský vzťah, sexuálny život, budúcnosť a reakcia iných. Naopak najhoršie hodnotená, bola konkrétna oblasť života ako dovolenka, fyzická aktivita a pracovný život. Vo fyzickej oblasti bol zaznamenaný negatívny dopad na kvalitu života u pacientov s diabetes mellitus v stravovaní, pitnom režime, v psychickej oblasti je negatívne hodnotená sebadôvera a motivácia, v sociálnej oblasti najhoršie skóre bolo v možnostiach pracovného života a dovolenky.

Záver: V negatívne hodnotených oblastiach kvality života je potrebná intervencia na zmiernenie dopadu ochorenia diabetes mellitus prvého typu. Stále ako najefektívnejšia pomoc a podpora sa javí dôsledná edukácia pacienta za účelom dosiahnutia čo najlepšej kompenzácie diabetes mellitus.

Kľúčové slová: diabetes mellitus, kvalita života, pacient

Email: andrea.sulicova@unipo.sk

ASSESSING THE IMPACT OF DIABETES MELLITUS ON PATIENTS' QUALITY OF LIFE

Andrea Šuličová, Jana Cinová, Zuzana Novotná

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Diabetes mellitus affects all areas of a patient's quality of life, not only physically but also psychosocially. One of the factors influencing the quality of life of patients with diabetes mellitus is optimal metabolic control and consistent self-monitoring. The main aim of the pilot study was to determine the quality of life of patients with type 1 diabetes mellitus.

Method: We used The Audit of Diabetes Dependent Quality of Life-19 (ADDQoL-19) questionnaire to collect data. The study was carried out on a sample of 75 respondents aged between 19 and 65 years with type 1 diabetes mellitus.

Results: Women rated their quality of life better than men. No significant differences were found in terms of age, but as age increased, respondents rated quality of life more negatively. The best rated areas, but still negative, were partner relationship, sex life, future, and reaction of others. Conversely, the worst rated, was specific areas of life such as holidays, physical activity and working life. In the physical domain, a negative impact on the quality of life of patients with diabetes mellitus was noted in diet, drinking, and in the psychological domain, self-confidence is negatively evaluated and motivation, in the social domain the worst scores were in work life opportunities and holidays.

Conclusion: Interventions are needed to mitigate the impact of type 1 diabetes mellitus in negatively rated quality of life domains. Consistent patient education in order to achieve the best possible compensation of diabetes mellitus still appears to be the most effective help and support.

Keywords: diabetes mellitus, quality of life, patient

Email: andrea.sulicova@unipo.sk

RIEŠENIE OTÁZOK DOPLNKOV VÝŽIVY POČAS TEHOTENSTVA Z POHĽADU MATIEK

Alena Schlosserová, Helena Galdunová, Nela Haňová

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Správna výživa v tehotenstve zohráva kľúčovú úlohu v zdraví matky i dieťaťa. Aby sa žena vedela orientovať v danej problematike, musí mať dostatočné informácie. Najčastejším zdrojom informácií je však dnes internet, ktorý je nekontrolovateľný a neregulovaný, s veľkou možnosťou šírenia zavádzajúcich informácií či informácií úplne klamných.

Cieľ: Cieľom prieskumu bolo zistiť ako riešia otázky doplnkov výživy tehotné ženy na sociálnych sieťach.

Metodika: V praktickej časti sme ako metódu prieskumu zvolili analýzu internetových diskusných stránok určených pre tehotné ženy a matky. Filtrovali sme diskusie od roku 2017 do apríla 2023. Prieskum sme vykonávali od januára do apríla 2023. Spolu sme vyhodnotili 62 diskusií, v ktorých sa vyjadriilo 1498 žien.

Výsledky: Z prieskumu vyplynulo, že najčastejšie užívaným doplnkom výživy počas tehotenstva je kyselina listová (n = 263) a najčastejším faktorom, prečo začali ženy užívať doplnky výživy, bolo ich vlastné rozhodnutie (n = 98). Faktory, ktoré sú dôvodom odmietania užívania doplnkov výživy, sú zápcha (n = 49) a nevoľnosti (n = 28), spôsobené práve ich užívaním. Najčastejšie diskutovanou oblasťou týkajúcou sa výživy je téma pitného režimu (n = 228).

Záver: Tehotné ženy poznajú doplnky výživy, ich význam a vedľajšie účinky. Pri ich užívaní počas tehotenstva by sa však mali poradiť so svojím gynekológom a preferovať tie, ktoré im nespôsobujú komplikácie, resp. nahradiť výživové doplnky vhodnou nutričnou skladbou stravy.

Kľúčové slová: doplnky výživy, tehotenstvo, vitamíny, výživa

Email: j.wasik@ujd.edu.pl

ADDRESSING THE ISSUE OF NUTRITIONAL SUPPLEMENTATION DURING PREGNANCY FROM A MATERNAL PERSPECTIVE

Alena Schlosserová, Helena Galdunová, Nela Haňová

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Good nutrition in pregnancy plays a key role in the health of both a mother and a baby. In order for a woman to be able to navigate the issue, she must have sufficient information. However, the most common source of information today is the Internet, which is uncontrolled and unregulated, with a high possibility of misleading or completely false information being disseminated.

Objective: The aim of the survey was to find out how pregnant women deal with the issue of dietary supplements on social networks.

Methodology: In the practical part we chose the analysis of Internet discussion sites for pregnant women and mothers as the research method. We filtered the discussions from 2017 to April 2023. We conducted the survey from January to April 2023. In total, we evaluated 62 discussions in which 1498 women expressed their opinions.

Results: The survey showed that folic acid was the most commonly used nutritional supplement during pregnancy ($n = 263$), and the most common factor for women to start taking supplements was their own decision ($n = 98$). Factors for refusing to take supplements were constipation ($n = 49$) and nausea ($n = 28$), both caused by the use of nutritional supplements. The most frequently discussed area related to nutrition is the topic of drinking ($n = 228$).

Conclusion: Pregnant women are aware of nutritional supplements, their importance and side effects. However, when taking them during pregnancy, they should consult their gynaecologist and prefer those that do not cause complications, or replace nutritional supplements with an appropriate nutritional composition of the diet.

Keywords: dietary supplements, nutrition, pregnancy, vitamins

Email: j.wasik@ujd.edu.pl

STAROSTLIVOSŤ O PACIENTA SO SYNDRÓMOM DIABETICKEJ NOHY VO VZDELÁVANÍ SESTIER

Terézia Fertalová¹, Lívia Hadašová², Silvia Cibriková³, Tatiana Šantová⁴

¹Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Syndróm diabetickej nohy patrí medzi neskoré komplikácie diabetu, ktoré zasahujú do kvality života pacienta a významnou mierou zaťažujú systém zdravotnej starostlivosti. Úspešná prevencia je kľúčovým aspektom manažmentu komplexnej starostlivosti o chorých s diabeticou ulceráciou.

Metóda: V rámci fenomenologického výskumu sme realizovali pološtruktúrovaný rozhovor s cieľom zistiť, do akej miery pacienti s diabetes mellitus dodržiavajú odporúčania v súvislosti s prevenciou syndrómu diabetickej nohy.

Výsledky: Zistili sme, že pacienti majú vedomosti o komplikáciách diabetu, ako sa starať o dolné končatiny, avšak dolným končatinám nevenujú adekvátnu pozornosť. Z našich zistení konštatujeme, že pacient bez klinických ťažkostí, nevníma potrebu venovať zvýšenú pozornosť starostlivosti o dolné končatiny a včas zachytiť varovné signály smerujúce k vzniku diabetickej ulcerácie na dolných končatinách.

Záver: Základným pilierom starostlivosti o chorých s diabetes mellitus je dôsledná edukácia. Vznik diabetickej ulcerácie sú dôkazom, že na základnú edukáciu pacienta musí nadväzovať reedukácia, aby sme dokázali ovplyvniť percento výskytu diabetickej ulcerácie a prispieť k ich eliminácii.

Kľúčové slová: diabetickej noha, edukácia, prevencia, výskum

Email: terezia.fertalova@unipo.sk

CARING FOR A PATIENT WITH DIABETIC FOOT SYNDROME

Terézia Fertal'ová¹, Lívia Hadašová², Silvia Cibříková³, Tatiana Šantová⁴

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, University of Presov, Slovakia

Introduction: Diabetic foot syndrome is one of the late complications of diabetes that interfere with the patient's quality of life and place a significant burden on the health care system. Successful prevention is a key aspect of the management of comprehensive care of patients with diabetic foot ulceration.

Method: We conducted a semi-structured interview as part of a phenomenological study to determine the extent to which patients with diabetes mellitus adhere to recommendations regarding the prevention of diabetic foot syndrome.

Results: We found that patients have knowledge about the complications of diabetes, how to take care of the lower limbs, but do not pay adequate attention to the lower limbs. From our findings, we conclude that patients without clinical difficulties, do not perceive the need to pay extra attention to the care of the lower limbs and catch early warning signs pointing to the development of diabetic ulcerations on the lower limbs.

Conclusion: The main point of care for patients with diabetes mellitus is consistent education. The occurrence of diabetic ulcerations are evidence that basic patient education must be followed by re-education in order to influence the percentage of diabetic ulcerations and contribute to their elimination.

Keywords: education, foot ulcer, prevention, research

Email: terezia.fertalova@unipo.sk

NÁROČNOSŤ OŠETROVATEĽSKEJ STAROSTLIVOSTI O DETSKÉHO PACIENTA VERZUS ŠTUDENT OŠETROVATEĽSTVA

Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Pri poskytovaní kvalitnej a bezpečnej ošetrovateľskej starostlivosti detským pacientom je dôležité, aby aj študenti nelekárskych študijných odborov boli erudovaní v oblasti mnohých špecifik. Je potrebné zohľadňovať špecifiká ošetrovateľských postupov, verbálnej a neverbálnej komunikácie s dieťaťom, zohľadňujúc vývinové obdobie dieťaťa, jeho aktuálny zdravotný stav, nevynímajúc byť aj etický vnímavým. Zároveň sa študent počas klinickej praxe učí efektívne identifikovať a uspokojovať bio-psycho-sociálne potreby dieťaťa, tiež rešpektovať práva hospitalizovaných detí.

Cieľ: Cieľom prieskumu bolo zistiť, analyzovať a vyhodnotiť postoj študentov ošetrovateľstva k špecifikám ošetrovateľskej starostlivosti detským pacientom.

Materiál a metódy: Prieskum bol realizovaný s použitím neštandardizovaného dotazníka, respondentom administrovaný on-line formou. Prieskumu sa zúčastnilo 80 vysokoškolských študentov druhého a tretieho ročníka bakalárskeho študijného odboru ošetrovateľstvo dennej formy.

Výsledky: Na základe výsledkov prieskumu konštatujeme, že študenti majú pozitívny vzťah k detským pacientom, avšak v budúcnosti nemajú záujem pracovať na pediatrických pracoviskách. Odbornej príprave na klinickú prax nevenujú dostatočnú prípravu, skôr sa pripravujú situačne. Pri uspokojovaní potrieb dieťaťa považovali uspokojenie potrieb v biologickej sfére za náročnejšie oproti psycho-sociálnej sfére. Potrebu tíšenia bolesti a uspokojenie potreby blízkej osoby vnímali za najnáročnejšie uspokojované potreby. Za najnáročnejší ošetrovateľský výkon považujú zavádzanie nazogastrickej sondy a riedenie antibiotík. Najnáročnejšie pre nich bolo poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti dojčatám. Zároveň respondenti vnímali bariéry, akými sú nedostatočnosť praktických zručností, nevyhovujúca pracovná klíma na oddelení, narušená komunikácia so zdravotníckym personálom a časový deficit na realizáciu ošetrovateľskej starostlivosti.

Záver: Záverom prieskumu navrhujeme odporúčania smerujúce k eliminácii bariér a vytvoreniu optimálneho prostredia pre praktickú prípravu a bezproblémové absolvovanie klinickej praxe študentov v priebehu štúdia.

Kľúčové slová: detský pacient, ošetrovateľská starostlivosť, pediatrické ošetrovateľstvo

Email: jana.cinova@unipo.sk

THE DIFFICULTY OF NURSING CARE FOR THE PEDIATRIC PATIENT VERSUS THE NURSING STUDENT

Jana Cinová, Iveta Ondriová, Andrea Šuličová

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: In providing quality and safe nursing care to pediatric patients, it is important for even non-medical students to be erudite in many specifics. It is necessary to consider the specifics of nursing practices, verbal and nonverbal communication with the child, taking into account the child's developmental period, his/her current health status, not excluding being ethically sensitive. At the same time, during the clinical practice, the student learns to effectively identify and meet the bio-psycho-social needs of the child, also to respect the rights of hospitalized children

Objective: The aim of the survey was to identify, analyze and evaluate the attitude of nursing students towards the specifics of nursing care to pediatric patients.

Material and methods: The survey was conducted using a non-standardized questionnaire, administered on-line to respondents. 80 undergraduate students of 2nd and 3rd year of Bachelor of Nursing full-time participated in the survey.

Results: Based on the results of the survey, we conclude that students have a positive attitude towards paediatric patients, but are not interested in working in paediatric departments in the future. They do not devote enough preparation to clinical practice, rather they prepare situationally. They considered meeting the needs of the child in the biological sphere to be more challenging compared to the psychosocial sphere. They perceived the need for pain relief and meeting the need of a loved one as the most challenging needs to be met. They considered insertion of nasogastric probe and dilution of antibiotics as the most challenging nursing procedure. They found providing nursing care to infants the most challenging. At the same time, respondents perceived barriers such as lack of practical skills, inadequate working climate in the ward, impaired communication with the nursing staff and time deficit to implement nursing care.

Conclusion: In conclusion, we propose recommendations aimed at eliminating barriers and creating an optimal environment for practical training and smooth completion of clinical practice of students in the course of their studies.

Keywords: nursing care, pediatric nursing, pediatric patient

Email: jana.cinova@unipo.sk

POSTOJE SESTIER K DUŠEVNE CHORÝM

Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Tatiana Šantová, Jana Cinová

Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Stigmatizácia ľudí s duševnou poruchou je celospoločenský problém. Stigmatizujúci pohľad na pacienta vzniká aj medzi zdravotníckymi pracovníkmi. Aj sestry ako zdravotnícke profesionálky majú možnosť ovplyvňovať verejnú mienku a každodenným bezprostredným kontaktom s pacientom prispievať k jeho uzdraveniu či lepšiemu priebehu ochorenia.

Cieľ: Cieľom práce bolo zistiť postoje sestier pracujúcich na somatických oddeleniach k duševne chorým pacientom. Ďalej sme chceli taktiež zistiť rozdiely v postoji sestier k duševne chorým vzhľadom na dĺžku ich odbornej praxe.

Metóda: Vzorku respondentov tvorilo 70 sestier pracujúcich na oddelení neurológie, chirurgie a oddelení vnútorného lekárstva. Na zber empirických údajov sme použili štandardizovaný dotazník Opening minds scale for health care providers.

Výsledky: Z výsledkov práce vyplýva, že väčšina sestier udáva neutrálny až mierne negatívny postoj k duševne chorým. Negatívnejší postoj sme zaznamenali pri položke ohľadom pomoci duševne chorým pacientom zo strany sestry. Negatívnym zistením bolo, že väčšina sestier zastávala názor, že osoba s duševnou poruchou nemôže pracovať s deťmi. Pozitívnym zistením bolo, že sestry by neodmietli duševne chorého človeka v svojom susedstve a taktiež súcitia s pacientom s duševným ochorením. Z hľadiska dĺžky odbornej praxe sestier sme zaznamenali vyššiu mieru stigmatizácie u sestier s kratšou odbornou praxou. So stúpajúcou dĺžkou odbornej praxe sa miera stigmatizácie u sestier znižovala.

Záver: Stigmatizácia a odsudzovanie duševne chorých pacientov môže výrazne ovplyvňovať proces uzdravovania a následného začlenenia pacienta do spoločnosti. V rámci prevencie stigmatizácie duševne chorého pacienta je potrebné realizovať destigmatizačné programy, v ktorých dôležitú a nezastupiteľnú úlohu majú aj zdravotnícki profesionáli.

Kľúčové slová: duševné ochorenie, pacient, postoj, sestra, stigmatizácia

Email: zuzana.simova@unipo.sk

NURSES' ATTITUDES TOWARDS THE MENTALLY ILL

Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Zuzana Novotná, Tatiana Šantová, Jana Cinová

Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, University of Presov, Slovakia

Introduction: Stigmatization of people with mental disorders is a societal problem. A stigmatizing view of the patient also arises among healthcare workers. Nurses, as health professionals, also have the opportunity to influence public opinion and contribute to the patient's recovery or better course of the disease through daily direct contact with the patient.

Objective: The aim of the work was to find out the attitudes of nurses working in somatic departments towards mentally ill patients. Furthermore, we also wanted to find out the differences in the attitude of nurses towards the mentally ill due to the length of their professional practice.

Method: The sample of respondents consisted of 70 nurses working in the department of neurology, surgery and the department of internal medicine. To collect empirical data, we used the standardized questionnaire Opening minds scale for health care providers.

Results: The results of the work show that the majority of nurses have a neutral to slightly negative attitude towards the mentally ill. We noticed a more negative attitude with the item regarding help to mentally ill patients by the nurse. A negative finding was that most nurses believed that a person with a mental disorder could not work with children. A positive finding was that the nurses would not reject a mentally ill person in their neighborhood and also compassion for a patient with mental illness. From the point of view of the length of professional practice of nurses, we noted a higher degree of stigmatization among nurses with shorter professional practice. With increasing length of professional practice, the rate of stigma among nurses decreased.

Conclusion: Stigmatization and condemnation of mentally ill patients can significantly affect the process of recovery and subsequent integration of the patient into society. As part of the prevention of stigmatization of mentally ill patients, it is necessary to implement destigmatization programs in which health professionals also have an important and irreplaceable role.

Keywords: attitude, mental illness, patient, sester, stigmatization

Email: zuzana.simova@unipo.sk

OSOBITOSTI STAROSTLIVOSTI O PACIENTA S HIDRADENITÍDOU

Zuzana Novotná, Jana Cinová, Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Tatiana Šantová

Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Hidradenitída je zriedkavé chronické ochorenie kože, ktoré má pre svoju povahu závažné dopady na osobný a sociálny život pacienta. Miera traumy, ktorú pacient s týmto ochorením prežíva, závisí od včasnej a správnej diagnostiky, dostupnosti a úspešnosti liečby, podpory rodiny a priateľov, psychického nastavenia pacienta a možností uplatnenia v živote. Hlavnou charakteristikou tohto ochorenia je prítomnosť zápalu v predilekčných oblastiach, tzn. v tých, kde dochádza k významnejšiemu treniu kože, napr. v oblasti podpazušia, pod prsníkmi, v oblasti zadku, na vnútornej strane stehien. Ide o neinfekčné zápalové ochorenie, ktoré je imunitne podmienené. Ak sa nelieči, alebo je liečené nesprávne, môže viesť k závažnejším štádiám, ktoré pacienta významne obmedzujú a izolujú od okolia. Presná diagnóza a včasná liečba je predpokladom k lepšej kvalite života človeka postihnutého touto nepríjemnou a každodenný život obmedzujúcou chorobou. Liečba si vyžaduje multidisciplinárny prístup, ale prvým krokom pacienta by mala byť návšteva dermatológa. Cieľom práce je poukázať na bio-psycho-sociálnu problematiku tohto ochorenia, význam včasnej diagnostiky a adekvátnej liečby pacienta.

Metóda: Prípadová štúdia pacienta s diagnózou hidradenitídy, zameraná na kvalitatívnu analýzu jeho problémov súvisiacich s ochorením, ktorá bola skúmaná prostredníctvom analýzy zdravotnej dokumentácie a štruktúrovaného rozhovoru s pacientom s touto diagnózou.

Výsledky: Pacient absolvoval úspešnú transplantáciu kože, ktorá sa dobre hojí. Ochorenie prijal, ale je významným spôsobom obmedzený v každodenných činnostiach, momentálne nemá prácu, ktorá by zodpovedala jeho vzdelaniu a schopnostiam, rozpadáva sa mu vzťah, vzhľadom k tomu, že sa partnerka nevie zmieriť s exacerbáciami ochorenia a jeho dopadmi na ich spoločný život.

Kľúčové slová: bio-psycho-sociálne problémy, hidradenitída, kvalita života, pacient

Email: zuzana.novotna@unipo.sk

PECULIARITIES OF CARE FOR PATIENT WITH HIDRADENITIS

Zuzana Novotná, Jana Cinová, Zuzana Šimová, Andrea Šuličová, Tatiana Šantová

Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, University of Prešov,
Slovakia

Introduction: Hidradenitis is a rare chronic skin disease which, due to its nature, has serious effects on the personal and social life of the patient. The degree of trauma experienced by a patient with this disease depends on early and correct diagnosis, availability and success of treatment, support of family and friends, psychological adjustment of the patient and possibilities of employment in life. The main characteristic of this disease is the presence of inflammation in the predilection areas, i.e. those where there is significant skin friction, e.g. in the armpits, under the breasts, in the buttocks, on the inner thighs. It is a non-infectious inflammatory disease which is immune-mediated. If left untreated or improperly treated, it can lead to more severe stages that significantly restrict and isolate the patient from the environment. Accurate diagnosis and early treatment is a prerequisite for a better quality of life for a person affected by this unpleasant and life-limiting disease. Treatment requires a multidisciplinary approach, but the patient's first step should be to see a dermatologist. The aim of this work is to highlight the bio-psycho-social issues of this disease, the importance of early diagnosis and adequate treatment of the patient.

Method: A case study of a patient diagnosed with hidradenitis, focusing on a qualitative analysis of his disease-related problems, which was explored through the analysis of medical records and a structured interview with the patient with this diagnosis.

Results: The patient underwent a successful skin graft which healed well. He has accepted the disease but is significantly limited in his daily activities, currently has no job that matches his education and skills, and his relationship is falling apart due to his partner's inability to come to terms with the exacerbations of the disease and its impact on their life together.

Keywords: bio-psycho-social problems, hidradenitis, patient, quality of life

Email: zuzana.novotna@unipo.sk

VNÍMANIE NEHCENÉHO TEHOTENSTVA OČAMI ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV

Mária Gábor, Alena Schlosserová, Štefánia Andraščíková, Silvia Žultáková

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Najúčinnjšou prevenciou nechceného tehotenstva je plánované rodičovstvo. Posledné obdobie sme svedkami prehodnocovania postojov spoločnosti k rodine a plánovaniu rodičovstva, postojov k slobodným matkám. Riešením nechceného tehotenstva nemusí byť len podstúpenie interrupcie. Legislatíva Slovenskej republiky prináša niekoľko možností riešenia danej problematiky.

Materiál a metódy: Prierezový komparačný výskum bol realizovaný v zdravotníckych a vzdelávacích zariadeniach na území Slovenska. Výskumnú vzorku tvorilo 206 budúcich zdravotníckych pracovníkov a 198 zdravotníckych pracovníkov. Kognitívnu a afektívnu úroveň postoja respondentov k nechcenému tehotenstvu sme posudzovali dotazníkom vlastnej konštrukcie. Nosným cieľom výskumu bola analýza prediktorov (napr. úroveň vedomostí, spiritualita, skúsenosti, názory) determinujúcich afektívny postoj respondentov k nechcenému tehotenstvu.

Výsledky: Zistili sme významné ($p = 0,000$) rozdiely v úrovni vedomostí u zdravotníckych pracovníkov a budúcich zdravotníckych pracovníkov, kde zdravotnícky pracovníci vykazovali 48,5 % správnych, a budúci zdravotnícki pracovníci 38,7 % správnych odpovedí. Afektívny postoj zdravotníckych pracovníkov je významne determinovaný spiritualitou respondentov ($\beta: -0,131, p = 0,000$) a ich vekom ($\beta: 0,009, p = 0,030$). Nami začlenené prediktory vysvetľujú 14,1 % variácie afektívneho postoja zdravotníkov. Regresia v skupine budúcich zdravotníckych pracovníkov poukazuje na to, že celkový afektívny postoj je štatisticky determinovaný spiritualitou respondentov ($\beta: -0,100, p = 0,001$) a ich študijným odborom ($\beta: -0,210, p = 0,033$). Nami začlenené prediktory vysvetľujú 8 % variácie afektívneho postoja zdravotníkov.

Záver: Nechcené tehotenstvo je jedným z najzávažnejších problémov verejného a reprodukčného zdravia. Aj keď sú služby plánovaného rodičovstva účinné a dostupné, ako kedykoľvek predtým s nechceným tehotenstvom sa stretávame a preto je potrebné ďalej sa venovať danej problematike.

Kľúčové slová: afektívny postoj, nechcené tehotenstvo, plánované rodičovstvo, postoj, spiritualita, úroveň vedomostí

Email: maria.gabor@unipo.sk

PERCEPTIONS OF UNINTENDED PREGNANCY THROUGH THE EYES OF HEALTH WORKERS

Mária Gábor, Alena Schlosserová, Štefánia Andraščíková, Silvia Žultáková

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Planned parenthood is the most effective prevention of unwanted pregnancy. Recently, we are witnesses of reassessment of society's attitudes towards the family and family planning, attitudes towards single mothers. Solution of unwanted pregnancy may not just be an abortion. The legislation of the Slovak Republic brings several options for solving this issue.

Material and methods: Cross-sectional comparative research was carried out in medical and educational facilities in Slovakia. The research sample consisted of 206 future healthcare workers and 198 healthcare workers. We assessed the cognitive and affective level of the respondents' attitude towards unwanted pregnancy with questionnaires of our own design. The main purpose of the research was the analysis of predictors (ex. level of knowledge, spirituality, experience, opinions) determining the affective attitude of respondents to unwanted pregnancy.

Results: We found significant ($p = 0,000$) differences in the level of knowledge of healthcare workers and future healthcare workers, where healthcare workers reported 48.5% correct, and future healthcare workers 38.7% correct answers. The affective attitude of healthcare workers is significantly determined by the spirituality of the respondents ($\beta: -0,131$, $p = 0,000$) and their age ($\beta: 0,009$, $p = 0,030$). Mentioned predictors explain us 14.1% of the variance in the affective attitude of healthcare workers. Regression in the group of future healthcare workers indicates that the overall affective attitude is statistically determined by the spirituality of the respondents ($\beta: -0,100$, $p = 0,001$) and their field of study ($\beta: -0,210$, $p = 0,033$). Mentioned predictors explain us 8% of the variance in affective attitudes of healthcare workers.

Conclusion: Unwanted pregnancy is one of the most serious problems of public and reproductive health. Although planned parenthood services are as effective and available as ever before, we are facing unwanted pregnancies and therefore need to continue to address the issue.

Keywords: affective attitude, attitude, level of knowledge, planned parenting, spirituality, unwanted pregnancy

Email: maria.gabor@unipo.sk

MENŠTRUAČNÉ POMÔCOKY V SÚČASNOSTI

Mária Gábor, Helena Galdunová, Ľubica Rybárová, Slavka Havrilová, D. Doláková

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: V oblasti menštruačných pomôcok nastali v posledných rokoch výrazné inovatívne zmeny. Nové trendy sú zamerané na zlepšenie pohodlia, udržateľnosť a podporu zdravia žien počas menštruačného cyklu.

Materiál a metódy: Prieskum bol realizovaný v športovom klube a vo vzdelávacom zariadení na území Slovenska. Prieskumnú vzorku tvorilo 114 respondentiek s priemerným vekom 28,23 let. Realizácia prebehla prostredníctvom dotazníka vlastnej konštrukcie. Cieľom prieskumu bolo zistiť, ktoré faktory najviac/najmenej ovplyvňujú ženy pri výbere menštruačnej pomôcky a následne analyzovať prediktory (napr. vek, vzdelanie, sociálny status, bydlisko respondentiek) a ich vplyv na výber.

Výsledky: Zistili sme, že najpoužívanejšia menštruačná pomôcka je menštruačná vložka, ktorú označilo 68,42 % našich respondentiek. Najmenej využívaná je menštruačná hubka ($n = 71$, 62,28 %) a látkové menštruačné vložky používa len 4,39 % ($n = 5$). Nízke zastúpenie menštruačných pomôcok používaných respondentkami je menštruačný kalíšok (5,26 %) a menštruačné nohavičky, ktoré využíva 3,5 % respondentiek z našej prieskumnej vzorky. Najdôležitejší je pre respondentky komfort pomôcky pri nosení (95,61 %), najmenej ich pri výbere ovplyvňuje reklama a sexuálna aktivita počas menštruácie.

Záver: Preferencia hygienických menštruačných pomôcok je na osobnom výbere každej ženy. Rozhoduje materiálne zloženie, kultúrna a náboženská príslušnosť, ekonomické postavenie a komfort.

Kľúčové slová: faktory výberu, menštruácia, menštruačné pomôcky

Email: maria.gabor@unipo.sk

MENSTRUAL AIDS AT THE PRESENT TIME

Mária Gábor, Helena Galdunová, Ľubica Rybárová, Slavka Havrilová, D. Doláková

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Significant innovative changes have occurred in the field of menstrual aids in recent years. New trends are aimed at improving comfort, sustainability and supporting women's health during the menstrual cycle.

Material and methods: The survey was carried out in a sports club and in an educational facility in Slovakia. The survey sample consisted of 114 female respondents with an average age of 28,23. The implementation took place through a self-constructed questionnaire. The goal of the survey was to find out which factors most/least influence women when choosing a menstrual aid and then analyze predictors (e.g. age, education, social status, residence of the respondents) and their influence on the choice.

Results: We found that the most used menstrual aid is the menstrual pad, which was indicated by 68,42 % of our respondents. The least used is the menstrual sponge (n = 71, 62,28 %) and cloth menstrual pads are used by only 4,39 % (n = 5). A low representation of menstrual aids used by respondents is the menstrual cup (5,26 %) and menstrual panties, which are used by 3,5 % of the respondents of the survey sample. The most important thing for female respondents is the comfort of the device when wearing it (95,61 %), advertising and sexual activity during menstruation influence their choice the least.

Conclusion: The preference of hygienic menstrual aids is the personal choice of each woman. Material composition, cultural and religious affiliation, economic status and comfort are decisive.

Keywords: menstrual aids, menstruation, selection factors

Email: maria.gabor@unipo.sk

VÝŽIVOVÁ A POTRAVINOVÁ GRAMOTNOSŤ TEHOTNÝCH ŽIEN

Alena Schlosserová, Mária Gábor, Alžbeta Šulovská

Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Primeraná úroveň potravinovej a výživovej gramotnosti sa pozitívne spája so zdravým výberom potravín, ich vhodnou prípravou a celkovou kvalitou stravovania a stravovacích návykov. Čím je gramotnosť jednotlivca vyššia, tým je viac spojená s uprednostňovaním zdravých výživných potravín oproti polotovarom a nezdravým potravinám, čo je obzvlášť v období tehotenstva dôležité.

Cieľ: Cieľom prieskumu bolo zistiť funkčnú a interaktívnu gramotnosť tehotných žien v oblasti správneho stravovania v tehotenstve spolu s kritickou gramotnosťou pre zlepšenie ich nutričného zdravia.

Metodika: V decembri 2022 sme uskutočnili prieskum na sociálnej sieti Facebook, po oslovení administrátoriek skupín s názvom „Recenzie na pôrodnice a pôrodné príbehy,“ „Tehotenský bazár a fórum“ a „Tehulky a mamičky poďme si poradiť a zabaviť sa“. Zapojilo sa 99 tehotných žien v každom trimestri gravidity, ktorých priemerný vek bol 30,3 roka.

Výsledky: Tehotné ženy majú záujem o vyhľadávanie informácií o správnej výžive v tehotenstve (n = 70). Najväčšie zastúpenie žien vyhľadáva informácie v online priestoroch (n = 73), čo považujeme za nedostatočný a máťuci zdroj informácií. Pri skúmaní funkčnej gramotnosti pri nákupe potravín, naše výsledky naznačili, že tehotné ženy sledujú expiračnú dobu potravín, na rozdiel od zloženia a symbolov označenia potravín, ktorým pozornosť nevenujú. V ochote zmeny vo výžive a hodnotení kvality výživy respondentky zmenili stravovanie v období tehotenstva (n = 54), obmedzili príjem alkoholu, príjem tukov a mastných jedál, zakázaných potravín, dokážu odolať maškrtám, káve a fajčeniu, väčšinou (n = 60) varia doma z čerstvých surovín, zriedka sa stravujú vo fastfoodoch a zakúpených hotových jedál zo supermarketov (n = 64) a zo zakúpených polotovarov (n = 59). Tehotné ženy zmenili svoje stravovanie nezávisle od porovnávaných kritérií (vek, vzdelanie a trimester tehotenstva), čiže vyjadrili ochotu zlepšenia nutričného zdravia.

Záver: Zvyšovanie potravinovej a výživovej gramotnosti tehotných žien smeruje a podporuje k poznaniu, správnej voľbe a konzumácii zdravých a vyvážených potravín nielen počas tehotenstva, ale počas celého života.

Kľúčové slová: gramotnosť tehotných o výžive, potravinová gramotnosť, výživa v tehotenstve, výživová gramotnosť

Email: alena.schlosserova@unipo.sk

NUTRITION AND FOOD LITERACY OF PREGNANT WOMEN

Alena Schlosserová, Mária Gábor, Alžbeta Šulovská

Faculty of Health Sciences, University of Prešov, Slovakia

Introduction: Adequate levels of food and nutrition literacy are positively associated with healthy food choices, appropriate food preparation and overall diet quality and eating habits. The higher an individual's food literacy, the more it is associated with a preference for healthy nutritious foods over convenience and junk foods, which is particularly important during pregnancy.

Objective: The aim of the study was to find out the functional and interactional literacy of pregnant women regarding good nutrition in pregnancy along with critical literacy for improving their nutritional health.

Methodology: In December 2022, we conducted a survey on the social networking site Facebook, after reaching out to the administrators of a group called "Maternity Reviews and Birth Stories," "Pregnancy Bazaar and Forum," and "Expectant Mothers and Moms Let's Get Advice and Have Fun." 99 pregnant women participated in each trimester of pregnancy, with an average age of 30,3 years.

Results: Pregnant women are interested in seeking information on good nutrition in pregnancy (n = 70). The largest proportion of women seek information in online spaces (n = 73), which we consider to be an insufficient and confusing source of information. When examining functional literacy in food purchasing, our results indicated that pregnant women monitor the expiration dates of foods, as opposed to the composition and symbols of food labels, to which they do not pay attention. In willingness to change diet and diet quality assessment, respondents changed their diet during pregnancy (n = 54), reduced alcohol intake, fat and fatty food intake, forbidden foods, able to resist snacks, coffee and smoking, mostly (n = 60) cook at home with fresh ingredients, rarely eat fast food and purchased ready meals from supermarkets (n = 64) and purchased convenience foods (n = 59). Pregnant women changed their diet independently of the criteria compared (age, education and trimester of pregnancy), that is, they expressed a willingness to improve their nutritional health.

Conclusion: Increasing food and nutrition literacy among pregnant women directs and promotes towards knowledge, good choices and consumption of healthy and balanced foods not only during pregnancy but throughout life.

Keywords: food literacy, nutrition in pregnancy, nutrition literacy, pregnant women's nutrition literacy

Email: alena.schlosserova@unipo.sk

POTENCIÁL OŠETROVATEĽSTVA V REDUKCII RASTÚCEJ ONKOLOGICKEJ ZÁŤAŽE

Andrea Obročníková¹, Ludmila Majerníková¹

¹Katedra ošetrovateľstva, Fakulta zdravotníckych odborov, Prešovská univerzita v Prešove, Slovensko

Úvod: Poskytovatelia primárnej zdravotnej starostlivosti zohrávajú dôležitú úlohu v tom, že poskytujú preventívnu starostlivosť na všetkých jej úrovniach zdravým a chorým jednotlivcom, či skupinám. Náplňou ošetrovateľstva je poskytovať a realizovať ošetrovateľskú a zdravotno-výchovnú starostlivosť. Využitím motivačných prvkov v realizovaných preventívnych činnostiach sestier možno dosahovať zdravie jedinca i komunity. Úspech ošetrovateľstva v onkologickej prevencii spočíva v komplexnom a systematickom uplatnení všetkých poznatkov, zručností a kompetencií sestier.

Cieľ: Cieľom tejto práce je popísať východiská problematiky onkologických ochorení a skúmať participáciu sesterských intervencií v oblasti onkologickej prevencie a detekcie realizované sestrami v ambulanciách praktického lekára.

Metodika: Predkladaná práca analyzuje výsledky získané kvantitatívnym výskumom. Ako metódu sme použili neštandardizovaný dotazník k posúdeniu onkopreventívnych intervencií sestier v ambulanciách praktických lekárov pre dospelých. Do výberového súboru sme zaradili 87 respondentov, návratnosť dotazníkov bola 87 %. Výskum prebiehal v mesiacoch júl–december 2022. Pre odhalenie existencie signifikantne významného rozdielu medzi dvoma nezávislými skupinami sme použili Mann-Whitneyov U test a Kruskal-Wallisov test na overenie diferenciacie v troch skupinách.

Výsledky: Na základe analýzy výsledkov výskumu sme zistili priemernú angažovanosť sestier v uplatnení profesionálnych intervencií v oblasti anamnestického posúdenia rizikových faktorov, v oblasti detekcie prvotných príznakov onkologických ochorení, v oblasti využitia edukačnej aktivity v onkologickej prevencii, bez významných signifikantných rozdielov z hľadiska dĺžky odbornej praxe a dosiahnutého vzdelania.

Záver: Miera uplatnenia preventívnych intervencií sestrami je závislá od zamerania zdravotnej starostlivosti v ambulanciách praktického lekára, organizácie práce sestry a akceptácie sesterských kompetencií prislúchajúcich ich vzdelaniu lekármi.

Kľúčové slová: kompetencie, onkologické ochorenia, ošetrovateľstvo, sestra, výchova k zdraviu

Email: andrea.obrocnikova@unipo.sk

THE POTENTIAL OF NURSING IN REDUCING THE GROWING CANCER BURDEN

Andrea Obročníková¹, Ludmila Majerníková¹

¹Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, University of Presov, Slovakia

Introduction: Primary health care providers play an important role in the delivery of preventive care at all levels to healthy and sick individuals or communities. The role of nursing is to provide nursing, health and educational care. The success of nursing in cancer prevention lies in the comprehensive and systematic application of all nurses' knowledge, skills and competencies.

Objective: The aim of this study was to investigate the participation of nursing interventions in cancer prevention and detection implemented by nurses in adult general practitioner practices.

Methods: The results of the study were obtained by a non-standardized questionnaire. The sample of respondents consisted of nurses working in outpatient clinics (n = 87); the return rate of the questionnaires was 87 %. The survey was conducted during the months of July–December 2022. Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test statistical methods were used to analyze the results.

Results: The results of the study showed an average involvement of nurses in the application of professional interventions in the field of anamnestic assessment of risk factors, in the field of detection of early signs of oncological diseases, in the field of use of educational activities in cancer prevention, without significant differences in terms of length of professional experience and education.

Conclusion: The degree of application of preventive interventions by nurses depends on the focus of health care in general practitioner's offices, the organization of nurses' work and the acceptance by physicians of nurses' competencies attributable to their education.

Keywords: competencies, health education, nursing, oncological diseases, prevention

Email: andrea.obrocnikova@unipo.sk

MANAGEMENT ŠKOLENÍ PO A BOZP VE ZDRAVOTNICKÉM ZAŘÍZENÍ

Kateřina Dvořáková, Pavla Povolná

Vysokoškolské Sportovní Centrum MŠMT ČR, Praha – Vršovice, Česká republika

Projekt je spojen s tématem diplomové práce, ve které studentka zkoumá teoretické legislativní rámce ve vztahu k požární ochraně a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Zmiňuje anonymizované kazuistiky/případové studie zásahu hasičského záchranného sboru u poskytovatele zdravotnických/sociálních služeb. Dále se zabývá organizací jejich školení ve vztahu k požadavkům na zdravotnická zařízení, vyplývající z právních a ostatních předpisů. Analyzuje zaměstnanci vybraného zdravotnického zařízení dosažené výsledky testů požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Následně je proveden kvalitativní výzkum s cílem zhodnotit subjektivní hodnocení školení obou oblastí zaměstnanci vybraného zdravotnického zařízení. Výzkumná strategie je vedena pomocí polostrukturovaných rozhovorů, díky které práce komplexně popisuje zkoumané jevy. Otázky jsou vzhledem k paralelní odbornosti studentky (kromě způsobilosti nelékařského zdravotnického pracovníka též kvalifikace v oboru požární ochrana, zaměřeny na problematiku požární ochrany. Data získaná analýzou dokumentů k agendě vzdělávání zdravotníků v oblasti požární ochrany ve vybraném zdravotnickém zařízení a od informantů, budou analyzována a interpretována. Očekávaným výstupem projektu/diplomové práce na základě výsledků výzkumu je formulace faktů/návrh opatření zlepšení managementu školení požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve vybraném zdravotnickém zařízení.

Email: k.dvorakova@spaniel.cz

MANAGEMENT OF FIRE PROTECTION AND OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY TRAINING IN HEALTH FACILITIES

Kateřina Dvořáková, Pavla Povolná

University Sports Centre of the Ministry of Education of the Czech Republic, Prague - Vrřovice,
Czech Republic

The project is connected with the topic of her thesis, in which the student examines the theoretical legislative frameworks in relation to fire protection and occupational health and safety. It mentions anonymised case studies/case studies of fire brigade intervention with a health/social services provider. It also discusses the organisation of their training in relation to the requirements for healthcare facilities arising from legislation and other regulations. Analyses the fire and occupational health and safety test results achieved by the staff of the selected healthcare facility. Subsequently, qualitative research is conducted to assess the subjective evaluation of training in both areas by the employees of the selected healthcare facility. The research strategy is conducted using semi-structured interviews, thanks to which the thesis comprehensively describes the phenomena under study. The questions are focused on fire protection issues due to the parallel professional background of the student (in addition to the qualification of non-medical health worker also qualification in fire protection. The data obtained by analyzing documents on the agenda of fire protection education of health professionals in the selected health care facility and from informants, will be analyzed and interpreted. The expected outcome of the project/dissertation based on the research results is the formulation of factors/suggestion of measures to improve the management of fire protection and occupational health and safety training in the selected health facility.

Email: k.dvorakova@spaniel.cz

SIMULAČNÍ VÝUKA V OŠETŘOVATELSKÝCH PŘEDMĚTECH NA UNIVERZITĚ JANA EVANGELISTY PURKYNĚ

Barbora Váverková, Iva Volešová

Katedra ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Simulační výuka představuje významnou výukovou metodu, která v ošetrovatelství poskytuje možnost propojení teoretické výuky s praxí. Jde o metodu, kterou lze v laboratorních podmínkách připravit tak, aby učitel ošetrovatelských předmětů připravil studenty na reálné podmínky, se kterými se student v praxi setká a zhodnotit, zda má student odpovídající klíčové kompetence k tomu se stát platným členem ošetrovatelského týmu. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně umožňuje studentům absolvovat simulační výuku v rámci odborných ošetrovatelských předmětů, a představuje tím moderní a inovativní směr vzdělávání srovnatelný v evropském měřítku.

Metoda: Jako metoda sběru dat bylo použito kvantitativní dotazníkové šetření v podobě evaluačního dotazníku studentů, kteří absolvovali simulační výuku v předmětech Ošetrovatelská péče v interních oborech u studentů bakalářských oborů Všeobecné ošetrovatelství, Zdravotnické záchranářství a Radiologická asistence. Dotazník byl sestaven s cílem zaměřit se na sebereflexi studentů a zjistit, jak se studenti po skončení simulační výuky hodnotí. Šetření proběhlo v měsíci květnu 2023. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 40 studentů, kteří se dobrovolně zúčastnili simulační výuky v předmětech Ošetrovatelství v interních oborech. Studenti označovali 19 položek v kategorii zhodnocení stavu pacienta, kritické myšlení, poskytnutí ošetrovatelské péče, komunikace a profesionální chování. V kategoriích měli studenti označit číslem 5 (max.), pokud postupovali nejlépe podle předloženého tvrzení a 0 (min.), pokud nepostupovali podle tvrzení.

Výsledky: Výsledky studie ukazují, že 47,5 % studentů v položce *sbíráám relevantní informace v odpovídajícím čase* označilo číslem tři. 35 % studentů se hodnotí číslem tři v položce *dokáže stanovit priority a individualizovat sesterské intervence*. V kategorii kritické myšlení označilo 37,5 % studentů hodnotu tři, a tím potvrdili, že *předvádí efektivní kritické myšlení při řešení klinických potíží pacienta*. V kategorii přímá péče se označilo 30 % studentů číslem čtyři v položce *předvádím kompetentní a nezávislou ošetrovatelskou péči* a 37,5 % studentů se označilo číslem tři v položce *poskytuji péči, která je dobře zorganizovaná a časově efektivní*. V kategorii komunikace se označilo 40 % studentů číslem čtyři v položce *předvádím asertivní komunikaci uvnitř týmu*. V kategorii profesionální chování se označilo 62,5 % studentů číslem pět v položce *předvádím respekt k pacientovi a členům týmu*. Až 50 % studentů hodnotilo sebe číslem čtyři v položce *využívám všech nabytých vědomostí z teoretické výuky*.

Diskuze: Evaluace průběhu simulační výuky studentem je nedílnou součástí simulační výuky, směřuje k podpoře kritického myšlení studentů bakalářských oborů. Vyhodnocení a poskytnutí zpětné vazby studentů vede k uvědomění si důležitosti sebe-evaluace v pracovním procesu a týmové spolupráci. Z výsledků je patrné, že studenti jsou si vědomi svých slabých stránek, zejména v oblasti kritického myšlení a poskytování ošetrovatelské péče. Studenti si uvědomují své chování uvnitř týmu a důležitost využití teoretických dovedností při výkonu ošetrovatelské péče.

Závěr: Poskytování zpětné vazby při vzdělávání je klíčovým nástrojem pro zkvalitnění výuky a simulační výuka v tomto není výjimkou. Evaluační dotazník umožňuje zprostředkování reflexe studentů a zároveň je formou komunikace s týmem, který celý proces simulace a tvorbu scénářů připravuje. Pravidelná evaluace, jak na úrovni studentů, tak na úrovni didaktické, tak poskytuje odpovídající splnění stanovených didaktických cílů vzdělávání.

Klíčová slova: dovednosti, metoda, evaluace, simulační výuka, výuka ošetrovatelství

Email: barbora.vaverkova@ujep.cz

SIMULATION TEACHING IN NURSING SUBJECTS AT THE JAN EVANGELISTA PURKYNĚ UNIVERSITY

Barbora Váverková, Iva Volešová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Simulation teaching is an important teaching method in nursing that provides an opportunity to link theoretical teaching with practice. It is a method that can be prepared in a laboratory setting so that the nursing teacher can prepare students for the real conditions that the student will encounter in practice and assess whether the student has the appropriate core competencies to become a valid member of the nursing team. Jan Evangelista Purkyně University enables students to undergo simulation training within the framework of professional nursing courses, and thus represents a modern and innovative educational direction comparable on a European scale.

Method: As a method of data collection, a quantitative questionnaire survey was used in the form of an evaluation questionnaire of students who had completed simulation teaching in the subjects Nursing Care in Internal Medicine in the Bachelor of General Nursing, Medical Rescue and Radiology Assisting. The questionnaire was designed to focus on students' self-reflection and to find out how students evaluate themselves after the simulation teaching. The survey was conducted in the month of May 2023. Forty students who voluntarily participated in simulation teaching in Nursing courses in internal medicine participated in the questionnaire survey. Students indicated 19 items in the categories of patient assessment, critical thinking, provision of nursing care, communication and professional behavior. In the categories, students were to indicate a number of 5 (max) if they followed most of the statements presented and 0 (min) if they did not follow the statements.

Results: The results of the study show that 47,5 % of the students ranked themselves with the number three in the item *I collect relevant information at the appropriate time*. 35% of the students ranked themselves with the number three in the item *can prioritize and individualize nursing interventions*. In the category of critical thinking, 37,5 % of the students marked a value of three, confirming that they *demonstrate effective critical thinking in dealing with patient's clinical problems*. In the direct care category, 30 % of the students marked number four in the item *demonstrating competent and independent nursing care* and 37,5 % of students marked themselves with a number three in the item *I provide care that is well organized and time efficient*. In the communication category, 40 % of students marked themselves number four in the item *I demonstrate assertive communication within the team*. In the category of professional behaviour, 62,5 % of the students marked number five in the item *I demonstrate respect for the patient and team members*. As many as 50 % of the students rated themselves number four in the item *I use all the acquired knowledge from theoretical teaching*.

Diskussion: Student evaluation of the simulation learning process is an integral part of simulation learning, aimed at promoting critical thinking in undergraduate students. Evaluating and providing feedback to students leads to the realization of the importance of self-evaluation in the work process and teamwork. The results show that students are aware of their weaknesses, especially in critical thinking and nursing care delivery. Students are aware of their behaviour within the team and the importance of using theoretical skills in the delivery of nursing care.

Conclusion: Providing feedback on learning is a key tool for improving the quality of teaching and simulation-based learning is no exception. The evaluation questionnaire allows for mediation of student reflection and is also a form of communication with the team that prepares the whole process of simulation and scenario development. Thus, regular evaluation, both at the student level and at the didactic level, ensures that the stated didactic learning objectives are adequately met.

Keywords: evaluation, nursing education, simulation training, skills, method

Email: barbora.vaverkova@ujep.cz

STANOVENÍ PROCENTUÁLNÍHO 10LETÉHO RIZIKA VZNIKU FATÁLNÍ KARDIOVASKULÁRNÍ PŘÍHODY U PACIENTŮ STARŠÍCH 40 LET HOSPITALIZOVANÝCH NA INTERNÍM ODDĚLENÍ

Aneta Hujová¹, Miroslava Zemanová¹

¹Katedra ošetřovatelství, Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Úvod: Kardiovaskulární onemocnění patří především ve vyspělých zemích k nejčastější příčině úmrtí. Zahrnují choroby srdce a cév, např. infarkt myokardu či cévní mozkovou příhodu, jejichž nejčastější příčinou je nezdravý životní styl.

Cíl: Cílem pilotní studie bylo stanovit 10leté procentuální riziko fatální kardiovaskulární příhody u pacientů starších 40 let (n = 27; 30 % žen; 70 % mužů), kteří byli hospitalizováni na interním oddělení od 1. 4.–10. 6. 2023.

Metoda: Do pilotní studie byli zařazeni všichni pacienti, kteří netrpěli diabetem mellitem ať prvního, či druhého typu, nebylo jim diagnostikováno chronické renální selhání, neuváděli prodělané kardiovaskulární onemocnění a byli ve věku od 40 do 65 let. V první řadě byla data získána osobním rozhovorem, kde jsme se zaměřili na abúzus kouření a přidružená onemocnění, poté byla odebrána venózní krev, ze které se stanovila hladina celkového cholesterolu. Následně byly zjištěny hodnoty systolického tlaku ještě před případným nasazením farmakoterapie. Získané parametry byly zhodnoceny pomocí tabulky HeartScore a ze získaných údajů bylo stanoveno procentuální 10leté riziko fatální kardiovaskulární příhody.

Výsledky: Z výsledků vyplývá, že pouze 7 % všech respondentů bylo bez rizika vzniku fatální kardiovaskulární příhody. Celkem u 41 % respondentů bylo stanoveno > 5 % riziko vzniku fatální kardiovaskulární příhody, u 11 % respondentů bylo zjištěno > 10 % riziko.

Závěr: Výsledky pilotní studie ukazují potřebu hodnotit rizika vzniku kardiovaskulární příhody nejen v rámci ambulantní péče, ale i během standardní hospitalizace a edukovat pacienty o rizicích i možné prevenci pro snížení procentuálního rizika vzniku fatální kardiovaskulární příhody.

Klíčová slova: fatální kardiovaskulární příhoda, HeartScore, kardiovaskulární onemocnění

Email: anetahujova@seznam.cz

DETERMINATION OF THE PERCENTAGE RISK OF THE 10-YEAR RISK OF A FATAL CARDIOVASCULAR EVENT IN PATIENTS OLDER THAN 40 YEARS HOSPITALIZED IN THE INTERNAL DEPARTMENT

Aneta Hujová, Miroslava Zemanová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

Introduction: Cardiovascular diseases is one of the most common causes of death, especially in developed countries. Cardiovascular diseases include diseases of the heart and blood vessels, e.g. heart attack or stroke, the most common cause of which is an unhealthy lifestyle.

Objective: The aim of the pilot study was to determine the 10-year percentage risk of a fatal cardiovascular event in patients older than 40 years (n = 27; 30 % women; 70 % men) who were hospitalized in the internal department from 1 April to 10 June 2023.

Method: All patients who did not suffer from either type 1 or type 2 diabetes mellitus, were not diagnosed with chronic renal failure, did not report a history of cardiovascular disease, and were between the ages of 40 and 65 were included in the pilot study. First of all, data was obtained through a personal interview, where we focused on smoking abuse and associated diseases, then venous blood was collected, from which the level of total cholesterol was determined. Subsequently systolic pressure values were determined even before the possible use of pharmacotherapy. The obtained parameters were evaluated using the HeartScore table, and the percentage 10-year risk of a fatal cardiovascular event was determined from the obtained data.

Results: The results show that only 7 % of all respondents were without the risk of a fatal cardiovascular event. In total, 41 % of respondents were determined to have > 5% risk of developing a fatal cardiovascular event, and 11% of respondents were found to have > 10 % risk.

Conclusion: The results of the pilot study show the need to assess the risk of cardiovascular events not only in ambulatory care, but also during standard hospitalization and to educate patients about the risks and possible prevention to reduce the percentage risk of a fatal cardiovascular event.

Keywords: cardiovascular diseases, fatal cardiovascular event, HeartScore

Email: anetahujova@seznam.cz

ANTROPOMETRICKÉ MĚŘENÍ U PACIENTŮ STARŠÍCH 65 LET V SOUVISLOSTI SE VZNIKEM DEKUBITŮ NA INTERNÍM ODDĚLENÍ NEMOCNICE ROUDNICE NAD LABEM

Aneta Hujová¹, Miroslav Kopecký²

¹Centrum vědy a výzkumu, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

²Ústav preklinických oborů, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Úvod: Prevalence nadváhy a obezity vzrůstá po celém světě, což má za následek vznik chronických onemocnění a ran s následným zhoršením kvality života jedince i dřívější mortality.

Cíl: Cílem výzkumu bylo zhodnotit tělesné složení u pacientů starších 65 let v souvislosti se vznikem dekubitů hospitalizovaných na interním oddělení.

Metoda: Sběr dat probíhal jako kvantitativní výzkum, kdy vstupní měření probíhalo ihned při přijetí k hospitalizaci a výstupní měření po ukončení hospitalizace. Do výzkumného šetření bylo zahrnuto 22 pacientů (žen = 12, mužů = 10) starších 65 let s indexem tělesné hmotnosti vyšším než 25 kg/m² po udělení jejich písemného souhlasu, kteří byli hospitalizováni v rozmezí 6–8 dnů v průměrném věku 78 let (65–92 let). Průměrná délka hospitalizace činila 6,95 dní. Somatometrie zahrnovala tělesnou výšku a hmotnost, index tělesné hmotnosti, obvodové rozměry, měření tloušťky kožních řas a hodnocení tělesného složení. Současně se při přijetí a každých 24 hodin kontrolovala kůže, vzniklé dekubity byly hodnoceny dle Mezinárodní klasifikace dekubitů.

Výsledky: Z výsledků vyplývá, že během hospitalizace spíše nedocházelo ke změnám v rámci tělesných rozměrů (průměrná hmotnost při přijetí 85,5 kg, při propuštění 85,8 kg). Nejvíce pacientů trpělo nadváhou (63,3 %, index tělesné hmotnosti 25,0–29,9 kg/m²), 27,3 % obezitou (index tělesné hmotnosti 30,0–34,9 kg/m²) a 9,1 % monstrózní obezitou (index tělesné hmotnosti nad 35,0 kg/m²). Dekubitus byl zaznamenán u 27,3 % pacientů, převážně imobilních. Nejvyšší frekvence výskytu dekubitů u pacientů byly zjištěna v kategorii nadváha (83,3 %).

Závěr: Získaná data budou využita pro specifikaci rizikových faktorů v rámci tělesného složení, které mají vliv na vznik dekubitů.

Klíčová slova: dekubit, index tělesné hmotnosti, tělesné složení

Email: anetahujova@seznam.cz

ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS IN PATIENTS OLDER THAN 65 YEARS IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT OF PRESSURE ULCERS AT THE INTERNAL DEPARTMENT OF THE HOSPITAL IN ROUDNICE NAD LABEM

Aneta Hujová¹, Miroslav Kopecký²

¹Centre for Science and Research, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

²Institute of Preclinical Disciplines, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc, Czech Republic

Introduction: The prevalence of overweight and obesity is increasing throughout world, resulting in the development of chronic diseases and wounds with subsequent deterioration of the individual's quality of life and earlier mortality.

Objective: The aim of the research was to evaluate the body composition of patients older than 65 years in connection with development of pressure ulcers hospitalized in the internal department.

Method: The data collection was carried out as quantitative research, where the input measurement took place immediately upon admission to hospitalization and the output measurement after the end of hospitalization. Twenty-two patients (women = 12, man = 10) over 65 years with a Body Mass Index > 25 kg/m² were included in the research after their written consent, who were hospitalized within 6-8 days at a mean age of 78 years (65–92 years). The average length of hospitalization was 6,95 days. Somatometry included body height and weight, Body Mass Index, circumference measurement, measurement of the thickness of the skin, and body composition assessment. At the same time, the skin was checked upon admission and every 24 hours, and resulting pressure ulcers were evaluated according to the International Classification of Pressure Ulcers.

Results: The results show that there was no change in body dimension during hospitalization (average weight at admission 85,5 kg, at discharge 85,8 kg). Most patients suffered from overweight (63,3 %, Body Mass Index 25,0–29,9 kg/m²), 27,3 % from obesity (Body Mass Index 30,0–34,9 kg/m²) and 9,1 % from monstrous obesity (Body Mass Index > 35,0 kg/m²). Pressure ulcers were recorder in 27,3 % of patients, mostly immobile.

Conclusion: The obtained data will be used for the specification of risk factors within body composition that influence the development of pressure ulcers.

Keywords: Body composition, Body Mass Index, pressure ulcers

Email: anetahujova@seznam.cz

TERAPIE S VYUŽITÍM VIRTUÁLNÍ REALITY

Alena Lochmannová¹, Marek Bureš²

¹Fakulta zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni, Česká republika

²XR Institute s.r.o., Plzeň, Česká republika

Virtuální realita jako technologie umožňující imerzní prožitek uživatele, je postupně přenášena z oborů, v nichž byla v minulosti dominantně etablována a užívána, jako je například strojírenství či vzdělávání v různých stupních i oborech, také do zdravotnictví. Jednou z profesí, která může za pomoci virtuální reality realizovat svoji odbornou činnost, jsou i fyzioterapeuti a ergoterapeuti. Předkládaný text cílí na představení vybraných vyvinutých a aplikovaných modulů v rovině demonstrace principu jejich užití pro dílčí terapeutické cíle, a to jak v rovině popisu aplikace samotné, tak v rovině popisu technologického řešení. Virtuální realita je tak prezentována jako dílčí součást terapie, nikoliv jako substituční přístup, ale přístup doplňkový k terapii konvenční. Jedná se o text představující vyvinuté řešení, přičemž pilotní testování jsou v daném okamžiku realizována na vybraných odborných pracovištích, a to jak v rovině intervenční, tak v rovině preventivní.

Klíčová slova: ergoterapie, fyzioterapie, terapie, virtuální realita

Email: lochmann@fzs.zcu.cz

THERAPY USING VIRTUAL REALITY

Alena Lochmannová¹, Marek Bureš²

¹Faculty of Health Studies, University of West Bohemia in Pilsen, Czech Republic

²XR Institute s.r.o., Pilsen, Czech Republic

Virtual reality as a technology that enables immersive user experience is gradually being transferred from fields in which it was dominantly established and used in the past, such as engineering or education in various levels and fields, also to healthcare. Physiotherapists and occupational therapists are one of the professions that can use virtual reality to carry out their professional activities. The text aims to present selected developed and applied modules in terms of demonstrating the principle of their use for partial therapeutic goals, both in terms of the description of the application itself and in terms of the description of the technological solution. Virtual reality is thus presented as a partial part of therapy, not as a substitution approach, but as an approach complementary to conventional therapy. This is a text presenting the developed solution, with pilot testing currently being carried out at selected specialist centres, both in terms of intervention and prevention.

Keywords: occupational therapy, physiotherapy, therapy, virtual reality

Email: lochmann@fzs.zcu.cz

ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ČESKÉ REPUBLICĚ: VÝZVY, PŘÍLEŽITOSTI A STRATEGIE PRO INKLUZI NA TRHU PRÁCE

Ivana Štolová

Fakulta zdravotnických studií Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Česká republika

Tato prezentace se zabývá problematikou zaměstnávání osob se zdravotním postižením v České republice. Analyzujeme současnou situaci na trhu práce, identifikujeme hlavní výzvy, kterým čelí osoby se zdravotním postižením a zkoumáme strategie a iniciativy, které slouží k jejich zaměstnanosti. Zaměřujeme se na psychologické aspekty, motivaci zaměstnavatelů a potřebu podpory sociálního prostředí. Součástí bude také rozbor procesu pracovní rehabilitace a dalších nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Cílem chystaného výzkumného šetření je navrhnout opatření pro zlepšení podmínek pro osoby se zdravotním postižením na trhu práce v kontextu aktuálního socioekonomického prostředí.

Klíčová slova: osoby se zdravotním postižením, pracovní rehabilitace, trh práce, zaměstnanost

Email: ivana.drnkova@ujep.cz

EMPLOYMENT OF PEOPLE WITH DISABILITIES IN THE CZECH REPUBLIC: CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND STRATEGIES FOR INCLUSION IN THE LABOR MARKET

Ivana Štolová

Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic

This presentation deals with the issue of employment of persons with disabilities in the Czech Republic. We analyse the current situation on the labour market, identify the main challenges faced by people with disabilities and explore strategies and initiatives to employ them. We focus on psychological aspects, employer motivation and the need for social support. It will also include an analysis of the process of vocational rehabilitation and other active employment policy instruments. The aim of the forthcoming research is to propose measures to improve conditions for people with disabilities on the labour market in the context of the current socio-economic environment.

Keywords: employment, labor market, occupational rehabilitation, persons with disabilities

Email: ivana.drnkova@ujep.cz